

СЮЗАНН ЛАФЛЕР

з любовтю, Обри

ВИДАВНИЦТВО
СТАРОВОГО ЛЕВА

Одинадцятирічна Обрі втратила в автокатастрофі тата і сестричку Саванну, а тепер ще й мама, якій не під силу впоратися з цією трагедією, поїхала і залишила дівчинку саму. Невже Обрі втратить і її? Адже бабуся, у якої дівчинка замешкала, не замінить їй сім'ю. Чи знайде Обрі сили жити далі, чи зустрине нових друзів? Чи вдасться їй зберегти те, що раніше приносило радість, — навіть якщо життя більше не буде таким, як колись?

Сюзанн Лафлер З любов'ю, Обрі

Джессіці, бо я обіцяла

Вірджинія

1

Спочатку це було весело, гратися в «дім».

Я сама собі готувала. Крекери й сир, тричі на день.

Я дивилася по телевізору все, що хотіла, цілий день.

Це могли б бути гарні три дні: крекери й сир на сніданок, телевізор; крекери й сир на обід, телевізор; крекери й сир на вечерю, телевізор, ліжко. Ні про що не думаєш, окрім крекерів і телевізора. Досконалий світ.

Потім сир закінчився.

У морозилці нічого не лишилося. У відділенні для овочів був бридкий коричневий латук і смердюча морква. На полиці стояла пляшка молока. Я її відкрила. Вона також жахливо смерділа, тож я закрутила кришечку і запхала її назад у холодильник.

Я перевірила, чи є перекуси у моїй кімнаті. Зазирнула на нижню полицю під нічним столиком, де поставила тарілку з двома печивцями в шоколаді для Джиллі, як завжди робила Саванна. Печивця, залишені для Джиллі, раніше зникали, але до мене вона не приходила. Можливо, Саванна сама з'їдала ті печивця. Я взяла одне і надкусила, але воно виявилось черствим.

Мені треба було піти на закупи. Треба було відірватися від телевізора. Я дістала гроші з шухляди зі шкарпетками — взяла дві двадцятидоларові купюри, що лишилися від мого дня народження. Мій день народження був так давно. У день, коли мені виповнилося одинадцять, я не думала, що на подаровані бабусею гроші сама буду купувати продукти.

Тепер усе було інакше.

Я не хотіла, щоб у магазині на мене звертали увагу, тож вдягнула капелюха і сонячні окуляри, як кінозірка, яка прогулюється містом.

Я почепила наплічник і пішла у продуктовий магазин. Це було добре — вийти на вулицю, щоб змінити обстановку. Та було дуже спекотно, тож незабаром під капелюхом назбирався піт і став стікати по обличчю. Це виявилось не так гламурно, як мало бути.

Я була рада, що можу вибрати в магазині те, що хочу. Пішла у ряд зі «СпагетіОз» і підняла окуляри, щоб роздивитися бляшанки. Я хотіла з фрикадельками. Саванна любить прості, без нічого. Ні, вона любила — Саванна любила прості, без нічого.

Раптом мені стало дуже погано, тут, у ряду з консервами.

Але мені була потрібна їжа. Я поставила п'ять банок «СпагетіОз із фрикадельками» у візок.

Я хотіла їсти здорову їжу, тож треба було ще купити овочів. Взяла дві бляшанки кукурудзи і одну — зелених бобів. Взяла коробку пластівців, два літри молока, буханку хліба, пакунок порізаної шинки і яблука. Я розуміла, що наплічник буде важкий, але прикинула, що їжі вистачить на кілька днів.

Я заплатила, вийшла з магазину, і ніхто мене не впізнав. Зупинилася біля лавки і захала паперовий пакет із продуктами до наплічника. Поправила капелюха і окуляри і збиралася вже йти додому, коли побачила поряд із продуктовим зоомагазином.

Я нікуди не поспішала, тож мала час зайти всередину.

Коли я зайшла, на дверях задзеленчав дзвоник. Усередині стояв сильний запах тварин, звідусіль лунав щебет пташок.

За склом сиділо троє цуценят. Я притиснула руку до скла, і до неї стрибнуло цуценя.

Було б гарно мати цуцика.

Я витягла з кишені гроші, які в мене лишилися. Цуценята коштували по сто доларів кожне. Навіть усіх подарованих на день народження

грошей не вистачило б.

Біля однієї зі стін магазину стояли велетенські акваріуми з рибками, а перед ними — ряди банок, у кожній — кольорова рибка. «Бійцівська рибка — \$3.99».

У самому кінці ряду була блакитна рибка з фіолетовими плавниками. Вона дивилася на мене і махала одним плавником.

Я помахала їй пальцем у відповідь і ще раз подивилася на гроші, які тримала в руці.

Я акуратно понесла банку до касирки. Жінка, забачивши мене, витягла ще пакунок із кормом:

— Плюс ще два долари, — сказала вона.

— Добре, пані, — я дивилася, як вона перекладає мою рибку у пластиковий пакет, зав'язує його і передає мені.

— Як зватимуть рибку? — запитала вона.

— Семмі, — сказала я.

Я обережно несла пакет із рибкою усю дорогу додому.

У мене було все, що потрібно, щоб вести господарство: будинок, їжа і нова сім'я. Відтепер це я — Обрі — і Семмі, нас лише двоє.

У нас колись була золота рибка. Я знайшла її акваріум з блакитними камінцями під раковиною на кухні. Я мугикала щось, поки промивала камінці водою без мила, бо не хотіла, щоб Семмі плавав у мильній воді. Я набрала тепленької води і вихлюпнула Семмі в акваріум разом із його старою водою. Поставила акваріум собі на комод.

— Тепер ти вдома, — сказала я йому.

Біля вхідних дверей почулися кроки. Я завмерла і прислухалася. У щілину заштовхали пошту. Грюкнула металева засувка, аж я

підстрибнула. Затамувавши подих, навшпиньках підійшла до дверей, щоб подивитися пошту. Скринька була переповнена. Я не торкалася її протягом чотирьох днів. Багато листів було адресовано Гордону Прістлі. Татові. Саванні прийшов дитячий журнал. «Хайлайтс». Я добряче штурхнула все це ногою і повернулася на кухню зробити сандвіч.

Задзвонив телефон. Такого давно не траплялося. Я втупилася в нього. Два дзвінки. Три дзвінки. Коли пролунав четвертий, я схопила слухавку.

— Мам?

— Що таке, дорогенька?

— Алло!

— Обрі, дорогенька, це Ебігейл Маршал, з церкви.

Ааа. Церква. Ці тупі жінки з церкви завжди втручалися у наші справи. Вони постійно кликали маму. Наполягали, щоб ми відвідували різноманітні їхні заходи. Аж поки я не жбурнула креманку з шоколадним морозивом у білу сукню Пенні Лейн, бо вона чіплялася до мене з проханнями погратися навіть тоді, коли я сказала, що не хочу. І одна з цих жіночок із церкви досі щотижня лишає перед парадним входом величезну каструлю з їжею, навіть тепер, через три місяці після похорону. Останнього разу це були баклажани. Фе.

— Мама вдома? Я б хотіла зустрітися з нею, подивитися, як ви. Ми не бачилися після пікніка на 4 липня [1].

— Ні, вона вийшла, пані, — сказала я.

— Скажеш їй, що я телефонувала? Ми хочемо організувати продаж випічки, і я подумала, що вона б хотіла долучитися. Вона любила наші спільні проекти. Це може допомогти.

Я не уявляла, чим це може допомогти. Що взагалі може допомогти?

— Так, пані, — сказала я.

— Тож ти скажеш, щоб вона мені зателефонувала? — перепитала пані Маршал.

— Знаєте, взагалі-то, через кілька годин ми їдемо у відпустку. Вона подзвонить вам, коли ми повернемося, — я вигадала чудову історію, тим паче, що біля будинку більше не було припаркованої машини.

— О! Прекрасно! Це добре для вас обох — вибратися з дому. Дайте знати, якщо вам щось треба, ти чуєш?

— Обов'язково, пані, — сказала я. — До побачення.

Я гепнула телефоном об підлогу. Більше не відповідатиму на дзвінки — занадто ризиковано. Виловила червоний фломастер із коробки з різним мотлохом і написала на шматку паперу «У ВІДПУСТЦІ». Дістала скотч і приклеїла папірець знадвору на дверях парадного входу, гепнула ними також. Я знала правила: ніхто, ніхто не повинен знати, що я сама. Я бачила це по телевізору. Дітей, яких знаходили самих, відправляли до притулку. Я не хотіла бути такою дитиною. Хотіла лишатися вдома.

Можливо, завдяки записці перестануть також з'являтися небажані каструлі з їжею.

Телефон став дзвонити постійно. Дзвонив і дзвонив. Мені нічого було сказати, хоч хто б це був. Я не відповідала.

Пластівці на сніданок, півбляшанки «СпагетіОз» на обід, пів — на вечерю.

Іноді я переставала дивитися телевізор і просто лежала на дивані, ні про що не думала і спостерігала, як на стелі танцюють павутинки, на які дмухає вентилятор.

Я була рада, що моя спальня внизу. Це означало, що не треба підніматися нагору і дивитися на зачинені двері спалень.

Кімната Саванни зовсім не змінилася, я це знала. Ніхто навіть не застелив її ліжка. На ньому все ще лежали зіжмакані простирадла і м'які іграшки. Кошик був наповнений брудним одягом. На столі розкидані олівці та кольоровий папір.

Двері до спальні мами й тата також зачинені, але їх відчиняли після аварії. Мама намагалася там спати. Та я знала, що насправді вона спала на дивані внизу, якщо взагалі спала.

Я дуже тішилася, що у мене є Семмі, якого треба годувати кожні кілька днів.

Я дмухала, на воді з'являлися брижі, і це змушувало його погойдувати плавниками.

— Добраніч, Семкінзе, — сказала я. — Я зробила все так, як ти любиш. Дивись. Лавова лампа [\[2\]](#) увімкнена. Штори закриті. На стелі сяятимуть зорі. Музику вже вмикаю.

Я вимкнула світло і залізла в ліжко. Слухала вальси, які купив мені тато, і дивилася, як Семмі плаває, плаває, плаває у своєму акваріумі. Було неважко заснути, слухаючи музику і дивлячись на кола на воді. Мої очі стомилися. Я знала, що не бачитиму снів.

Удень я знову лежала на дивані. Який це був день? Я не впевнена.

— Семмі, чого ти хочеш, самотня блакитна рибко? — запитала я.

Я слухала.

— Я також. Тільки з морозивом.

Бідний Семмі. Я думала про те, чи сумує він за всіма тими рибками, що були в магазині. Мабуть, ні. Їх там було забагато. Бійцівським рибкам потрібен свій власний простір.

Мені також, Семмі.

Добре, що було літо. Ніхто не перевіряє, чи я в школі. Ніхто не витріщається на мене, не кепкує. Ніхто не повинен турбуватися про мене, і я не повинна ні про кого піклуватися. Здавалося, що це добре, так само, як здавалося, що крекери і сир — це добре.

Я знову дивилася телевизор, коли у двері подзвонили. Дзвонили і дзвонили. Я ігнорувала дзвінок. Але він продовжував дзвонити.

«Не відчиняй», — сказала я собі.

Але дзвінок продовжував дзвонити.

Я думала, що можу збожеволіти. Я могла збожеволіти, слухаючи оте дзень-дзелень, дзень-дзелень знову і знову, знову і знову, знову і...

Моя голова казала ногам зупинитися, але вони побігли до дверей. Руки дотягнулися до ручки і навстіж відчинили двері.

Там стояла бабуся. З червоними очима, але рішучим поглядом.

— Бабусю, — сказала я. — Що ти тут робиш?

— Приїхала подивитися, як тут мої дівчатка, — відповіла бабуся.

— Чому? — запитала я.

— Я телефонувала, але ніхто не відповів.

— Телефон зламався, — збрехала я.

— Я хвилювалася. Ми зідзвонювалися що два тижні, а потім — нічого...

— Тож ти подолала увесь цей довгий шлях з Вермонту? Як?

— Поїздом, — відповіла бабуся. — І на таксі.

У бабусі була лише невелика сумка. Туди могло поміститися зовсім небагато речей. Зміна одягу. Піжама. Зубна щітка... Бабуся ненавиділа

подорожувати.

Вона розвела руки, і я впала в її обійми. Вперше, відколи лишилася сама, я розплакалася.

* * *

Ми сиділи на дивані, бабусині м'які пальці бігали по моєму волоссю. Вони не торкалися мого шраму над скронею. Скроня... Я й слова такого не знала, доки не з'явився шрам.

— Де моя Ліззі? — запитала бабуся.

Ліззі. Моя матір, її донька. Де вона була?

— Вийшла ненадовго. Вона повернеться перед вечерею, — знову збрехала я.

Я не знала, що життя на самоті перетворить мене на брехуху. Я не могла сказати їй правду. У жодному разі.

— Бабусю, почитаєш мені?

— Добре, дорогенька, як тоді, коли ти була маленькою? Ти завжди любила казки...

Бабуся не закінчила свою фразу, але я закінчила її подумки. Вона часто це повторювала, і далі завжди були такі слова: «Саванна ніколи не посидить, щоб послухати казку...»

— Піду візьму книжку, — я пішла у свою кімнату і принесла бабусі книжку, яку читала.

Бабусин ніжний голос завжди навіював на мене сон. Я обкрутилася навколо неї, влігшись їй на живіт, як на подушку.

Поки бабуся читала, світло змінилося на золотисто-оранжеве, але сонце ще не зайшло. Настав вечір. Час вечері. Час, коли бабуся чекала на мамине повернення.

— Може, ми б почали готувати вечерю, — сказала вона, запихаючи закладку між сторінок книжки, — і мамі не треба буде турбуватися про це, коли вона повернеться.

— Добре, — погодилася я.

Я продовжувала лежати на дивані і боялася, що, якщо ворухнуса, доведеться просити принести відро, щоб виблювати.

— Допоможи мені. Мені ніколи не було затишно на чужих кухнях, — попросила бабуся.

Я повільно й обережно підвелася і пішла за нею на кухню. Я була в бабусі за спиною, коли вона побачила мої бляшанки. Вісім бляшанок — деякі все ще повні, деякі порожні — стояли рядочком на столі. Вона мусила здогадатися. Може, вона не була готова в це повірити. Хоча минуло стільки часу, а я й сама досі не вірила. Бабусин погляд зупинився на відчинених дверях моєї спальні, потім став блукати кімнатою, де на підлозі валялася брудна білизна, джинси та футболки.

— Добре, погляньмо, що можна зробити.

Вона пішла до холодильника, де, окрім гірчиці та пляшки з соусом, була лише поріzana шинка. Дістала шинку, взяла хліб і зробила три сандвічі. Розклала на три тарілки. Відкрила банку стручкової квасолі, переклала у скляну миску з кришкою і підігріла у мікрохвильовій пічці. Кивнула, щоб я накрила на стіл, і я це зробила. Я налила воду в три склянки і поставила їх. Коли все було готове, ми дивилися на накритий на трьох стіл. Я зиркала на електронний годинник на плиті: 7.20. 7.28. 7.33. 7.38. 7.42. Холодна стручкова квасоля.

— Вона не прийде, правда? — запитала бабуся.

Я подивилася на свою тарілку, у горлі пересохло.

— Ні, — прошепотіла я.

Бабуся зітхнула.

— Обрі.

Пауза.

— Ти знаєш, куди вона пішла? — бабуся говорила так, ніби все ще сподівалася, що мама вийшла у якихось справах.

Я заперечливо похитала головою.

— Як довго це триває?

Я втупилася у свою нез'їдену квасолю і рахувала стручки: один, два, три, чотири, п'ять... п'ятнадцять, шістнадцять...

— Обрі.

— Тиждень.

— Тиждень! Ти була сама цілий тиждень!

Задзвонив телефон. Чудово. Бабуся дивилася на мене.

— Телефон? — запитала вона.

— Не такий уже й поламаний, — відповіла я.

— Не такий, — повторила вона.

Потім схопилася зі свого стільця й побігла до телефону.

— Алло, — сказала вона. В її голосі чувся розпач. — О, ні, дякую, мене не цікавить музичне опитування.

Вона поклала телефонну слухавку й повільно обернулася. Повернулася до столу й сіла. Здавалося, вона думала і думала, і намагалася підібрати якісь слова. А потім ніби забула, що думала про те, що

сказати, і закрила обличчя руками. Поклала голову на стіл. І довго так сиділа, час від часу здригаючись.

— Будь ласка, не сердься, — прошепотіла я.

— Обрі, чому, чому, чому, чому ти мені не подзвонила?

Я не знала чому. Я навіть не думала про те, щоб їй подзвонити. Я не могла на неї дивитися. Відчувала, як причина зароджується у пальцях ніг, піднімається до грудей і нарешті виривається з рота:

— Не сердься і на маму теж. Будь ласка.

— Обрі...

— Їй було так важко, — я знову заплакала. Краще б бабуся не приїжджала.

— Я знаю, сонечко, я знаю.

Бабуся підійшла до мене, обвила руками і гойдала мене, притискаючи до себе мою голову, накриваючи долонею шрам.

— Чому вона мене покинула?

— Не знаю. Хоч як ми когось любимо чи думаємо, що знаємо, ми ніколи не дізнаємося, як це — бути ними. Мені так шкода, так шкода. Я думала, вам двом разом буде краще.

— Вона не хвора! — закричала я, вириваючись. — Лише засмучена! Ти не знаєш.

Бабуся дивилася на мене так, ніби я дала їй ляпаса. Але коли наші очі зустрілися, я побачила, що вона не сердиться. Вона знову притягнула мене до себе, тож ми більше не дивилися одна на одну. Бабуся обіймала мене міцно-міцно.

Уранці я прокинулася від бабусиноного голосу, що долинав із кухні.

— Так... Ні... Ти щось знаєш про неї? Добре, зателефонуй, якщо про щось дізнаєшся. Дякую.

Я вилізла з ліжка і відчинила двері спальні.

— Ти її знайшла? — запитала я.

— Ні, сонечко. Ні твої тітки, ні дядьки нічого не знають. Так само мамині близькі друзі. Буду обдзвонювати тих, хто живе в інших штатах. Де мамин записник?

— У шухляді біля телефону.

Я насипала собі в миску пластівців. Знову не було молока, тож я поставила миску сухих пластівців на стіл і стала їх по одному їсти.

Бабуся відкрила шухляду і стала шукати.

— Можеш мені допомогти? — запитала вона.

— Він маленький і зелений, — відповіла я.

Бабуся подивилася ще раз, потім закрила шухляду і вийшла.

Я припинила їсти. Так тихо, як лиш могла, навшпиньках підійшла до комода і відкрила шухляду.

Маленького зеленого записника не було.

Я вдягнула кепку з Disney World, яку мені прислав дядько Девід, і майже весь день провела у своїй кімнаті за зачиненими дверима, сидячи в ліжку й малюючи. Мені було добре на самоті.

Аж поки бабуся не відчинила двері. Вона стала підбирати одяг з підлоги і закидати його в кошик для брудної білизни.

— Ти взагалі прала свої речі? — запитала вона.

— Я не знаю, як користуватися пральною машинкою, — відповіла я.

— Твоя кімната схожа на свинарник, — сказала бабуся. — Чому на нічному столику лежить печиво? Ти хочеш принадити комах?

— Це для Джиллі, — відповіла я.

— Для кого?

— Ні для кого, — я відвернулася до стіни.

Я чула, що бабуся поставила кошик із білизною на підлогу. Вона підійшла й сіла поруч зі мною, тож ми дивилися в різні боки.

— Коли це ти купила рибку? — запитала бабуся.

— Його звати Семмі, — сказала я. — І він не любить незнайомих.

Бабуся кілька хвилин мовчала. Я взялася домальовувати свій малюнок — замок, з ровом, мостом і чотирма високими вежами.

— Нам треба поговорити, каченятку.

— Саме зараз я дуже зайнята, — сказала я.

— Обрі... — бабуся обережно витягла з моїх рук альбом і олівець. — Мені потрібна твоя допомога, якщо ми хочемо її знайти. Я знаю, це буде нелегко, але чи можеш ти розповісти щось про те, що відбувалося до того, як вона поїхала. Може, це допомогло б нам здогадатися, куди вона подалася.

Я розвернулася, але тримала голову низько нахиленою, тож бабуся не могла бачити мого обличчя під кепкою.

— Будь ласка, — попросила вона.

— Вона ніколи нічого не говорила про від'їзд.

— Нічого?

— Ні. Вона лиш, ну, не знаю, перестала мене помічати.

— Що ти маєш на увазі?

— Ну, часом вона ходила на закупи або пилососила чи мила підлогу і ніби здавалася нормальною, але останній тиждень перед від'їздом... Я намагалася сказати їй щось — що треба повечеряти чи лягти спати, а вона навіть не бачила мене, не чула — так мені здавалося...

— Вона взяла записник із адресами і навіть нічого не сказала?

Я навіть не знала, що було б гірше: що вона покинула мене у цьому невизначеному стані ніби-не-моя-мама, чи що вона була цілком нормальна і свідомо лишала мене саму.

— Ні. І вона ніколи не говорила про... них.

Бабуся деякий час дивилася на мене.

— А ти хочеш?

— Що?

— Поговорити про них.

Моя голова лежала на подушці, я дивилася на стіну.

— Ми не мусимо про них говорити, — лагідно сказала бабуся. — Але мені таки потрібна твоя допомога, щоб знайти маму.

— Ні, — сказала я.

— Ні? — перепитала бабуся.

— Ні! — повторила я, цього разу криком, відвертаючись від бабусі. — Я не хочу тобі допомагати! Я не хочу знати, де вона і чому!

— Твоя мама вчинила неправильно, але...

Мушу сказати, що бабуся намагалася говорити спокійно. Та все ж вона сердилася. Можливо, на мене, а може, на маму.

— Не сердься на неї! — закричала я.

— Обрі, сонечко, здається, це ти на неї сердишся.

— Ти не розумієш, — сказала я. — Лиши нас у спокої.

Бабуся встала з ліжка. Взяла кошика з брудним одягом і вийшла зі спальні.

Коли бабуся запитала, що мені купити в магазині, я відповіла, що нічого не треба, дякую. І вона пішла. Накупила купу всього, і коли повернулася, взялася готувати вечерю. Пахло так гарно, що я не втрималася і відчинила двері своєї кімнати, щоб запах запеченої курки вільно туди заходив. Коли я почула, що бабуся накриває на стіл, вийшла з кімнати.

— Зголодніла? — запитала вона.

Я відповіла їй тим, що сіла за стіл. Бабуся приготувала цілу курку, кабачки і кексики.

— Ти любиш біле м'ясо, правда? — запитала, накладаючи їжу мені на тарілку.

Я кивнула. Бабуся передала мені тарілку.

Я намагалася поводитися так, ніби не отримую хтозна-якої насолоди від їжі, але це було чудово — їсти щойно приготовану страву.

— Ще? — запитала бабуся.

Я кивнула.

Бабуся не промовила жодного слова про те, що трапилося того вечора. Коли ми повечеряли, сказала, що сама прибере. Потім насипала мені величезну миску ванільного морозива з карамеллю і відправила на вулицю. Там було спекотно, і мій десерт швидко розтанув, та все ж холодне морозиво було смачним.

Бабуся продовжувала когось видзвонювати, але так нічого й не дізналася. Вона більше не просила мене допомогти у пошуках мами, а я не зголошувалася. Вона не примушувала мене говорити, навіть коли прийшла поліція. Бабуся лише переказала їм те, що я їй розповіла.

Я вляглася на дивані перед телевізором і відключила мозок.

— У тебе є друзі, з якими ти могла б погратися? — запитала бабуся.

— Ні, — відповіла я.

— Але ж у тебе завжди було багато друзів.

— Е... розумієш... вони тепер по-іншому до мене ставляться. Це вже невесело.

Після того інциденту з шоколадним морозивом і Пенні Лейн навіть моя найкраща подруга, Меггі Роуз, вирішила, що у мене, як вона сказала, жуки в голові.

Після цього бабуся вже не пробувала змусити мене щось робити. Вона дозволяла сидіти у вітальні на дивані з її постіллю, бо саме там вона спала вночі.

Я слухала, як бабуся говорить по телефону. Вона продовжувала дзвонити дядькам і тіткам і по маминій, і по татовій лінії, і навіть цим тупим жіночкам із церкви. Здебільшого вона говорила про маму, але одного разу я почула, що вона говорить про мене. Бабуся, напевне, думала, що я не можу її чути з вітальні. Але я чула. Я встала і підійшла до кухонних дверей, щоб краще чути.

— Обрі треба... я маю на увазі, я не знаю...

Бабусі було нелегко говорити.

— Я не знаю, чи зможу займатися ними обома — Обрі та Ліззі... Ти зможеш?.. Ти, правда, зможеш?.. Це було б так добре.

Я не знала, з ким вона говорить і що планує. Більше не могла там стояти. Зайшла на кухню і зачепила стілець, повз який проходила. Він вдарився об стіл і наробив багато шуму. Бабуся перелякано глянула на мене. Я пішла у свою кімнату й зачинила двері. Увімкнула вальс і лягла на ліжко.

Через годину до кімнати прийшла бабуся. У неї були червоні очі. Мабуть, вона плакала.

Я встала з ліжка і увімкнула музику голосніше. Одягнула кепку Disney World, дістала м'ячик для софтбоулу [3] і стала кидати його в стіну і ловити.

Здавалося, бабуся хотіла сказати, що так я пошкоджую стіну, але вона промовчала. Натомість сказала:

— Сядь, Обрі.

Коли я не послухала, вона повторила ще раз, вже суворіше:

— Сядь.

Я сіла, але продовжувала кидати м'ячик — вгору, вниз.

Бабуся забрала його в мене.

Коли вона виходила з кімнати, я схрестила руки на грудях. А коли повернулася, мої двері вже були зачинені, а я лежала в ліжку, вкрита з головою, хоча й було спекотно. Щоб не чути, як бабуся стукає у двері, я зосередилася на музиці й сюрчанні цикад і цвіркунів за вікном.

Я не могла весь час сидіти у своїй кімнаті. Насамперед тому, що хотілося в туалет. Іншою причиною було те, що бабуся на сніданок посмажила яйця, бекон і зробила тости, і все це пахло просто чудово. Я здалася і відчинила двері. За сніданком ніхто не сказав ні слова.

Бабуся знову майже весь день телефонувала, а я майже весь день просиділа в своїй кімнаті. Я розширила замок на кілька листків і тепер приклеювала його до стіни. Відкрила свою улюблену книжку про Середньовіччя і перемалювала звідти кілька картинок. Намалювала хлів і банкетну залу. Стіни зробила на правду товсті — на випадок, якщо вороги атакуватимуть баранів.

— Обрі? Можна зайти? — запитала бабуся вже ввечері, відчиняючи двері кімнати.

Я саме закінчувала приклеювати новий шматок замку, тож стонула плечима.

— Сядь, — сказала вона, але сказала по-доброму, не так, як минулого вечора.

Я кивнула і сіла. Бабуся сіла поруч і взяла мою руку. Її рука була на диво м'яка, як на людину, яка так любить мити посуд. Вільною рукою бабуся гладила мене по волоссю.

— Усі намагаються допомогти нам шукати твою матір. Вони допоможуть її знайти.

Вона продовжувала гладити моє волосся, хоча я нічого не сказала.

— Ти знала, що батьки призначили тобі опікуна, на випадок, якщо з ними щось трапиться?

Я повільно похитала головою.

— Кого?

— Мене, — сказала бабуся.

— О, — тільки й сказала я.

Після того, як жахливо я поведилася останні кілька днів, бабуся, мабуть, вирішить, що також не хоче мною опікуватися.

— Зі мною все добре, — запевнила я. — Зі мною тут все буде добре. Мені подобається бути самій.

— Ти не можеш тут лишатися, — заперечила бабуся.

— То що ж мені робити? — запитала я.

Бабуся стиснула мою руку і встала з ліжка.

— Я забираю тебе додому.

Бабуся розбудила мене вранці тим, що залізла до мене в ліжко і стала розповідати казку. Початку я не чула, лише середину.

— Тож дівчинка на ім'я Обрі була найхоробрішою дитиною...

— Чому? — перебила я. — Що зробило її такою хороброю?

— Я не впевнена. Думаю, це якось пов'язано з її серцем.

— Так?

— Вона замотала його в целофан, щоб воно довше залишалось свіжим.

Я не знала, сміятися чи ні, тож лише сказала:

— Бабусю!

Скидалося на те, що, оскільки я вже прокинулася, бабуся більше не розповідатиме казку.

— Сьогодні на нас чекає грандіозна пригода.

— Так?

— Звичайно. Ми вирушаємо у Вермонт.

— О, — зітхнула я. — Мені це не здається пригодою.

— Ну, ніколи не знаєш, коли матимеш пригоди. Як на мене, те, що ти була сама — це велика пригода.

— Мабуть, — погодилася я. — А що з Семмі?

— Звичайно, Семмі може їхати з нами! Ми візьмемо все, що тобі потрібно.

Я думала про те, чи можу взяти зі собою велику коробку целофану.

Усе, що мені потрібно, мало вміститися в три сумки. Одну нестиме бабуся, разом зі своєю сумкою, і дві нестиму я. У мене не було ні валіз, ні сумок, лише наплічник. Тож бабуся сказала, щоб я взяла щось у кімнаті батьків. Бабуся була заклопотана, бо чомусь вирішила, що до нашого від'їзду треба прибрати будинок. Поки вона витирала столи на кухні, я піднялася сходами в кімнату батьків.

Якийсь час я стояла біля дверей, моя рука завмерла на ручці. Я не заходила всередину, відколи мама пішла. Зрештою, я штовхнула двері і тихенько увійшла в кімнату. Коли я відчинила комірчину, у якій були валізи, виявилось, що мамина валіза зчезла. Кілька її блузок зникли з плічок. Верхня шухляда комода висунута, шухляда зі спідньою білизною. Вона була порожня.

Я запхала шухляду на місце й втупилася в сімейну фотографію на комоді. Вона була зроблена минулого літа, на пікніку на честь дня міста. Саванні шість, мені десять. Я штрикаю її, задля сміху, а вона висить на татовій нозі. Тато обіймає маму, а вона відхиляється назад і спирається на нього. Якби ви хотіли нас усіх розділити, то не змогли б, бо неможливо відірвати когось з фотографії, не розірвавши інших.

Фотографія легко вислизнула з рамки. Я хотіла її мати, але зараз не хотіла на неї дивитися. Знайшла у маминій шухляді з канцтоварами конверт, поклала всередину фотографію й заклеїла. Взяла татову сумку і невелику валізу з коліщатами, спустилася вниз. Я несла забагато речей одночасно, тож лишила конверт на кухонному столі й пішла пакуватися до себе в кімнату.

Залізнична станція була за годину від нас. Бабуся викликала таксі. Авто приїхало і припаркувалося на заїзді біля будинку. Водієм був приємний літній чоловік на ім'я Стен, який сказав, що цінує нас як клієнтів і що завдяки тому, що ми подзвонили, він із дружиною зможе піти в ресторан. Він розповідав це, поки завантажував наші речі в багажник.

Семмі я тримала сама. Він був у пакетику, пакетик — в акваріумі, а акваріум — у сумці для фотоапарата. Я могла тримати сумку в поїзді і відкрити пакетик, щоб дати доступ повітрю. Я також тримала подушку. Занурювалася в неї обличчям, бо вона пахла домом, моїм ліжком і, мабуть, мною.

Стен відчинив двері, щоб ми могли сісти на заднє сидіння.

— Бабусю, — прошепотіла я. — Я не можу.

— Давай, каченятку. Все добре.

Бабуся взяла мене за лікоть, провела сходами від будинку до машини і примусила залізти всередину. Вона сіла справа від мене, продовжуючи стискати мій лікоть. Ми пристебнулися. Я дивилася крізь скло і тихенько прощалася зі своїм домом, зачиненим і порожнім. Думала про те, чи Джиллі все ще лишилася всередині, чи й вона змушена його покинути.

Водій висадив нас посеред міста, неподалік від невеличкої платформи. На станції була будка для касира, туалет і платний телефон. Я стояла на платформі з багажем, а бабуся купувала нам квитки. Квитки на північ в один кінець.

— Ми їхатимемо цим потягом всю ніч, — сказала бабуся. — А вранці в Нью-Гейвені пересядемо на вермонтську лінію.

Вона з захватом говорила про плани. А я думала, чи було захватом те, що відбувалося у моєму шлунку. Чоло вкрилося потом. Я мусила сісти, щоб підтримувати живіт.

Мене нудило від того, що мене постійно нудило.

— Тримай, — бабуся вручила мені розклад потягів із моїм квитком, запханим всередину. — Я піду в туалет. Зараз повернуся.

Я відкрила і стала роздивлятися розклад. Наш потяг вирушав о 17.30. Я простежила наш маршрут на північ. Потім подивилися на розклад

з іншого боку, який показував рух того самого потяга у зворотний бік, на південь. У Джорджію. Де жила татова родина. Ми також там жили, аж поки мені не виповнилося шість. Я взялася читати назви станцій. Саванна — там народилася моя сестра. Я втупилася в її ім'я, написане великими літерами у розкладі поїздів. Саванна.

Квиток випав з розкладу, я взяла його в руки. Намагалася прочитати, що там написано, але літери і цифри розпливалися. Я побачила якусь позначку в кутку і смикнула за неї.

Коли бабуся повернулася з туалету, я сиділа з купкою пошматованого паперу.

— Обрі! — вигукнула вона, коли зрозуміла, чим були смужки блакитного паперу.

Вона хотіла мене вбити. Я це знала.

— Я не хотіла, — мій голос тремтів. — Я не знаю, як це сталося.

«Мабуть, вона буде на мене кричати, — думала я. — Мабуть, я кричатиму у відповідь і в усьому звинувачу її».

Бабуся визбирала всі шматочки. А потім м'яко сказала:

— Обрі, ти не можеш тут лишитися.

Я не могла з нею погодитися, але й не могла заперечити. Я тричі глибоко вдихнула. Бабуся витягла свій гаманець, який був товщим, ніж я очікувала. Відрахувала чотири двадцятидоларові купюри і вручила мені.

— Вони не замінять понищений квиток. Ти маєш купити новий. Іди на вокзал і скажи касиру, що тобі потрібен квиток на потяг до Нью-Гейвена.

Мої ноги трохи потупцяли, але рушили з місця. Пішли до крихітного будиночка і підвели мене до касира. Рот пробубонів:

— Один квиток на потяг до Нью-Гейвена.

Бабуся не сказала жодного слова про гроші, які я змарнувала. Вона лише взяла мою руку, коли я повернулася на платформу, і сказала:

— Усе буде добре.

Коли я похитала головою, бабуся додала:

— Думай про це як про мандрівку. Лише бабуся, її дівчинка і спільна пригода.

Я знову стала глибоко дихати. Пригода. Пригода. Усього лиш невеличка подорож із бабусею. Діти з різних причин можуть подорожувати з бабусями чи дідусями. Потихеньку я стала заспокоюватися.

Коли приїхав потяг, ми затягнули всередину наші сумки. Я думала, що доведеться тримати їх на колінах, але на полицках над сидіннями було достатньо місця.

Я ще ніколи не їздила у такому поїзді. Сидіння великі, зі столиками і підставками для ніг. У кожному вагоні був туалет, а ще був вагон-ресторан. Розглядаючи краєвиди Вірджинії за вікном, я заспокоїлася. Ми їхали повз міста та будинки. Я думала про те, як це — жити біля залізниці.

Я витягла книжку і навушники. Тримала акваріум із Семмі на колінах. За кілька годин ми проїхали Вашингтон, округ Колумбія. Та з поїзда мало що було видно.

Потім пішли вечеряти. У вагоні-ресторані пропонували гарячу їжу! Меню в картинках висіло над касою, де ти платиш і забираєш своє замовлення. Ми взяли гамбургери. Вони були у невеликих пластикових пакетах, які розігрівали у мікрохвильовці. Минуло хвилин десять, доки я змогла взяти в руки свій бургер — такий він був гарячий. Він був трохи вологий від пари, яка зібралася у пакету. Я зняла верхню частину булки і витиснула туди три пакетики кетчупу.

Я дивилася, як бабуся їсть свій бургер.

— Ти колись їла в поїзді? — запитала в неї.

— Ага, — відповіла вона. — По дорозі до тебе.

— А що ти їла?

— Піцу.

— Вона була смачна?

— Вона була гаряча. Якщо знову зголоднієш, також можеш замовити піцу.

Це звучало привабливо. Треба не забути зголодніти.

— Бабусю?

— Так?

— Це дивно — їсти дитячу їжу?

— Дитячу їжу?

— Так. М'які вологі бургери і піцу з мікрохвильовки.

— А до чого тут діти?

— Не знаю. Просто така їжа м'яка і проста.

— Їжа для старих і їжа для малих — це одне й те саме. Подумай про це. Одного дня хтось годуватиме мене з ложечки перетертим пюре. М'яка волога їжа — це всього лиш частина подорожі на поїзді.

— Ти не така вже й стара, бабусю, — зауважила я.

У бабусі було сиве волосся і зморшки, але вона все ще могла тягати усі наші сумки і не жалітися.

— Шістдесят шість, чи ти забула? Аж до мого дня народження, — сказала бабуся. — Потім додай ще один рік.

Раптом я згадала, що лишила фотографію на столі в кухні.

— Я забула...

— Що ти забула?

— Та, нічого.

— Усе, що ти забула, ми зможемо купити, коли приїдемо, — сказала бабуся.

Я в цьому сумнівалася.

Після вечері у потязі поменшало пасажирів. Бабуся перемістилася на сидіння через ряд від мене і сказала мені спробувати поспати. Я була щаслива, що взяла свою подушку. Примостила її під голову і скрутилася на сидінні. Я таки заснула на якийсь час, а потім бабуся мене розбудила.

— Нью-Йорк, — сказала вона, показуючи у вікно.

Я ніколи не бачила Нью-Йорка, тож була рада, що бабуся мене розбудила. Ланцюжок яскравих вогнів, які відображалися у воді, досить довго нас супроводжував. Я дивилася на вогні, аж поки вони не зникли, а потім знову поринула у сні. Прокинулася і подивилася у вікно — побачила воду, освітлену місяцем, коли зиркнула у вікно наступного разу — побачила ліс.

Рано-вранці мене розбудила бабуся зі сніданком на картонному підносі.

— Сніданок у ліжку, — сказала вона.

Це знову був гарячий сандвіч у пластику. На етикетці було написано «Круасан з яйцем, шинкою та сиром». Бабуся також купила мені апельсиновий сік у пластанці з накривкою.

За кілька хвилин до прибуття у Нью-Гейвен ми зібрали весь наш багаж, щоб бути готовими вийти з потяга. Станція виявилася більшою, ніж та, що у Вірджинії. Там було багато платформ і потягів, які прибували і від'їжджали. Бабуся сказала, що нам ще треба почекати наступного потяга, і дозволила скрутитися біля багажу й подрімати. Потім купила нам сандвічі з індичкою. Ранкове повітря було холоднішим, ніж у Вірджинії, і, коли я дихала, здавалося, що воно рветься крізь носа. Через це я почувалася так, ніби у мене боліла голова.

Коли нарешті прибув наш потяг, я була готова їхати далі. Вмостилася на сидінні і дивилася у вікно. Ми проїздили повз міста, ліси і ферми. День був сонячний, тож усе видавалося яскравим і зеленим. Поїздка тривала майже до кінця дня.

Що ближче ми були до бабусиноного дому, то більше я думала про те, що на мене чекає.

Ми літали до Монтпілієра [4], щоб відвідати бабусю, але я ніколи не була там без батьків. Я пам'ятаю бабусин дім, повний тіток, дядьків, кузин із кузенами. Улітку ми збиралися на вулиці, і можна було їсти стільки хотдогів і бургерів, скільки хочеш. А ще — кавуни, софтбол і фонтанчики, під якими так весело бігати. Узимку падав сніг, тож ми робили на снігу янголів і ліпили сніговиків. Якщо збиралися усі мої кузини та кузени, то на засніженому подвір'ї були цілі небеса янголів. Завжди було так багато людей, що в будинку непросто було знайти місце для снання. Ми з Саванною удвох скручувалися на маленькому диванчику.

Коли ми прибули на станцію біля бабусиноного будинку, мене знову стало нудити.

Я легенько притиснула до себе сумку з Семмі, коли ми вийшли з потяга.

— Незабаром ми дамо тобі свіжої водички, Семмі, і знайдемо місце для акваріума, і тоді ти почуватимешся вдома, — прошепотіла я.

Я знала, що риби не люблять, коли їх пересаджують з одного акваріума в інший.

Вермонт

Вермонт смердів коровами.

Вірджинія також часом смерділа коровами, але не так. У Вермонті були чорно-білі, молочні корови. З якоїсь причини їхній запах висів у повітрі, і все, що міг вловити мій ніс, — це корови. Я не пригадувала, що чула цей запах, коли відвідувала бабусю. Від нього мене стало нудити, коли ми їхали додому від залізничної станції.

— Вермонт смердить, — сказала я.

Бабуся не мала що на це сказати. Я дивилася на свої туфлі.

Я тримала акваріум із Семмі. Це було б жахливо, якби вода з акваріума розхлюпалася по машині. Він вдарився б об підлогу і навіть міг би померти.

Я майже попросила бабусю зупинитися.

Незабаром ми заїхали на її подвір'я. Заїзд ховався між деревами. Бабусин будинок зовні був таким, яким я його пам'ятала: сірий, триповерховий, із закленою верандою.

— Речі з машини заберемо пізніше. А зараз просто зайдімо досередини.

Завжди, коли ми приїздили до бабусі, речі лишали в машині. Ми з Саванною побігли б через подвір'я, залетіли б по сходах і зустріли б бабусю на веранді. Вона б обійняла нас обох. «Мої дівчатка!» — сказала б вона, коли б ми її заборюкали. Ми б сміялися, Саванна і я, потім би зайшла мама і нахилилася, щоб поцілувати бабусю в щоку. Останнім зайшов би тато. Відтягнув би нас від бабусиних рук і допоміг би їй встати, при цьому її обіймаючи.

Я піднялася на веранду, бабуся йшла біля мене. Я дивилася вбік. Бабусине обличчя було вологим. Я стала у дверях, і мене вирвало.

— Вибач, бабусю, — сказала я.

Я була в ліжку, в одній із кімнат нагорі, де зазвичай зупинялися тітка Мелісса та дядько Стів, коли приїздили до бабусі.

— Зараз, зараз, каченятку, — відізналася бабуся. — Не вибачайся. Я потурбувалася про твою рибку. Дивись, — я побачила акваріум Семмі на нічному столику біля ліжка.

— Я вилила стару воду з його пакета у нову воду, тож не повинно бути великої різниці температур, і йому не буде важко призвичаїтися.

— Дякую, — відповіла я.

— Ти стомлена після поїздки. Ти не уявляєш, якою змученою можуть зробити тебе ніч і день, проведені в потязі.

Я хотіла заплющити очі й спати, спати, спати. Невже це справді через подорож потягом?

Дорослі значно більше переймаються болем і втомою, ніж діти. Я думала про те, чи була втомленою бабуся.

— Вибач, — повторила я.

Мабуть, бабуся почула тремтіння в моєму голосі.

— Не треба більше сліз. Ні твоїх, ні моїх, — сказала вона. — Засинай, я також піду спати. Я лишила перекуси на підносі, якщо ти раптом зголоднієш.

Лише тепер я побачила на нічному столику піднос зі склянкою виноградного соку і тарілкою з крекерами та сиром.

Я прокинулася від яскравого світла і звуку, з яким багаж зтягували в мою кімнату.

— Бабусю?

— У тебе купа роботи на сьогодні! Я склала список, — сказала бабуся.

— Що? — я не могла пригадати, коли востаннє хтось просив мене щось зробити.

Ну добре, бабуся казала, щоб я спакувалася, але до того... це мало бути ще у квітні... «Переконайся, що Саванна готова до поїздки... шнурки зав'язані, футболка вдягнена, що вона сходила в туалет...»

Бабуся лишила список на нічному столику. Я прочитала його, коли вона пішла з кімнати.

1. Розпакувати речі.
2. Поговорити з бабусею.
3. Погуляти надворі.

Я оглянула кімнату. Вона була майже порожня. Усі меблі — ліжко, комод, нічний столик — були з дерева. На підлозі — червоний килимок. З вікна було видно двір із жовтою травою, порожній столик і грильницю. У бабусі був городець із помідорами, але вони мали засохлий вигляд. Мені також було видно сусіднє подвір'я. Там був дитячий майданчик з гойдалками, кілька велосипедів і гойдалка-шина, причеплена до дерева. Та я не пригадувала дітей, які жили по сусідству з бабусею.

Крекери й сир все ще стояли на нічному столику, сир був висохлий, з крапельками жиру. Я вирішила, що він усе ще їстівний, бо ж люди в епоху Середньовіччя їли сир, хоча в них не було холодильників, і з'їла кілька шматочків і випила весь теплий сік.

Я відкрила верхню шухляду комода і виявила в ній фотографії та газети. Середні шухляди були порожні, а в нижній були три маленькі білі сукні.

— Бабусю! У комоді вже щось є! — закричала я. Та вона мене не почула.

Я закрила нижні шухляди і стала розглядати вміст верхньої. Схопила кілька фотографій. Я знала, що їх переглядали недавно, бо здавалося, що вони лежать абияк, а не по порядку.

У бабусі було четверо дітей: тітка Мелісса, дядько Девід, тітка Лінда і моя мама, Елізабет. Там були фотографії їх усіх.

Четверо розпатланих дітей сидять під ялинкою. Хлопчик — дядько Девід — грає на кларнеті. Двоє дівчаток спускаються на металевих санчатах. Дівчинка грається у листі. Дівчинка задуває свічки. Маля усміхається беззубим ротиком.

Мені важко було розрізнити, хто є хто на фото, та коли дівчата були разом, я знала, що мама — найменша. Я ще раз подивилася на різдвяну фотографію. Найменша дівчинка усміхалася, показуючи, що має не всі зуби. Як на мене, для такої малої дитини у неї було занадто важке, пряме і темне волосся.

Моє волосся було світле. Слабке, тонке і блякле. Не блискуче. У Саванни було таке саме. Це в татовій сім'ї були блондини з тонким волоссям.

Я запхала фотографії назад до шухляди і закрила її. Схрестила руки на грудях і сіла на ліжко. Я не розпаковувалася. Взяла три свої сумки і заштовхала під ліжко. Виявила, що вже кілька днів носила той самий одяг, тож відкрила одну сумку якраз настільки, щоб витягти чисті шорти й футболку. Перевдягнулася. Потім я всілася на ліжко і чекала, розглядаючи стелю і тупаючи ногами по підлозі. Я тупнула сто два рази.

— Обрі! — покликала бабуся. — Ти готова спуститися?

— Так, — сказала я.

Можливо, вона не почула моєї відповіді. Та я все одно спустилася.

На кухні дуже смачно пахло. Я навіть забула про сморід корів. Бабуся приготувала омлет із шинкою, зробила тост і порізала диню.

— Сідай, — сказала бабуся і поставила переді мною тарілку. Я сіла за стіл і побачила на стіні годинник.

— Зараз друга година дня? — запитала я.

— Дивовижно, правда? — відповіла бабуся. — Хто знає, куди тікає день? Ти проспала весь ранок.

Вона поставила на стіл ще одну тарілку для себе і сіла.

Я їла повільно-повільно, розрізаючи омлет на шматочки, хоча його не треба було різати, бо він був м'який, знову і знову намазуючи тост маслом...

— Що наступне у твоєму списку? — запитала мене бабуся.

— Поговорити з бабусею, — процитувала я.

— Саме так, — сказала вона. — Я лиш хочу розповісти тобі, що відбувається. Дядько Девід приїхав із Бостона, щоб контролювати пошуки твоєї мами. Поліція відстежить, чи вона використовувала кредитну картку, чи знімала гроші в банкоматі, чи зупинялася в готелі. Це має дати нам підказки, де вона може бути. А твої тітки складають список друзів, у яких мама могла б зупинитися.

— Супер, — сказала я. — Це все?

Я відклала виделку й відсунула тарілку.

— Я думала, може, ти хочеш побачитися з тітками. Вони б хотіли тебе побачити. Обидві живуть за дві години звідси, тож ми можемо провести літо разом, як раніше.

— Ні, дякую, — сказала я. Не хотіла нікого бачити.

Здавалося, бабуся намагається придумати, що сказати. Я відвернулася від неї.

— Що там ще у твоєму списку? — запитала вона.

— Номер три: погуляти надворі, — сказала я.

— Правильно. Тобі потрібне свіже повітря і сонечко.

Повітря, яке смердить коровами.

На кухні були двері, які виходили на вулицю, та я пішла до парадного входу. На вулиці сіла на гойдалку. Чорно-білий кіт товкся біля порожніх мисочок, а потім застрибнув до мене на гойдалку. Коли я була тут востаннє, у бабусі не було кота.

— Привіт, котику, — сказала я.

Простягнула руку, щоб погладити, і кіт ліниво розлігся на лавці.

— Як тебе звати, котику?

Кіт не знав або вирішив мені не казати. Погрався з моїм шнурком на кросівках, та коли зрозумів, що витягти його не вдасться, забрався геть.

У сусідньому будинку відчинилися задні двері, і з нього вийшла дівчинка. Вона була мого віку, мала рудувате волосся, зібране у високий хвіст. Вона пішла до шини, причепленої до дерева, лягла на неї і трохи погойдалася. Потім взяла крейду і стала малювати на сірих каменях за будинком. Не знаю, як довго я за нею спостерігала. Потім вона озирнулася, побачила мене і помахала рукою. Я повернулася в будинок.

Я чула, що бабуся говорить по телефону. Вона описувала маму.

Піднімаючись у свою нову кімнату, я тупала так голосно, як тільки могла.

~ ~ ~

Люба Джиллі!

Ти знаєш, я хотіла тебе знайти, коли була сама. Але не знала, де шукати. Ти завжди була більше подружкою Саванни, ніж моєю.

Саванна весь час розповідала про цікаві мандрівки, в які ви вирушали разом. Вона постійно пакувала наплічники для ваших подорожей. Можливо, тобі сподобалася б моя мандрівка потягом. Точніше, двома потягами. Бабуся приїхала у Вірджинію і забрала мене, і ми приїхали потягом до неї у Вермонт. По дорозі ми бачили океан, ліси, ферми й міста. Ми вечеряли й снідали у потязі, і навіть спали там.

У мене є рибка на ім'я Семмі. Вона блакитна, але коли махає плавниками, то видно, що на краєчках вони фіолетові. У бабусі є кіт. У сусідньому будинку живе дівчинка, але я ще з нею не познайомилася.

Я тобі ще напишу пізніше.

З любов'ю, Обрі

P.S. Вибач, що я поїхала, не попередивши тебе.

~ ~ ~

Як для людини, яка привезла мене жити з нею, бабуся докладала забагато зусиль, щоб я була подалі від будинку.

— Так буде краще для тебе, — пояснювала вона.

Щоранку бабуся давала мені список справ.

— Літо не для того, щоб щодня робити купу всього! — бурчала я.

Я подивилася на новий список.

1. Погодувати тварин.
2. Вивісити випрану білизну.
3. Доглянути помідори.
4. Полити квіти.
5. Підмести перед будинком.

Я вдягнулася, з'їла миску пшеничних пластівців з бананами і ще раз проглянула список.

Годувати тварин було легко.

Я вкинула гранульований корм в акваріум Семмі і помахала йому пальцями. Він відповів мені помахом плавників.

— Семмі, ти — найкращий друг-риба, — прошепотіла я йому.

Він помахав у відповідь, що я — його найкращий друг-людина, що було правдою, бо ж ніхто, крім мене, його не годував і з ним не говорив.

Я спустилася вниз, насипала сухого корму і котячих консервів у маленьку котячу мисочку і винесла за поріг. Бабуся сказала, що кішку звати Марта. Марта не весь час крутилася біля будинку, але щоранку чекала біля дверей на їжу. Коли вона побачила мене, стала тертися об мої ноги. Я занесла брудні мисочки в будинок, помила мисочку для води, наповнила її і винесла надвір.

Бабуся вже випрала білизну. Я не розуміла, чому вона не хоче купити сушарку [5], але вона сказала, що та їй ніколи не була потрібна. Я поволочила важкий кошик з мокрим одягом на подвір'я. Мені не подобалося розвішувати спідню білизну, щоб усі її могли бачити. Не те, щоб навколо було багато людей, але все ж таки...

Сусідська дівчинка була на вулиці. Я подивилася на неї крізь свою білизну і засоромлено-вибачливо усміхнулася. Вона усміхнулася у відповідь і повернулася до уроку стрибання на скакалці, який вона давала своїй меншій сестрі. Її сестрі було років чотири. У неї все ще були немовлячі кучері. Я знала, що у будинку було ще немовля, бо чула, як воно плаче.

Я віднесла порожній кошик для білизни на кухню. Бабуся сиділа за столом, опустивши голову на руки.

— Гей, бабуся! — гукнула я.

Я не хотіла, щоб вона знала, що я застала її такою засмученою.

— Так?

Я поставила кошик для білизни на пральну машинку в комірчині і налила собі склянку малинового лимонаду з холодильника. Сіла поруч із бабусею.

— Хто та дівчинка, що живе по сусідству?

Бабуся дивилася так, ніби повернулася звідкись здалеку, але коли зрозуміла моє питання, зраділа.

— Бріджет? Ти познайомилася з Бріджет? Хороша дівчинка. Я сподівалася, що ти з нею познайомишся.

— Я не познайомилася з нею, лише бачила її.

— Так, це Бріджет. Бріджет і Мейбл. І Денні — так, здається, звати малюка. Вони поселилися тут взимку.

Я допила лимонад, а потім повернулася надвір, щоб закінчити справи зі списку. Номер три — доглянути помідори — було найгіршим завданням серед того, що мені доручала бабуся. Треба було вирвати бур'ян між рядками помідорів, поправити дроти, на які вони спиралися, розчинити у воді добриво і полити рослини. Усе разом забирало годину часу. Коліна були брудні, зібране у хвіст волосся сповзало, а коли я його поправляла, бруд потрапляв і у волосся, і на лице. Бабуся сказала, що воно того варте, бо в кінці літа матимемо чудові помідори. Рослини тепер мали здоровіший вигляд. Вони були зелені й повні, під волохатим листям ховалися важкі помідори кольору лаймового соку. Поки працювала, поглядала час від часу, чи Бріджет все ще на вулиці. Кілька разів бачила, що вона на мене дивиться.

Поливати квіти було веселіше. Я ходила зі шлангом і обприскувала квіти біля будинку і на подвір'ї.

Останнє завдання було легким. Я взяла віник у комірчині на кухні і змела всю пиліюку зі сходів у кущі й траву. Це тривало хвилину.

Коли виконала усі свої обов'язки, налила собі ще склянку лимонаду і гепнулася на гойдалку відпочивати.

Допила лимонад, подивилася на сусіднє подвір'я. Бріджет усе ще була там, тепер сама, сиділа на підвішеній шині. Я сказала ногам встати й піти, але їм знадобилося багато часу, щоб мене почути. Нарешті я зрозуміла, що проходжу повз помідори, минаю дерева і йду на подвір'я до Бріджет. Вона лежала на шині і погойдувалася, відштовхуючись ногою від землі.

— Привіт, — сказала я.

Бріджет подивилася на мене.

— У тебе на голові шрам, — сказала вона.

Зазвичай люди витріщаються або питають:

— Звідки в тебе взявся цей жахливий шрам?

Слова Бріджет звучали нормально.

— Я знаю, — сказала я.

— У мене також є, на коліні, — вона підсмикнула капрі, щоб показати мені.

У неї був великий шрам, рожевий і об'ємний, через усю колінну чашечку.

— Я впала з дерева, отам.

Я дивилася у показаному Бріджет напрямку, але позад нас був ліс із сотнями дерев.

— Я покажу тобі, — сказала вона. — Це класне старе дерево.

Ми пішли з подвір'я в ліс. Дерево було досить далеко від її двору. Воно виявилось міцним, товстим, трохи скривленим — ніби створеним для того, щоб по ньому лазили. Бріджет залізла на нижню гілку і сказала:

— Дивись, я почала звідси, потім залізла он туди, далі — туди... — вона показувала на вищі гілки. — А бачиш он ту гілку? Це та сама, з якої я впала.

Бріджет зістрибнула на землю.

— Кльово, — сказала я.

Вона знову подивилася на мій шрам, але нічого не спитала. Думаю, вона дала можливість розповісти мені самій, якби я захотіла.

Я промовчала, і Бріджет сказала:

— Пішли.

Ми йшли назад до її будинку.

— Минулого тижня мені виповнилося одинадцять, — сказала вона. — А скільки тобі?

— Мені також одинадцять, — відповіла я.

— Я Бріджет, — повідомила вона.

— Я знаю, — сказала я. — Я Обрі.

— Я знаю, — повторила за мною Бріджет.

Коли ми повернулися на подвір'я, там була Мейбл.

— Бріджи, ти мене покинула! — вигукнула вона.

— Я повернулася, — сказала Бріджет. — Але я не можу з тобою гратися. Я збираюся гратися з Обрі.

Мейбл готова була розплакатися. Було очевидно, що зараз вона почне голосити.

— Обрі, можна я гратимуся з вами всіма? Будь ласка! Будь ласочка!

— Йди геть, Саванно! Ти ще замала!

— Обрі! — намагалася докричатися до мене Бріджет. — З тобою все гаразд?

— Мейбл може погратися? — видушила я з себе.

— Що?

— Мейбл може погратися з нами? — запитала я ще раз.

Спочатку я думала, що Бріджет розсердиться і скаже, що не хоче ні з ким гратися. Та замість сердитися вона сказала:

— Добре.

Вона взяла маленьку ручку Мейбл, а другою рукою дотягнулася до моєї руки, стиснула її і повторила:

— Добре.

~ ~ ~

Люба Джиллі!

Я обіцяла, що напишу і розповім тобі ще про щось. Ти завжди любила тварин — пам'ятаєш, у тебе був домашній жирафчик? — тож я почну з них. Бабусину кицьку звати Марта. Тепер я про неї піклуюся. Щодня її годую. У Семмі все добре. Часом він плаває, а часом просто тримається на воді, відпочиває і махає плавниками. Схоже на те, що він добре почувався після переїзду.

Сусідську дівчинку звати Бріджет. Їй одинадцять, як і мені. А скільки зараз тобі? Я заплуталася, рахуючи, але, мабуть, тобі все ще сім.

Бабуся шук-шук-шукає маму. Не знаю, чому. Мені все одно, куди вона поїхала. Думаю, бабуся хвилюється, бо вона мамина мама і мусить хвилюватися, хоча може бути й інша причина, бо ж так видається, що моя мама не надто мною переймається. Ну то й нехай. Не хочу її бачити.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

Зранку я взяла конверт для Джиллі і прокралася надвір, поки бабуся мене не побачила. На подвір'ї Бріджет теж ніби нікого не було.

Я запам'ятала дорогу до дерева, з якого падала Бріджет. Коли дійшла до нього, подивилася нагору. Я ніколи не була майстром лазити по деревах.

Я взяла листа Джиллі в зуби. Поглянула на найнижчу гілку і стала дертися вгору. Витратила на це купу часу, бо на кожній гілці я зупинялася принаймні на хвилину і думала про те, як страшно лізти вище. По обличчю стікав піт, руки були слизькі, але я продовжувала дертися. Нарешті я зрозуміла, що залізла так високо, як тільки могла, тож обережно сіла. Витягла з рота листа до Джиллі й захала в щілину між стовбуром і гілкою. Мені здавалося, що саме там йому місце. Потім я злізла.

Вермонт не був таким спекотним і липким, як Вірджинія, та все ж часом було дуже душно. У спеку бабуся скорочувала мій список. Яюсь вранці вона вручила його мені разом із мискою нарізаного скибками кавуна і сказала, що це нормально, якщо спочатку я просто посиджу, якщо хочу, звісно.

Я звикла до спеки у Вірджинії, але зараз чомусь почувалася жахливо. Раніше спека ніколи так на мене не впливала.

Сидячи на гойдалці біля парадного входу, я заплющила очі. Тато яюсь говорив про таку погоду.

— Спека задушлива, Обрі. Задушливо спекотно.

— Що ти маєш на увазі?

— Я маю на увазі, що не можу нічого робити. Настільки, що ліньки навіть дихати, хіба що тіло саме про це потурбується.

— Доброго ранку!

Я розплющила очі й побачила Бріджет.

— Привіт, — сказала я. — Хочеш кавуна?

Бріджет взяла скибку і відкусила шматок.

— Без насіння?

— Без. Шкода, а то могли б влаштувати змагання, хто далі плюне.

— Які в тебе завдання на сьогодні? — запитала вона.

— Мені треба лише погодувати Марту і полити всі рослини, особливо помідори.

— Я погодую Марту, — сказала Бріджет, сідаючи на перила. — Я звикла про неї піклуватися.

— Що ти маєш на увазі?

— Коли твоя бабуся від'їжджала навесні. Її не було місяць, і я годувала Марту. Вона була з тобою?

Бабуся. Бабуся навесні була з нами. Я пам'ятала, що вона лишилася після похорону, коли всі роз'їхалися по домівках. Але вона була з нами лише декілька днів, хіба ні?

— Вона була з нами цілий місяць?

— Так. Ти не пам'ятаєш?

Я похитала головою.

— Ні.

Бріджет пішла у будинок по Мартин корм. Я лишилася сидіти, притискаючи до себе холодну миску з кавуном. Бріджет повернулася з котячими мисочками і поставила їх біля порога. Марта, сердита на

мене за те, що я сіла, замість того, щоб спершу її погодувати, підкралася до порога і взялася за сніданок.

Бріджет перелізла через перила.

— Ти куди? — запитала я.

Вона не відповіла і зникла на хвилину. Я чула її хихотіння. А потім на мене полилася крижана вода!

Я зістрибнула з гойдалки, впустивши миску з кавуном.

— Тобі вже краще? — запитала Бріджет, погрожуючи мені шлангом. — Нумо поливатися. Це буде весело.

Незабаром земля навколо квітів перетворилася на багнюку, а трава чвакала під нашими голими ногами. Ми бігали й верещали, аж поки не змокли повністю. Через якийсь час із вікна кухні з'явилася бабусина голова і крикнула, щоб ми перестали марнувати її воду і руйнувати її газон. Ми вимкнули воду і всілися на суху траву на подвір'ї Бріджет. Стало спекотніше, ми зауважили це аж тепер, коли перестали поливатися.

Мейбл побачила нас у вікно своєї кімнати і вийшла надвір.

— Можна з вами погратися? — гукнула вона.

— У що ти хочеш гратися? — запитала Бріджет.

— У «дім».

Мейбл явно розраховувала на наше «так», бо в руках тримала три ляльки.

— Бо, — сказала вона, вручаючи одну з них Бріджет.

Другу притискала до грудей.

— Дженні, — пояснила, показуючи на неї.

Третю віддала мені:

— Брюссельська капуста.

Ми з Бріджет розсміялися, але Мейбл говорила серйозно:

— Нам треба знайти для них якусь їжу.

Ми взялися збирати листя, жолуді, траву — те, що могло бути їжею для ляльок. Коли ми почали гратися, у мене знову заболів живіт. Мейбл зробила вівсянку для свого немовляти, а Бріджет оголосила, що робить піцу. Набрала на нашому подвір'ї трохи багнюки для соусу, розподілила по фрізбі і стала посипати травною-сиром.

— Що ти готуєш, Обрі? — запитала Мейбл.

— Я ще не знаю, — відповіла я, дивлячись на кленові листки, розкладені на колінах.

— Тату, ми зробили для тебе ресторан!

— Та невже? Знову?

Стіл уже накритий. Я тягну тата за руку до столу, і Саванна дає йому меню з нашкрябаними червоним фломастером каракулями.

— Я хочу стейк.

— У нашому ресторані не подають стейки, пане, — кажу я, ввічлива офіціантка.

— Добре, — він знову перечитує меню. — Риба-меч?

Шеф-кухар Саванна занепокоєно дивиться на мене, а потім вирішує самотійно залагодити цю справу. Вона голосно шепоче татові на вухо:

— Серед нашої іграшкової їжі немає таких страв.

Тато повертається до мене:

— Що б ви мені порадили?

Саванна знову щось шепоче татові на вухо.

— Гамбургер, будь ласка, — каже тато.

— Один гамбургер, — повторюю я. — Зараз принесу.

Саванна біжить до дивана, де розташована наша іграшкова кухня.

— Мені треба йти, — сказала я.

— Що? — запитала Бріджет.

Вони з Мейбл відірвалися від своїх страв.

— Так, мені недобре.

Якусь мить Бріджет здавалася стурбованою, а потім ніби забула і сказала:

— Побачимося.

Поки я верталася на бабусине подвір'я, Бріджет і Мейбл, занурені в гру, сміялися разом.

Я зайшла в будинок, пішла нагору, щоб переодягнутися, і збиралася прилягти, але там було дуже спекотно. Унизу було значно прохолодніше, бо веранда захищала вікна від прямого потрапляння сонця, тож я спустилася у вітальню. Я уникала цієї кімнати, тому що саме там жили ми з Саванною, коли приїздили до бабусі, але я сіла на диван і увімкнула телевізор. Там не було нічого цікавого, лише денні шоу про суди, але я лишила телевізор увімкненим, заплющила очі й поклала голову на бильце.

* * *

Саванна лежить на дивані поруч зі мною.

— Обрі, ти залізла на мою половину. Обрі!

— Закрий рота, Саванно. Ти сама лежиш на своїй половині.

Вона штовхає мене, і я штрикаю її у відповідь. Незабаром наше тихеньке хихотіння переростає у регіт і верески.

Саванна бачить, що мама заходить у вітальню.

— Мамо! — кричить Саванна. — Обрі мене штрикає!

— Це вона почала! — кажу я.

Мама нахиляється до нас і притискає руками до дивану. Цілує кожну в обидві щоки. Її довге темне волосся лоскоче мене, а кінець її кінського хвоста пролітає повз моє обличчя.

— Дівчатка, вам було добре з бабусею? — запитує вона.

— Залишімося тут назавжди! — пропонує Саванна.

— Назавжди? — перепитує мама, сідаючи. — Це занадто довго! У нас є свій дім.

Саванна, може, й хоче лишитися, але від думки про те, щоб увесь час жити тут, мене починає млоїти. Я люблю бабусю, дуже, але я б сумувала за своєю кімнатою і шкільними друзями.

Мама, мабуть, читає думки з мого обличчя. Нахиляється до мого вуха і шепоче: «Незабаром будеш вдома, донечко».

— А я можу лишитися назавжди, правда ж? — питає Саванна.

У вітальню заходить бабуся.

— Про що ви тут говорите? Що — назавжди?

— Що з тобою, Обрі? Про що ти говориш?

Усе моє обличчя було вкрите крапельками поту.

— Бабусю... що? — запитала я.

Бабуся забрала у мене пульт і вимкнула телевізор.

— Ти щось бурмотіла. Це шоу тебе так засмутило?

— Ні, — сказала я, думаючи. Я похитала головою. — Ні.

Я сиділа за столом на кухні і дивилася у вікно на сім'ю Бріджет. Вони влаштували вечерю-пікнік. Розстелили два покривала: одне — для їжі, а інше — щоб Денні було де повзати. Він крутився навколо себе і, здавалося, був у захваті від того, що йому це вдається. Не можу точно сказати, що вони їли, але там було якесь м'ясо, яке тато Бріджет посмажив на грилі, зелені листки чи то салату, чи то шпинату, булочки і картопляний або макаронний салат. Мама Бріджет набирала його ложкою і накладала на тарілки.

Повітря стало помітно прохолоднішим.

— Ти помітила, як свіжо на вулиці? — запитала бабуся, яка зайшла на кухню. — Сьогодні буде піца. Що скажеш?

— Я не голодна, — відповіла я.

— Добре, але я хочу піцу. Може, ти зміниш думку, коли почуєш її запах. Так що я поїду й куплю, — сказала бабуся.

Вона подзвонила в піцерію, взяла ключі й пішла до машини.

Я бачила, як сім'я Бріджет махає бабусі.

Мене вони не бачили.

Коли бабуся поїхала, і ніхто мене не міг побачити, я підійшла до вікна, там було краще видно. Я стояла і дивилася, притулившись обличчям до скла.

* * *

Наступний день був прохолоднішим, дякувати Богу. Бабуся дала мені звичайний список справ, а це означало, що мені знову треба атакувати бур'яни, які виростили серед помідорів. Бріджет зголосилася мені допомогти, тож я впоралася швидше, ніж зазвичай. Деякі помідори вже були оранжеві. Коли ми закінчили, то помили руки водою зі шланга і пішли гратися на подвір'я Бріджет.

Минуло кілька годин, а потім її мама покликкала:

— Дівчата, ідіть обідати!

— Я теж? — запитала я в Бріджет.

— Думаю, так, — відповіла вона. — Мама сказала «дівчата», а крім нас тут нікого немає.

Я вагалася.

— У чім справа? — запитала Бріджет. — Пішли!

Я пішла за нею в будинок. Через задні двері ми зайшли до кухні. Там стояв стіл, біля якого на високому стільчику сидів Денні. Мейбл, сидячи на стільці з подушкою, метляла ногами, а ще була її мама в зручному одязі, з м'яким волоссям, яка мала такий вигляд, як і мусить мама. Такою була колись і моя мама. Я поворушила пальцями ніг у кросівках.

— Мамо, це Обрі, — сказала Бріджет.

Вона підійшла до столу, взяла сандвіч із арахісовим маслом і зефірним кремом і стала його кусати, липуча начинка лишалася в кутиках губ.

— Привіт, Обрі, — сказала мама Бріджет.

Потім вона зробила те, чого я ніяк не очікувала. Стала переді мною на коліна і притягнула мене до себе, щоб обійняти.

— Твоя бабуся розповідала про тебе. Я дуже рада, що ти тут.

Я зустрілася очима з Бріджет. Вона великим пальцем намагалася стерти липучий крем зі щік. Дивилася прямо на мене і не здавалася переляканою. Тепер я зрозуміла, що вона увесь цей час знала. Знала все.

Я розслабилася в обіймах мами Бріджет і поклала голову їй на плече, коли вона стала легенько мене заколисувати. А коли я нарешті відійшла від неї, на її футболці лишилася мокра пляма. Від крапель, які більше не треба приховувати.

З одного боку столу, біля вікна, стояла лавка. Я сіла біля Бріджет, наші стегна і ноги торкалися, так близько ми сиділи. Ми їли сандвічі, поки я не наїлася. Потім Бріджет запитала:

— Хочеш подивитися на мою кімнату?

Ми помили руки і пішли нагору. Кімната Бріджет була над кухнею і мала похилу стелю та купу закапелків. Там стояло ліжко Бріджет, а в кутку було ще одне, менше.

— Тут спить Мейбл. Незабаром у неї буде доросле ліжко, але вона цього трохи боїться, — пояснила Бріджет.

Вона показала усі свої найцінніші речі: футбольний кубок, зроблену цього літа фотографію своєї софтбольної команди, колекцію мушель, зібрану минулого року, коли вона зі сім'єю їздила у штат Мен.

— Ти жодного разу нічого не сказала. Про мене, — зауважила я.

— Мама просила мене цього не робити, — сказала вона, відкриваючи скриньку з прикрасами. — Дивись, це мені подарував тато, коли народилася Мейбл.

Вона простягнула мені ланцюжок із сердечком.

— Гарне, — сказала я.

Бріджет висунула верхню шухляду комода і дістала пляшечку з рожевим лаком для нігтів.

— Хочеш, я пофарбую тобі нігті на ногах?

— Звичайно, — відповіла я.

Я думала, що їй не заважало те, що мої ноги брудні, бо ж ми вранці працювали на городі. Ми сіли на килимі на підлозі. Бріджет сказала мені поставити ноги на журнал. Я склала руки на колінах, а зверху поклала голову. Я не казала Бріджет, але поки вона фарбувала мені нігті, я думала про Саванну. Вона любила фарбувати нігті на ногах малиновим лаком, зі срібними блискітками.

~ ~ ~

Люба Джиллі!

Я проводжу більше часу з Бріджет та її сім'єю. Після всього того, що трапилося, багато дітей у школі говорили про мене, навіть якщо ми не були друзями. Та коли я з'являлася, вони поводитися так, ніби я хвора, і ніхто зі мною не хотів спілкуватися. Бріджет не така. Вона не питає мене про дивні речі і не боїться мене торкатися. Я відчуваю, що ми друзі просто тому, що вона хоче зі мною дружити, а не через усе те, що трапилося.

Ніколи не думала, що скажу це, але я сумую за тобою.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

— Думаю, сьогодні ми відвідаємо школу, — сказала бабуся.

— Школу? — запитала я.

Я вже й забула про школу. Як школа взагалі мене стосується?

Бабуся вручила мені список справ.

1. Сходити в душ.
2. Одягнути пристойний одяг (без плям і дірок).
3. Відвідати школу.

— Чому я маю туди йти? — запитала я, натягуючи на голову простирadlo.

— Усі діти ходять до школи, — відповіла бабуся. — Або принаймні мають ходити.

— Але зараз літо.

— Наступного тижня починається навчання.

— І що? Бабусю, у мене є школа.

— Обрі, — бабуся сіла на ліжко біля мене і поплескала по ковдрі. — Я про все потурбувалася. Ти підеш у школу тут. Можливо, так навіть буде краще для тебе. Ти будеш серед інших дітей.

Я нічого не відповіла.

— Ну що ж, — бабуся ще раз підбадьорливо мене поплескала. — Іди в душ. Нам призначено зустріч.

Я помилася, помила голову шампунем і довго порпалася в одязі, поки вибрала світло-блакитну спідницю і білу блузку. Я не знала, як бабуся хотіла, щоб я вдягнулася, але було навіть приємно вдягнути щось інше, ніж подерті джинсові шорти, які я носила все літо.

Бабуся говорила про школу весь час, поки ми їхали, але я не слухала. Я дивилася, як змінюється місто. Навколо бабусиною дому були ферми, тепер же будинки розташовувалися тісніше один біля одного. Нарешті бабуся припаркувала машину біля стадіону і великої цегляної будівлі.

— От ми й приїхали, — сказала вона.

Ми зайшли всередину. У будівлі ще панувало літо: не було дітей, лише кілька вчителів у повсякденному одязі. Бабуся сказала секретарці, що ми прийшли до директора, пана Падлоу. Вона попросила нас почекати і подзвонила йому. Ми сіли.

Пан Падлоу вийшов зі свого кабінету. Хоча зараз було літо, він був вдягнутий у сорочку з краваткою. Він потиснув бабусину руку, а потім потягнувся до моєї. Я побачила, що його погляд зупинився на моєму шрамі, потім він узявся уважно розглядати всю мене. Він мені вже не подобався.

— Зазвичай я знайомлюся з новими учнями сам-на-сам, щоб зрозуміти, хто вони є насправді. Тож, якщо не заперечуєте, я кілька хвилин поспілкуюся наодинці з Обрі, а потім відповім на всі ваші питання, — сказав він бабусі.

Бабуся кивнула і знову сіла на стілець. Пан Падлоу запросив мене до свого кабінету. Він сів за свій стіл, а мені жестом показав сісти навпроти нього. Я сіла.

— Привіт, Обрі, і ласкаво просимо. Я знаю, що ти приїхала жити до бабусі. Вона дзвонила і прислала табелі з попередньої школи, вони в мене ось тут, — пан Падлоу помахав переді мною папкою. — У тебе високі бали з математики, природознавства і, особливо, читання. Це твої улюблені предмети?

— Мабуть, так, — відповіла я.

Мені ставало все тривожніше. Можливо, в тій папці немає мого останнього табеля.

— Скажи мені, Обрі, чим ти цікавишся поза школою? Тобі подобається займатися спортом, грати на якомусь інструменті, писати вірші?..

Захоплення. Це було сто років тому. Я прочитала про Середньовіччя все, що могла знайти. Грала у футбол. Улітку мені подобалося плавати. Яюсь я зацікавилася риболовлею і впросила тата взяти мене з собою. Я все ще любила читати, але не думаю, що директор питав про це.

— Не знаю, — відповіла я.

— Я бачу.

Він точно думав, що я якась ідіотка.

Подзвонив телефон.

— Перепрошую, — сказав він і підняв слухавку. — Так, дякую, я чекав на цей дзвінок.

Пан Падлоу зиркнув на мене.

— Переведіть дзвінок до Гелен. Я відповім звідти.

Він поклав слухавку.

— Ще раз перепрошую. Мені треба відповісти на цей дзвінок. Незабаром повернуся.

І він вийшов із кабінету.

Спочатку я розглядала книжки, полички з папками і плакати, а потім побачила на столі директора свої папери. Мені завжди було цікаво, що ж там написано про нас у тих «характеристиках». Я озирнулася на

прочинені двері — там нікого не було. Встала зі стільця, обійшла навколо столу і розгорнула папку.

До першої сторінки, моїх оцінок за п'ятий клас, був приліплений жовтий листочок із закарлючками, написаними чорним чорнилом, датований попереднім тижнем. Це було схоже на список.

Обрі Прістлі переводиться до нас із Вірджинії.

Вижила в автокатастрофі, яка забрала життя в її батька та сестри.

Занедбана й покинута матір'ю.

Живе з бабусею.

Рекомендовані зустрічі зі шкільним соціальним працівником.

Я могла б подумати, що в записах ідеться про когось іншого, але там було моє ім'я. «Вижила» — ніколи про це не задумувалася... Але «занедбана і покинута» дитина... Це точно не про мене. Такі історії розповідають про інших дітей, мене це не стосується. Я чула про таке по телебаченню, читала в книжках. Моє життя зовсім не схоже на ці історії.

Хто вирішив, що мені потрібні якісь там консультації? Чи це бабуся сказала, що я їх потребую? Зі мною все було гаразд.

У мене запаморочилася голова. Я згорнула папку, обійшла стіл і сіла на свій стілець. Затулила лице руками, бо раптом здалося, що в офісі пана Падлоу занадто яскраве світло. Занедбана, покинута; занедбана, покинута...

Незабаром повернувся і пан Падлоу.

— Вибач, Обрі, що затримався. Тепер...

Мене нудило, тож я схопила кошик для сміття.

На цьому зустріч завершилася.

— Я також іду до школи.

— Ні. Ти все ще замала.

— Іду. До третього класу, як ти. У мене є начіпник з обідом і зошитом.

— Наплічник, Саванно. І до школи ти не йдеш!

Тато підхоплює Саванну.

— Обрі, вона проїдеться з тобою і мамою до школи, а потім — назад додому. Нехай їй буде весело, і вона відчує себе причетною. І нехай у всіх буде гарний настрій, добре?

— Добре, — відповідаю я.

Але школа — це не гра. Я перевіряю вміст пеналу: там є три гострі олівці. Ще у наплічнику — три новенькі зошити, гумка, торбинка з обідом і кілька папок. Я готова.

Мама садить Саванну в її автомобільне крісельце. Чому вона весь час усе руйнує своїми іграми в удавання? Чому мусила зруйнувати мій ранок наодинці із мамою?

— Де ти була весь день? — біля мене стояла Бріджет.

Надворі було тепло, але я залізла у спальний мішок і вмостилася у саду під деревом.

— Ми їздили до школи, — сказала я. — І я почувалася недобре, коли ми повернулися. Не хотіла бавитися.

— А, — вона сіла. — Зараз тобі краще?

— Трішки, — відповіла я. — У голові все ще паморочиться.

— О, я ненавиджу це відчуття, — сказала Бріджет. — Якось мене лихоманило п'ять днів поспіль, і голова паморочилася навіть після

того, як не було високої температури. Тато каже, що я тоді намагалася не вставати зайвий раз... Але ж тепер ти можеш гратися, правда?

— Я не хочу, — сказала я.

Бріджет насупилася, але сіла біля мене. Стала розповідати про фільм, який дивилася того ранку. Поки я її слухала, мені стало краще. Через якийсь час я встала і попросила її трохи почекати.

Я знайшла бабусю на кухні.

— Можна Бріджет повечеряє з нами? — запитала я.

Бабуся кивнула.

Я повернулася на вулицю і запросила Бріджет. Вона пішла додому і запитала маму, чи може лишитися на вечерю, мама погодилася. Бабуся пішла на вулицю і обсмажила курчат на грилі. Потім запросила нас до будинку, до сервірованого на трьох столу. Там були обсмажені курчата, стручкова квасоля, гарбузове пюре і булочки.

Бабуся і Бріджет чемно розмовляли. Я не дослухалася.

Перервала їх:

— Від мами сьогодні були новини?

Присутність Бріджет зробила мене сміливішою. Можливо, якби ми з бабусею були самі, цієї розмови не було б взагалі. З Бріджет я почувалася краще. Я справді не знаю, чому.

А ще я була сердита на бабусю через ту записку, яку прочитала в школі. Через те, що вона розповідала про мене чужим людям.

Бабуся подивилася на мене здивовано. Вона опустила очі і споглядала їжу в своїй тарілці. Трохи повагалася, потім зітхнула.

— Не сьогодні.

Бабуся знову запитала щось у Бріджет, та відповіла, хоча було помітно, що вона почувається не дуже зручно після мого втручання. Я знову перестала слухати і більше не їла. Після вечері я викинула вміст тарілки у сміття і провела Бріджет додому.

Повернувшись у спальню, я дивилася на свій чистий одяг, нагромаджений на комоді, і повідкривані сумки, з яких я витягала речі і які так і лишилися під ліжком. Я витягла сумки і кинула їх на підлозі, речі повипадали і валялися по всій кімнаті. Я не знала, куди це все складати. І не хотіла цього робити.

~ ~ ~

Люба Джиллі!

Думаю, я нескоро повернуся. Сьогодні ми з бабусею їздили до моєї нової школи. Я знаю, ти завжди хотіла ходити до школи, і Саванна казала, що ти ніколи там не була, але, може, вона обманювала. Може, ти все ж таки іноді ходила з нею до школи.

Я не розповіла бабусі, але поки чекала директора, прочитала свою характеристику. Мені було страшно від прочитаного. Здавалося, що те все трапилося з кимось іншим, чи хтось записав свій нічний кошмар, а потім прикріпив до моїх паперів. Після того як я прочитала ту записку, мене стало нудити. Я весь час думала про тата і Саванну, і про маму, мабуть, також. Думаю, я дуже довго вдавала, що все добре, хоча насправді з кожним днем стає все тяжче.

Думаю, це все, про що я хотіла тобі розповісти. Швиденько відправлю тобі листа, поки не залила його слізьми.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

Я почула дощ ще до того, як розплющила очі.

— Ого, Неллі, подивись на цю зливу!

Я чую цей вислів від тата безліч разів, тож уже не намагаюся вгадати, хто ж ця Неллі. Це просто такий вислів.

— Може, дощ вщухне. До дому лишилося півтори години, — каже мама.

Я застогнала і натягнула простирadlo на голову. Бабуся не зможе сказати, що мені треба вставати. Рослинам не потрібна вода. Марту вона й сама може погодувати. Я лишаюся в ліжку.

Я майже заснула знову.

— Обрі! — покликала бабуся.

Я проігнорувала її і знову поринула у сни.

Урешті-решт двері кімнати відчинилися. Я чула кроки, але то не були бабусині кроки. Вони були легші, швидші. Ліжко прогнулося, і хтось всівся на мій зад.

Прибулець зняв з мене простирadlo.

— Бріджет, іди геть!

— Вставай! — відповіла вона, навіть не образившись за те, що я на неї накричала. — Пішли гратися.

— Я не граюся, коли йде дощ, — сказала я.

Я потягнула на себе простирadlo і стала закручуватися в нього, зіштовхуючи з ліжка Бріджет. Накрилася з головою.

— Чому?

— Мені не подобаються дощові дні, — пояснила я. — Ні, ні, ні.

— Думаю, даремно ти так, — сказала Бріджет. — Ходімо.

У її голосі були нотки благання.

— Бабуся сказала, вона все одно за хвилину прийде тебе будити.

— Я лишаюся тут, — твердо сказала я.

— Я також, — зітхнула Бріджет.

Вона знову задерла простирадла, залізла всередину і накрила нас обох. Тепер ми вдвох лежали під м'яким рожевим куполом, який захищав нас від дощового дня.

— Ти брудна, — сказала я. — Ти, мабуть, боса йшла по багнюці, і тепер бабусі доведеться прати постіль.

Бріджет підняла ногу до наших облич.

— Гей! Бачиш?

Я скинула простирadlo, щоб втекти від брудних ніг. Ми обидві хихотіли, коли в кімнату зайшла бабуся. Я припинила сміятися.

— Доброго ранку, дівчатка! — сказала вона, сідаючи на ліжко і дивлячись на нас під пожмаканими простирadлами. — Чи хотілося б вам сніданок у ліжко?

— Ні, — відповіла я.

Бріджет кивнула.

— Добре, зараз щось придумаю.

Через п'ять хвилин бабуся принесла два підноси. На кожному була миска з вівсянкою, посипаною коричневим цукром, і тарілка з полуницями і порізаними бананами. Поки ми їли, бабуся сиділа біля нас на ліжку і розглядалася по моїй кімнаті. У ній ще відчора був безлад.

— Що тут сталося? — запитала вона.

Я стонула плечима.

— Хіба я не казала тобі розпакувати речі?

— Ні, — збрехала я.

— Хіба я не казала тобі розпакувати речі?

— Можливо, — відповіла я.

— Подивися під тарілку, — сказала бабуся.

Я підняла тарілку з фруктами.

1. Закінчити розпаковувати речі.

— Добре, — сказала я. — Я поїла.

Я простягнула бабусі піднос із напівз'їденою вівсянкою.

— Фрукти я залишу — на випадок, якщо ти зголоднієш, — сказала бабуся, ставлячи тарілку на нічний столик.

Бріджет віддала їй свій порожній піднос.

— Дякую за сніданок!

— На здоров'я, — відповіла бабуся і пішла з кімнати.

Я знову натягнула на голову простирadlo. Бріджет зробила те саме, тож вона могла мене бачити.

— Хіба ми не збираємося прибирати твою кімнату? — запитала вона.

— Може, пізніше, — відповіла я.

Поки Бріджет намагалася лежати тихенько, я майже заснула, а потім вона стала крутитися і, нарешті, здалася їй розкрилася. Вона вилізла з ліжка і стала переглядати мої речі.

— Що ти робиш? — запитала я, не розплющуючи очей.

— Складаю одяг, — відповіла Бріджет.

Я розплющила очі й побачила, що це правда: вона склала чималий стос одягу на підлозі. Я дивилася на неї. Бріджет взяла всю цю купу і понесла до комода. Висунула верхню шухляду.

— Ти знаєш, що тут уже є якісь речі? — запитала вона.

— Мммм, — відповіла я.

— Дивись, фотографії.

— Лиши їх там, добре?

Бріджет проігнорувала мене. Вона кинула одяг на ліжку і підійшла до мене з оберемком фотографій.

— Це бабусині діти?

— Так, — відповіла я.

— Котра з дівчат — твоя мама?

— Найменша дівчинка, — сказала я і показала її на фотографії, де троє дівчаток демонструють танцювальні па.

Бріджет сіла.

— Ти сумуєш за нею?

Я стонула плечима.

Бріджет переглядала фотографії.

— А ці не дуже старі. Хто це?

Вона розглядала одну з фотографій. Двоє маленьких дівчаток видувають бульбашки. Вони вдягнені у білі великодні сукенки, на колготах, на колінах, — яскраві червоно-оранжеві плями, такі самі — на підшвах туфель.

— Це я, — сказала я.

— І твоя сестричка?

— Так, — відповіла я.

— А що це таке червоне?

— Багнюка.

— А чому такого дивного кольору?

— Бо вона такого кольору.

— Ніколи не бачила багнюки такого кольору.

— Така вона у Вірджинії. Не така, як тут. Тут бруд змивається. А отой червоний ніколи не відпирається.

Бріджет уважно розглядала плями на фотографії.

— Ти знаєш, що у тебе акцент? — запитала вона.

— І в тебе також.

— Ні, в мене немає.

— Є. Ти говориш, як янкі.

— Що? — вигукнула Бріджет, але вона не образилася, а засміялася. — Як хто?

— Хтось із Півночі. Тато часом так називав маму. «Ну точно, як янкі», — казав він.

Бріджет проглянула ще кілька фото. Тато підкидає дворічну Саванну — це був той самий Великдень. Мама накриває на стіл і подає свою улюблену страву — шинку з ананасом. Я лежу на спині, руки запхала у великодній кошик.

— Твій тато не з цих країв?

— Ні, — відповіла я, а Бріджет підсунулася до мене ближче. — Він із Джорджії. Вони з мамою познайомилися там, коли мама подорожувала. А коли вона повернулася додому, вони писали одне одному листи, а потім вона переїхала туди, і вони одружилися.

Ми мовчали, поки Бріджет переглядала решту фотографій. Ми. Знову ми. Я заплющила очі.

— Чому тебе назвали Обрі?

— Що ти маєш на увазі? Батьки вибрали мені ім'я.

— Ні, я маю на увазі, чому вони вибрали саме це ім'я? Коли мама розповідала про тебе, я думала, що тебе звати Одрі.

— Взагалі-то це прізвище. Татової мами.

— Тобто твоє ім'я — це прізвище?

— Було колись, бо татові бабуся й дідусь не мали хлопчиків, яким можна передати прізвище.

— Дивна якась історія.

— Ні. Багато людей так робить, — заперечила я.

— А тут ти з мамою, — сказала Бріджет.

Вона тримала наступну фотографію. Мені років сім, я, в святковій сукні, сиджу в мами на колінах, притулившись до неї. Мамине підборіддя на моєму плечі, вона торкається щокою до моєї щоки. Жодна з нас не дивиться в камеру. Так, ніби поруч нікого немає, лише ми двоє.

— Ти сумуєш за нею, — знову сказала Бріджет.

Цього разу вона не запитувала. Уважно вдивлялася в моє обличчя.

— Ні, — озвалася я.

Бріджет знову замовчала. Я слухала дощ, хоча це була погана ідея, бо мій шлунок став протестувати, і здавалося, що вівсянка застрягла в горлі. Я притулила подушку до грудей і легенько її притиснула. Бріджет відклала фотографії і поклала руки мені на спину і волосся.

— Усе добре, — сказала вона.

Це не спрацювало. Слова ніколи не допомагають.

Я заплющила очі і згадала інший дощовий день, коли слова не допомогли нам... Тату, чому ти не сказав це голосніше? Чому? Чому ти не примусив нас зупинитися?

Бріджет нічого не сказала, коли я почала плакати. Вона лиш слухала і продовжувала мене гладити.

— Я рада, що ти тут, — сказала вона.

Бріджет мені подобалася, але я не могла з нею погодитися. Я мала бути у своєму рідному місті у Вірджинії, з сім'єю.

Потім мені здалося, що я чую думки Бріджет. Вона думала: «Розкажи мені. Усе буде добре, тільки розкажи мені».

Я подумки відповіла їй: «Ні, Бріджет, я не можу».

На те, щоб порозкладати усі мої речі, пішло три години. Ми витягли все з комода і поклали туди одяг. Кілька святкових суконь я повісила на плічках у шафі. Бабуся сказала, що ми можемо знести старий стіл з горища, тож я тепер розкладала на ньому альбоми й олівці. У кімнаті не було книжкових полиць, тому я поставила книжки рядочком на столі й комоді. Бріджет була здивована, що у мене є настільні ігри, бо я ніколи не запрошувала її пограти, тож перед тим, як сховати наступну гру у комірчині, ми грали, сидячи на килимі.

Коли ми закінчили, припинився дощ.

— Тепер ми можемо піти на вулицю, — сказала Бріджет.

Я оглянула спальню і сказала собі: «Ти тепер живеш тут». Але зараз з радістю виходила з кімнати.

Коли ми спустилися сходами, то побачили, що бабуся зробила нам дитячі сандвічі — звичайний американський сир [6] на м'якому білому хлібі, — які не їв би жоден дорослий, і лишила на столі миску зеленого винограду. Ми з Бріджет поїли стоячи і пішли надвір.

Коли йшли до подвір'я Бріджет, побачили Мейбл із татом — вони бавилися. Він підняв її й крутив. Вона кричала від щастя.

— Що твій тато робить вдома? — запитала я.

— Він узяв вихідний.

Я зупинилася й заплющила очі. Я чула не Мейбл. Зовні, можливо, був голос Мейбл, але всередині я чула Саванну.

— Бріджет, — сказала я, не розплющуючи очей. — Мені треба...

— Піти, — закінчила вона. — Тобі треба піти, — останні слова вона ледь вимовила, так, ніби вони їй давалися дуже тяжко. — Іноді ти буваєш такою какашкою.

— Як ти мене назвала? — насправді я розчула її слова. — Я не какашка.

— Ти весь час така сумна — здається, ніби все нормально, а потім... Ніколи не знаєш, чи ми продовжимо бавитися, чи ти знову побіжиш ховатися на ліжку.

Мейбл все ще сміялася на подвір'ї. Не знаю, чи тому, що вона змушувала мене думати про Саванну, чи тому, що Бріджет була зла на мене, я почувалася недобре. І була дуже розлючена.

— Заткнися! — кричала я. — Ти навіть не уявляєш, що я відчуваю!

— Як же я можу? — кричала у відповідь Бріджет. — Ти ж мені не розповідаєш!

— Це неправда! — вигукнула я.

Хіба ж я і Бріджет не проговорили кілька годин поспіль?

За кілька секунд я зрозуміла, що вона права, бо увесь цей час ми говорили про колір багнюки, акценти й імена. Інші теми я тримала під замком.

— Мені треба йти, — сказала я.

Я побігла до бабусиного будинку й зачинила двері. Я більше не чула Мейбл, але все ще чула Саванну. Я не могла її відключити.

Я пішла нагору до свого нового столу і дістала папір. Хотіла написати Джиллі листа, але написала лише її ім'я — і більше не змогла. Бріджет була права. Мені нічого сказати. Я знову залізла в ліжку.

Не впевнена, чому бабуся мені дозволила, але я проспала аж до самісінького ранку. Прокинулася не в гуморі. На кухні бабуся поставила на стіл миску з висівковими пластівцями, повну склянку молока, поруч поклала ложку. Я вилила все молоко в миску, з'їла дві ложки, а потім перемішувала пластівці доти, доки вони не перетворилися на кашоподібну бецю. Я викинула бецю в раковину і навіть не змила її водою.

Бабуся лишила список справ на столі в кухні. Я його проігнорувала. А потім схопила й зіжмакала.

Бріджет уже була на вулиці. Крутила обруч. Мейбл також була там — малювала крейдою на камінцях. Жодна не побачила, що я йду до них.

— Привіт! — сказала я. — Можна з вами погратися?

Бріджет стонула плечима.

— Як справи? — запитала я.

— Ми снідали грінками по-французьки, — сказала Бріджет.

— З ягодами! — додала Мейбл.

Я уявила собі цю картину... Мама Бріджет лопаткою перевертає хліб на сковорідці, тато підставляє тарілку і нахиляється, щоб поцілувати її в щоку, Денні сидить у своєму стільчику, бере м'які шматки хліба і розмазує їх по обличчю, Бріджет просить добавки...

— Хочеш погратися в лісі? — запитала Бріджет.

— Звичайно, — відповіла я.

— Доведеться взяти з собою і Мейбл, — сказала Бріджет. — Мама купує Денні, тому я за нею наглядаю.

— Звичайно, — сказала я.

Денні міг замастити волосся сиропом.

Мейбл підстрибнула і взяла мене за руку.

— Обрі, Обрі, ми йдемо бавитися!

Серце ледь не вискакувало з грудей, коли вона піднімала вгору мою руку, але рука лишалася безвільною. Десь у глибині мозку з'являлися слова. Я заштовхала їх назад. Скрутило шлунок.

У думки знову пробивалися непрохані слова. Я заплющила очі. Мейбл тягнула мене за собою в ліс.

— Бріджі, у що ми будемо гратися?

— Обрі, як гадаєш? — запитала Бріджет. — Можемо пограти у втечу.

Втеча не видавалася мені грою. Зате обіцяла біль у шлунку. Але я сказала:

— Добре.

— Давайте будемо сім'єю. Сестрами, — запропонувала Мейбл. — Я — Шейла-бейла.

— Я буду Крістал, — сказала Бріджет. — Обрі?

Моя. Моя, моя, моя...

— Я буду... Я буду...

— Меган-беган, — допомогла мені Мейбл.

— Меган. Добре, — сказала я.

Мейбл відпустила мою руку:

— Біжімо! Біжімо, сестри! Біжімо!

Вона побігла крізь дерева. Бріджет — за нею. Я намагалася наздогнати їх, але відчувала, що вже засапалася.

Моя. Сестра. Моя сестра. Моя сестра...

— Швидко! Він знайде нас! — закричала Мейбл.

Ми вже грали в цю гру. Мейбл ніколи не пояснювала, хто такий «він», цей переслідувач. Це була частина гри. Ти не можеш тікати, якщо за тобою ніхто не женеться.

— Бріджет, — я задихалася. — Почекай.

Я ледь вимовила це, як колись, коли була маленька, і в мене була лихоманка, і я кликала тата, щоб приніс води. Я кликала і кликала, але він не приходив, бо насправді я кликала недостатньо голосно, або, може, слів взагалі не було чути.

Я чула інші слова, які тиснули на мене й тиснули.

Моя. Сестра. Моя сестра...

Я зупинилася.

Дихай, Обрі. Дихай.

Я майже нічого не бачила. Перед очима плавали плями, жовті й чорні. Я скосила очі. Стало ще гірше.

Моя. Сестра. Мертва.

Моя сестра мертва. Моя Саванна. Моя єдина сестра.

Слова. Вони всі зібралися до купи. І всі були правдиві.

Моя сестра мертва.

Мій тато мертвий.

Моя мама покинула мене.

У мене немає сім'ї.

Я не могла дихати. Схопилася за дерево, відкрила рота, щоб виблювати, але ротом вихлюпнулося інше — виття. Потoki слини полилися на туфлі.

— Обрі? — почулося десь здалеку.

Болить. Болить. Болить. Допоможіть. Це не насправді, це не насправді.

— Обрі?

Потім голос сказав:

— Мейбл, біжи до бабусі. Швидко. Біжи!

Виття перейшло у крик.

Чому я не могла їх знайти?

Моє тіло хилилося, аж поки не відчуло землю. Я шкребла нігтями багнюку.

— Поверніться! — ревла я. — Поверніться!

— Обрі, Обрі, — повторював голос.

Ми поклали їх у землю, тата і Саванну. Мені лиш треба було прибрати цю стару багнюку, і наша сім'я знову була б разом. Я могла їх знайти.

— Допоможіть мені!

— Я намагаюсь, — сказав голос.

До мене дотягнулися руки. Але вони не копали. Руки взялися за мої руки і потягнули. Я знову стала кричати.

Руки дісталися до мого живота, обхопили мене і підняли.

Подушка була м'яка, але наволочка — жорстка, солоні і замащена багнюкою. Чому це наволочка така брудна?

Я була не сама в ліжку. Повернулася і побачила обличчя сплячої бабусі.

Коли вона відчула, що я ворухуся, розплющила очі. Ми дивилися одна на одну.

Потім бабуся запитала:

— Ти пам'ятаєш дідуся?

Я задумалася.

Високий чоловік. Глибокий сміх. Я, підкинута високо в повітря. Малина на платтячку.

Кошик малини на гойдалці. Я на колінах у дідуся, їм ягоди і витираю липкі руки об білу сорочку. Дідусеву сорочку.

У спогадах він не мав обличчя, але це був він. Він любив мене. Я любила його.

— Так, — відповіла я.

Бабуся подумала, а потім повільно заговорила:

— Коли помер твій дідусь, мені було дуже боляче. Пам'ятаю відчуття, ніби я була розбита. Я думала, якщо я розбита, немає сенсу вставати вранці з ліжка. Було дуже важко вставати, готувати сніданок, прибирати в будинку. І я думала: для чого я робила все це, невже це важливо? А потім я зрозуміла, що важливо зовсім інше.

— Що саме?

— Є дорогі мені люди, які мене люблять і яким я потрібна. Ніхто з них не замінить дідуся, звісно, але я врешті встала з ліжка. Заради тебе.

— Мене?

— Тебе. Не тільки тебе, каченятку, а заради всіх інших каченят — моїх дітей і онуків. Я думала про те, що ви не мусите втратити одразу і дідуся, і мене. Тож я встала з ліжка, поприбирала в будинку. Купила ялинку, подарунки і стала пекти різні смаколики. А на Різдво ви всі знову зібралися тут. Мій дім більше не був порожнім. Моє життя не було закінченим.

Бабусині очі вивчали мене, чекали на мою реакцію. Я кліпнула у відповідь. Ми лежали поруч, наші обличчя були близько-близько.

— Я сумую за ними, — прошепотіла я.

— Я знаю, — відгукнулася бабуся. — Я також, Обрі.

Я забула, що вона також за ними сумувала. Що вони були і її також.

— Після аварії, — продовжувала бабуся, — мені знову було боляче. Цього разу я думала, що моє серце розбите, але я мушу бути сильною заради Обрі і моєї Ліззі. Знову ти змушувала мене вставати вранці з ліжка, навіть після того, коли я лишила вас із мамою у вашому будинку, щоб ви вчилися жити удвох. Тепер я бачу, що не треба було робити цього так швидко. Зараз я сумую за Саванною, хвилююся за Ліззі — так, що іноді здається, що я не зможу поворухнутися без болю, але я пам'ятаю, що моя Обрі тут, поруч зі мною, і ми потрібні одна одній.

Вона поцілувала мене у тім'ячко і вибралася з ліжка.

— На добраніч, — сказала бабуся. — А завтра — вилазь із ліжка.

Бабуся пішла. Я повернулася на інший бік — до нічного столика — і дивилася, як Семмі повільно плаває колами у своєму акваріумі.

Списку справ уранці не було. Я прокинулася і трохи полежала, слухаючи шум дерев і спів пташок, що долинали крізь вікно. Повівав легенький вітерець. Повітря було свіжим.

Коли я відкинула простирадла, вони були гладенькими і прохолодними. Я вилізла з ліжка, босими ногами відчувала тріщинки на дерев'яній підлозі. Я послала Семмі повітряний поцілунок і кинула пластинку корму. Вона булькнула у воду, і вода завирувала, коли Семмі кинувся до їжі.

— Доброго ранку, бабусю, — сказала я, коли зайшла до кухні.

— Доброго ранку, — відповіла бабуся, і по голосу я чула, що вона усміхається. — Хочеш омлет із беконом?

— Я приготую, — запропонувала я. І справді приготувала сніданок. Поклала хліб у тостер. Збила яйця і вилила їх у змащену маслом сковорідку. Поклала бекон на меншу сковорідку. У кухні був безлад.

Бабуся поставила на стіл тарілку з малиною для мене. Чи вона знала, що я думала про неї учора? Може, малина також нагадує їй про дідуся?

Я перекинула їжу на тарілку, добряче посолила яйця і намазала маслом тости. Це був найкращий сніданок за довгий час.

Я зробила ще тостів, цілу купу, і поставила брудний посуд у раковину. Потім зазирнула в комірчину. Бабуся закидала білизну у пральну машинку.

— Мені треба дещо зробити, — сказала я.

Бріджет була на вулиці, майструвала з паличок будинок для маленьких ляльок.

— Привіт, — сказала я.

— Привіт, — відповіла Бріджет, не відриваючись від будівництва.

— Я хочу розповісти тобі, що трапилось, — сказала я, намагаючись не впустити тости, так у мене тремтіли руки.

— Учора? — запитала вона.

— Ні. Що трапилось. З моєю сім'єю.

Бріджет нарешті подивилася на мене.

— Добре.

Вона стояла і обтрушувала з рук багнюку.

Коли ми йшли до лісу, я дала їй тост. Ми повсідалися, як тільки дісталися до дерева Бріджет.

Тости, мабуть, були невдалим вибором. Було важко ковтати, не запиваючи. Я стала подрібнювати верхній тост на малесенькі шматочки.

Кілька хвилин ми мовчали.

Першою заговорила Бріджет.

— Я все ще приходжу сюди і залажу на це дерево. Яюсь залізла навіть вище, ніж того разу, коли впала.

Я глибоко вдихнула. Потім ще раз. Я не сказала їй, що також залазила на її дерево.

— Трапилася катастрофа, — сказала я.

— Катастрофа?

— Аварія. Автомобільна аварія.

Я зупинилася. Мені було важко сказати вголос і те, що я вже сказала, навіть не розповідаючи всю історію. Але я мусила розповісти, зараз.

— Ми ніколи не їздили у відпустку, — почала я. — Маю на увазі, окрім поїздок сюди, до бабусі. Ми ніколи не їздили далеко, не зупинялися в готелях. Але тато мав кілька вихідних у квітні, тож вони з мамою подумали, що буде цікаво кудись поїхати, і ми десь три години їхали до готелю. Це було справді цікаво. Ми провели там цілих три дні, їли на сніданок усе, що хотіли, плавали і гралися в басейні, ходили в ресторани і дивилися в номері кабельне телебачення. А в неділю поїхали додому. Коли ми виїжджали, дощ ледь накрапав, тож ми виїхали на трасу. Там було багато вантажівок, дорога нерівна, а потім почалася справжня злива. Нічого не було видно. Я сиділа за мамою. Вона була за кермом. Дощ за вікном мене заколисував, хотілося спати. Я була втомлена поїздкою, притулила голову до вікна і заснула. Саванна, я пам'ятаю, відклала розмальовку і запхала у вуха навушники. Це останнє, що я бачила.

— Тож я спала, коли це трапилося. Пізніше, у лікарні, мені сказали, що вантажівка втратила контроль. Вона врізалася в нас і розстрожила нашу машину, втиснувши її в металевий розділювач на дорозі. Ми перевернулися. Я пам'ятаю з того всього лиш секунду, бо вдарилася головою об скло.

Бріджет перервала мене:

— Це тому в тебе...

Я торкнулася шраму.

— Ні, це трапилося пізніше, я поранилася об щось, що розбилося в машині.

Бріджет знову стала слухати. Вона сиділа, обхопивши коліна і поклавши на них голову. Коли я розповідала, дивилася мені прямо в очі.

— Коли я прийшла до тяти, лише на мить, я чула крики. У мене все боліло, і я нічого не бачила. Я лиш відчувала, що все було мокре. Від дощу, від крові з моїх порізів. В очах також була кров. І я чула запах блювотиння. Це все, що я пам'ятаю.

Протягом місяців я намагалася не думати про той момент, одну жахливу, тривалістю в годину, хвилину. Тепер я не плакала, і шлунок не скручувало. Бріджет додавала мені хоробрості.

— Наступного разу, коли я прийшла до тяти, я була в лікарні. Мені було так страшно, коли я намагалася зрозуміти, чому я сама. Усе боліло, по всьому тілу були синці. Лікарі сказали, що незабаром я зможу відвідати маму, а я весь час думала, чому вони нічого не говорять про тата і Саванну.

— Скільки їй було? — м'яко запитала Бріджет.

— Сім, — відповіла я, готова заплакати. Я ковтнула слину і прогнала сльози геть. Розкидала шматочки тосту по землі. Птахи і білки з'їдять їх, коли ми з Бріджет підемо.

— Мені шкода, — сказала Бріджет. Її очі були червоні, вона також ледь не плакала, але не відводила від мене погляду.

— Приїхали всі: бабуся, інші бабуся з дідусем, усі тітки й дядьки з обох сторін, друзі. Було дуже багато людей. Я майже не пам'ятаю тиждень після лікарні — тоді були похорони, — лише трішки. Дві домовини — одна велика й одна маленька. Дядько Девід, який намагався вмовити мене поїсти лазанью, яку приніс хтось із церкви. Усвідомлення, що на мені гарне чорне плаття, якого я раніше ніколи не бачила. Я не пам'ятала, щоб вдягала його, і не знала, хто мені його купив. Найгірше — я хотіла щось сказати татові. І не могла. І ніколи не зможу...

Я замовчала. Лишилося ще трохи, справді. Про маму.

— Мама і я... розумієш, вона була за кермом, коли... думаю, це мало значення... Але це не її вина... справді...

Я не могла закінчити цю частину розповіді.

— Вона непогана людина... Просто трапилося... щось жахливе...

— Я тобі вірю, — сказала Бріджет.

Залишилося ще два тости. Один я віддала Бріджет, а інший стала їсти сама, повільно, прислухаючись до того, як він хрустить між зубами.

— Обрі? Я тобі вірю, — знову сказала Бріджет. — Усе добре.

Вона встала і простягнула руку. Я дозволила їй допомогти мені піднятися. Бріджет мене обійняла. Отак, обіймаючи за талію, вона провела мене до бабусиного будинку.

~ ~ ~

Люба Джиллі!

Сьогодні я дещо пригадала.

Я пригадала рожеву троянду, яку лишили у моїй кімнаті після похорону. Я не знала, хто її приніс, і не бачила нікого, хто б заходив чи виходив із моєї кімнати, тож мені хотілося думати, що це від тебе, хоча я й знаю, що це не має особливого сенсу. Думаю, це тому, що я дуже сумувала за Саванною. Я хотіла думати, що якась частинка її все ще поруч.

Тепер, коли я пригадала це, шкодую, що не взяла ту квітку з собою у Вермонт. Вона все ще у моїй старій кімнаті, лежить десь засохла.

Але думаю, вона там і чекатиме на мене, коли повернуся, я її знайду.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

Я сказала бабусі, що мені нічого не треба, але вона відповіла, що це неправда. Сказала, що мені треба чоботи, шапки, рукавички і шарфи на зиму, і нові кросівки, і светри — ще хоча б три, — і спортивний светр із капюшоном, який би не був такий затяганий, як мій, і кілька пар нових джинсів, і, звичайно ж, будь-кому потрібні нові шкарпетки і спідня білизна, а ще ж треба купити купу шкільного приладдя! Тобто у мене просто не було вибору. Я отямилася в машині, по дорозі на закупи.

Ми ходили по магазинах, які називаються «аутлети». Раніше я ніколи про них не чула, але, як на мене, це звичайні магазини, тільки людей у них більше. Хоч я все переміряла у примірці, бабуся наполягла, щоб перед тим, як відривати етикетки, я переміряла все ще й удома.

Я натягнула футболку з блакитними смужками, нові джинси і пішла у ванну, щоб подивитися в дзеркало.

— Як тобі? — запитала бабуся. — Мені подобається.

— Так, непогано, — сказала я, повертаючись, щоб роздивитися себе ззаду. — То коли починається школа?

— З середини наступного тижня, — відповіла бабуся.

Я повернулася в кімнату, щоб приміряти інший одяг.

— Скажи точно, який це день.

— Думаю, середа.

— Ні, бабуся, яке число?

— Сьоме вересня.

— Ні, — сказала я. — Я нікуди не піду сьомого вересня.

Я грюкнула дверима, відштовхнула вбік три сотні пакетів з новим одягом і залізла на ліжко, накрившись із головою.

З іншого боку дверей гукала бабуся:

— Ти не можеш викинути цей день зі свого життя. Тобі треба продовжувати жити.

Я повернулася спиною до дверей. «Продовжувати жити», — думала я. Як мама? Вона викинула все зі свого життя, тож якогось дня й я зможу.

Минуло кілька годин, бабуся не поверталася, і мені здалося, що, може, я не права. Побачимо. Можливо, я просто не піду на шкільний автобус. Може, не вставатиму з ліжка.

Я не хотіла розглядати своє шкільне причандалля. Запхала його у комірчину і захряснула двері.

Я подразнила Семмі, коли годувала. Крутила гранулу корму між великим і вказівним пальцями. Він це бачив. Семмі погойдував хвостом і дивився на мене своїми виряченими очима.

Потім він вистрибнув зі свого акваріума простісінько мені в руку. Я закричала. З переляку хотіла його скинути, і він би звивався, вмираючи на підлозі. Та він зісковзнув по моїй шкірі і плюхнувся в акваріум. Їжа впала у воду за ним, і він одразу її проковтнув.

Я стояла і дивилася, поки серце поверталось до звичайного ритму.

За два дні до школи хтось постукав у двері. Це була Бріджет із наплічником за плечима.

— Пропоную зникнути, — сказала Бріджет.

Зникнути.

— Що ти маєш на увазі?

— Маю на увазі, ходімо звідси на цілий день.

— Куди?

— В ліс.

Вона розстебнула наплічник і показала мені купу сандвічів з арахісовим маслом.

— Твоя мама хвилюватиметься?

— Не-а. Вона зробила нам сандвічі для пікніка. Сказала, це має бути весело.

Мама Бріджет знала, як зробити так, щоб все було якнайкраще.

— Зачекай хвильку, — попросила я.

Я побігла сходами нагору і забрала зі столу конверт. Коли бігла вниз, прокричала:

— Бабусю, я з Бріджет!

Вийшла з будинку і зачинила за собою двері.

— Ходімо.

Ми з Бріджет пішли до лісу, проминули дерево, з якого вона впала. Так видавалося, що Бріджет знала, куди ми йдемо. Ми йшли широкою добре протоптаною дорогою. Стежка стала крутішою. Бріджет взяла мене за руку і потягнула за собою нагору.

— Обрі? А хто така Джиллі?

— Що? — запитала я.

— Хто така Джиллі? На конверті написано «Джиллі».

— Джиллі — це... Знаєш, це звучатиме дивно.

— Ти можеш мені розповісти.

— У Саванни була уявна подружка, яку звали Джиллі.

— І ти їй пишеш? Вона ж несправжня, ну, ти ж знаєш...

— Я знаю, я лише... Не знаю, для чого це роблю. Я стала їй писати, коли приїхала сюди.

— Чому?

— Не знаю. Щоб мати якийсь зв'язок із... минулим? Я про щось думаю, потім пишу про це листа і... відправляю його.

— А, зрозуміло.

Ми йшли далі.

— Це допомагає?

— Що?

— Це допомагає? Написання листів?

Я стенула плечима.

— Не знаю. Будеш із мене сміятися? Можеш сміятися.

Бріджет сильніше стиснула пальці навколо моєї долоні.

— Ні, — відповіла вона без натяку на хихотіння. — Я не збираюся сміятися.

Іншою рукою я тримала листа до Джиллі.

Через якийсь час я запитала:

— Чому ти сьогодні вирішила втекти?

— Га?

— Трапилося щось погане?

— Ні.

— Нічого?

— Ні. Ми ж не тікаємо насправді, а лише прикидаємося. Мама знає, де ми.

— Так, я знаю, але ж ніхто не тікає без причини. Має бути якась причина.

Маленька Саванна нарешті заснула.

— Тепер ми можемо побавитися? — шепочу я до мами.

— Звичайно. Ти ховайся, а я рахуватиму.

Мама заплющує очі, відвертається до стіни і голосно, але повільно починає рахувати.

— Один... два...

На три, переконавшись, що вона рахує, я біжу у вітальню, присідаю за диваном і заплющую очі. Коли очі заплющені, я невидима.

На «десять» мама припиняє рахувати. Я затримую дихання і чекаю. І чекаю.

— Ось де ти, Обрі!

Я вищу, а мама пригортає мене до себе, обхопивши за живіт.

— Ти знаєш, навіть коли ти заплющуєш очі, я все одно тебе бачу.

— Тепер ти ховаєшся! — гукаю я.

— Рахуй, — каже мама.

Я заплющую очі.

— Один... два... три...

Після десяти я розплющую очі й роззираюся навколо.

Здається, що вітальня порожня.

Я перевіряю за диваном.

Зазираю у комірчину з одягом.

Її там немає.

— Мамо! Мамо! — кличу я тихенько. Зазираю за двері їдальні. І за ними немає мами. Зазираю у кухонні шафки. І там її немає.

Намагаюся вгадати, де вона може бути, і вже починаю панікувати. Де вона?

Відчиняю комірчину біля ванни, але там лише простирадла та рушники. Відсуваю шторку в душі. Немає мами.

Я можу заплакати. Але ж це гра, тому я продовжую шукати. Відчиняю двері у кімнату мами й тата. На ліжку під покривалом горбик. Я кричу і стрибаю на нього.

— Обрі! — каже мама, сміючись, але з суворими нотками в голосі. — Пам'ятай про Саванну. Подумай про сестричку.

Я тулюся до мами.

— Може, поки Саванна спить, і ми поспимо? — питає вона.

Я вже не сплю вдень і це звучить нудно, але мамин голос такий втомлений, і якщо вона не гратиметься зі мною, буде зовсім невесело.

— Добре, мамо, почекаємо на Саванну, — кажу і заплющую очі.

Якийсь час думаю.

— Мам? Ти ж зі мною гралася, правда? Ти ж не збиралася тут спати?

Мама розплющує очі й усміхається:

— Я знала, що ти прийдеш і знайдеш мене.

Незабаром ми почули шум води.

— Тут є річка?

— Унизу, — сказала Бріджет.

Нам довелося видиратися по камінню, щоб її побачити. Бріджет дивилася, як я взяла конверт для Джиллі та знайшла зручний спуск до води. Я нахилилася і поклала листа між двома камінцями, потім видерлася назад до Бріджет. Ми з Бріджет дивилися на річку, поки листа Джиллі не віднесло течією.

Бріджет відкрила наплічник і витягла звідти сандвічі та пляшки з водою. Після обіду ми тихенько сиділи і дивилися на воду. Я зігнула коліна і поклала на них голову.

Через якийсь час я сказала:

— Мені треба знайти маму.

По дорозі додому здебільшого говорила Бріджет. Вона знову тримала мене за руку.

Коли ми повернулися, наші ноги втомилися, а надворі стало прохолодніше.

— Хочеш ночувати у нас? — запитала Бріджет.

— Добре. А де?

— Не знаю. Хочеш надворі?

— У лісі?

— На нашому подвір'ї.

Ми вирішили ночувати у бабусі на ганку, принаймні ми мали б дах над головою, якби пішов дощ, а якби навідалися якісь звірі, ми могли б швиденько заскочити всередину. Батьки Бріджет не заперечували, тож бабуся замовила нам піцу і допомогла постелити ковдри під спальними мішками, щоб було м'якше. Ми спостерігали, як небо змінює колір і настає ніч. Дивилися на зорі і світлячків.

Бабуся вийшла сказати нам добраніч.

— Я лишу світло у вітальні, щоб світило крізь вікно, тож вам не буде зовсім темно. Гарного вам сну, якщо буде щось потрібно — кличте мене.

Ми з Бріджет відповіли хором:

— На добраніч!

Хтось лишив світло на вулиці біля задніх дверей будинку Бріджет, на випадок, якщо вона захоче піти додому.

Коли бабуся пішла, Бріджет розвернулася разом зі своїм спальним мішком, щоб покласти голову мені на живіт. Вона розпустила свій «кінський хвіст», і її волосся розсипалося впоперек мого спального мішка. Я запустила в нього пальці. Не могла стриматися — воно було таке м'яке і блискуче. Потім я дивилася на небо, яке було видно з ганку. Зазвичай я не дивилася на зорі. Уночі здавалося, ніби хтось закрит чорною тканиною все світло, а потім наробив купу крихітних дірочок, щоб воно крізь них пробивалося. Коли я так думала про небо, воно здавалося маленьким і близьким, зовсім не таким, як те далеке блакитне, що було вдень.

— Що буде, коли ми підемо до школи? — запитала я.

— Що ти маєш на увазі?

— У тебе, мабуть, вже є друзі, — сказала я.

— Та ні, — відповіла Бріджет. — Кілька приятелів... Я приїхала сюди посеред року, тож у більшості уже були друзі. А тепер ми будемо уже в середній [7] школі, і там будуть інші діти. Я рада, що в школі ти будеш зі мною.

— Я боялася, що у тебе вже є друзі, і ти не захочеш зі мною дружити, — зізналася я.

— Знаєш, — Бріджет захихотіла. — Я боялася, що ти заведеш собі нових друзів і не захочеш зі мною дружити.

Ми засміялися. Звільнилися від наших таємних побоювань і зрозуміли, що вони були даремними. Мені було приємно, що Бріджет поруч. Хотілося зупинити час і лишитися назавжди у найкращих хвиликах нашого літа, коли ми разом гралися і, як зараз, дивилися на зорі.

~ ~ ~

Люба Джиллі!

Я нікому не допомагала шукати маму. Це вона мама. Хіба ж це не її робота — турбуватися про мене? Але, може, їй потрібна допомога? Може, вона чекає на мене? Я просто не знаю, як допомогти.

Завтра починається школа. Думаю, ти знаєш, що це за день.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

— Сьогодні мій день народження! Вставай! Вставай!

Легеньке тільце Саванни хляпається на моє, стрибає, її коліна і лікті вдаряються об мої стегна й плечі.

— Ой! Відчепися!

— Це мій день народження! Мій! День! Народження!

— Я встану пізніше.

— Мені! Сім! Років! Сім! Сім! Сім!

Задзвонив будильник.

У мене не було будильника.

Я сіла. Я була в бабусі. Мабуть, це вона поставила годинник у моїй кімнаті. Я застогнала і знову лягла в ліжко.

Бабуся відчинила двері, підбігла до будильника і вимкнула його.

— Ти не чула будильника?

— Ні, — пробурмотіла я в подушку.

Бабуся підняла жалюзі і впустила в кімнату надто яскравий ранок.

— Сьогодні починається школа.

— Я знаю.

— Збирайся.

Бабуся лишила мене саму.

Я попленталася у туалет. Стала над унітазом, дивилася і думала, чи хочу блювати. Вирішила, що не хочу.

Я почистила зуби, вдягнулася, зібрала шкільне приладдя і спустилася сходами.

Бабуся вручила мені два коричневі паперові пакети.

— В одному обід. В іншому — чорничні кексики, з'їси в автобусі. Іди швиденько до Бріджет. Автобус от-от буде тут.

Бабуся вийшла за мною на ганок. Здавалося, що ми — магніти з однаковою полярністю, і вона відштовхує мене від себе, навіть не торкаючись.

Бріджет і її сім'я вже були на вулиці. Мабуть, автобус зупиняється навпроти їхнього будинку. Мейбл бігала і кричала:

— Школа, школа, школа, школа!

— Мейбл сьогодні йде у дитсадочок, — пояснила її мама. — Ми відвеземо її туди пізніше.

Я думала, що ж мені сказати.

— Я взяла для нас кексики.

Мама Бріджет дивилася на мене, її усмішка з підбадьорливої стала сумною.

— Це чудово.

— Він їде! — закричала Бріджет.

Автобус гуркотів по нашій вибоїстій дорозі. У ньому вже було повно дітей.

— Па-па, Бріджі! — закричала Мейбл, продовжуючи бігати по колу.

Батьки Бріджет поцілували її в обидві щоки. Тато тримав на руках Денні. Бріджет заскочила в автобус, а тато сфотографував її вільною рукою. Вона обернулася з верхньої сходинки і покликала:

— Ходімо, Обрі!

Бабуся поцілувала мене в скроню і легенько підштовхнула.

— Гарного дня, сонечко!

Мама Бріджет поплескала мене по плечу, коли я стала підніматися сходами в автобус.

Я йшла за Бріджет до середини автобуса, де були вільні місця. Вона зупинилася, щоб пропустити мене до вікна, а потім гепнулася поруч. Ми поставили наплічники на підлогу, де мали б бути наші ноги, а ноги примостили на спинки сидінь попереду. Дістали чорничні кексики, спочатку пообгризали хрустку цукрову скоринку, а потім уже з'їли решту. Кілька разів Бріджет перехилялася через прохід, щоб приєднатися до чиеїсь розмови. Після тривалого сидіння ми нарешті добралися до зупинки біля школи.

— Ти готова? — запитала Бріджет.

Я все ще дивилася у вікно.

— Вона не сказала про неї ні слова, — сказала я.

Бріджет не спитала, що я мала на увазі. Подивилася і поплескала мене по голому коліну.

— Ходімо!

Ми вискочили з автобуса і приєдналися до решти дітей, які йшли до школи. Я не знала, куди мені треба йти.

— Зайди в приймальню, — порадила Бріджет. — Тобі дадуть розклад. Нам роздавали в останній день школи.

Бріджет пішла зі мною в приймальню і привіталася з секретарями. Я пробурмотіла своє ім'я і сказала, що мені потрібен розклад. Одна з працівниць вручила його мені, потім ще раз глянула на моє ім'я на паперах, хапнула гумку і проглянула купку листків.

— Це також тобі, — вона передала мені складену рожеву записку.

— Угу, дякую, — сказала я.

Розгорнула записку.

— У мене зустріч із Емі Карлайл, — сказала я. — Хто це?

— Соціальний працівник, — відповіла секретарка, не дивлячись на мене.

Добренько.

Ми з Бріджет вийшли з приймальні.

Я зосередилася на тому, що мала зробити. Просканувала розклад: Класна кімната: Мова, панна Енглхарт, кабінет № 230.

— Ти де? — запитала я в Бріджет.

Вона витягла свій розклад.

— Математика. Пан Холт. Кабінет № 120.

Я йшла по коридору, задивляючись на ряди шафок і думала, чи скажуть нам у класі щось про шафки. У мене ніколи не було своєї шафки у школі. Ми пройшли кабінети 118, 119, 120.

— Це мій клас, — сказала Бріджет. — Сподіваюсь, побачимося на обіді.

— Па-па.

Бріджет зайшла у клас і лишила мене саму посеред коридору. Тобто я, звичайно, не була сама, навколо бігали десятки дітей, але я їх не знала, тож була сама.

Я піднялася за кимось нагору і знайшла кабінет № 230. Я ні до кого не говорила і лиш прошмигнула до парти, скріпленої зі стільцем. Щоб хоч щось робити, я розпустила свій «кінський хвіст», та й до того ж так волосся прикриє мій шрам. І він не буде першим враженням від знайомства зі мною.

Більшість дітей у класі перехилилися через парти і говорили одне до одного. Скидалося на те, що це перехиляння було ознакою крутості. Багато дівчат мали випущені пасма волосся, які торкалися їхніх облич. І я була переконана, що у них не було шрамів, які вони хотіли б сховати. Навіть у деяких хлопців було досить довге волосся. Один хлопець намотував кола по класу, наче мала дитина. Хапнув кепку з чиєїсь голови, ніби запрошуючи до перегонів, але власник кепки просто вихопив її, коли хлопець наступного разу повз нього пробігав. Якась дівчинка похитала головою, дивлячись на бігуна, і зітхнула:

— Маркус...

Продзвенів дзвінок, і до класу ввійшла вчителька, панна Енглхарт.

— Сідайте, — вона кивнула хлопцеві, якого звали Маркусом, щоб припинив бігати.

Дехто застогнав, коли зрозумів, що так і лишається сидіти за першими партами.

Панна Енглхарт почала з класних справ. Зачитала список класу, оголосила номери шафок, закріплених за кожним учнем, зібрала заповнені папери на отримання обіду, зробила кілька оголошень. Потім переключилася на питання мови і роздала нам підручники.

— Сьогодні увечері вони вам не знадобляться, — сказала вона. — Ви виконаєте класичне завдання першого дня навчання. Напишете мені

листа — і про себе розповісте, і згадаєте, як воно — писати твори після довгих канікул. Хто вгадає завдання?

Хлопець підняв руку.

— Пане Чо?

— Яким було моє літо, — продекламував він.

— Чудово. Так. Ваше домашнє завдання — написати мені листа на тему «Яким було моє літо».

Супер. Звучало як найкраще завдання, яке я будь-коли отримувала.

Коли хлопець, який сидів переді мною, передав мені надрукований список вимог учительки, я вирішила, що ненавиджу панну Енглхарт.

Шановна панно Енглхарт... Усе літо я провела в роздумах, де моя мама...

Моя мама... Тато... Саванна. Я не думала про неї, відтоді як вийшла з автобуса. Я не думала про свою сестричку в день її народження, а думала про інші, зовсім не важливі речі.

Себе я також трохи ненавиділа.

— Бріджі! Бріджі! Слухай, я розповім тобі про школу! — закричала Мейбл, підбігаючи до нас, коли ми вийшли з автобуса.

— Пізніше, Мейбл! — відмахнулася Бріджет. — Я хочу побути з Обрі.

— Я з вами! — вигукнула Мейбл.

— Ні, — сказала Бріджет. — Йди звідси.

— Але я хочу розповісти тобі...

— Ні, — відрубала Бріджет. — Я хочу поговорити з Обрі про школу.

Мейбл скривилася, вибухнула сльозами і побігла в будинок.

— Іди, — підштовхнула я Бріджет. — Будь добрішою до Мейбл. Мені все одно треба робити домашнє завдання.

Поки я йшла до бабусиноного будинку, вона вийшла на ганок.

— І як усе було?

— Як що було? — запитала я.

Наплічник був напханий новими для мене, але вже-старими-і-вживаними підручниками. Я волочила його поперед себе, штурхаючи, коли йшла.

— То як усе було? Як школа? — знову запитала бабуся. Вона здавалася стурбованою.

— Занудство.

Бабуся зітхнула і пішла за мною у будинок, а потім — на кухню. Вона приготувала перекуску з крекерів та сиру.

— Твої улюблені, — показала вона на тарілку.

— Я знаю, — сказала я.

Я схвалила ідею перекусу і одразу сіла їсти. Щойно мої зуби ковзнули по м'якому оранжевому сири, а потім з хрустом розкришили крекер, як мені стало набагато краще. Бабуся налила у склянку журавлиново-виноградного соку.

— Обід тобі сподобався?

— Так.

— Ти сиділа біля Бріджет?

— Так.

Бабуся сіла біля мене зі склянкою соку.

— Добре, а тепер скажи, чому школа — занудство?

— Домашнє завдання.

— Домашнє завдання — це звичайна річ, — сказала бабуся. — Що там у тебе?

— Кілька сторінок читання, питання з природознавства, сторінка прикладів з математики і карта, яку треба запам'ятати для суспільствознавства.

— Ти з цим впораєшся.

— І. І ще треба написати листа.

— Листа?

— Листа: яким було моє літо.

— Ох... Ооох, — зітхнула бабуся з розумінням. — І з цим ти також впораєшся.

— Я не хочу, щоб пнннн Англбрат...

— Пннн Англбрат?

Я похитала головою, попереджаючи бабуся, щоб зараз на мене не сердилася.

— Ти не мусиш розповідати їй про все, що робила цього літа. Вибери якусь одну подію. Розкажи їй, я не знаю, про поїздку потягом чи знайомство з Бріджет. Вона не мусить знати того, що ти не хочеш їй розповідати, і ти не мусиш писати про те, про що не хочеш.

«Так само, як і ти не говориш про неї сьогодні», — подумала я.

— Бабусю?

— Так, солодка моя?

— Можеш відвезти мене в іграшковий магазин?

— Так, можемо поїхати просто зараз. Піду візьму гаманець.

У мене були гроші, вісімдесят доларів, нагорі, у шухляді зі шкарпетками. Але якщо бабуся хоче заплатити, так навіть краще, бо хто знає, коли я знову буду сама і потребуватиму грошей.

Ми поїхали до іграшкового магазину. Бабуся дала мені двадцятку і повернулася в авто, тож я могла все зробити сама. Я роздивлялася і роздивлялася, вгорі й унизу, в усіх рядах, і зрештою вибрала настільну гру. Вона була у коробці розміром з коробку з-під взуття, а не в пласкій, як звичайні настільні ігри. Гравці були принцесами і, відповідаючи на питання, мали збирати самоцвіти для корони і вибиратися з лісу. Гра коштувала \$12.99. Найважливіша інформація була написана збоку: «Вік: 8–12». Чоловік на касі поклав коробку у пакет, і я повернулася до машини.

Бабуся не питала, що я купила. Просто рушила додому. Коли ми приїхали, я пішла нагору, з комірчини в коридорі витягла подарунковий папір у синю і зелену смужки і запакувала подарунок на підлозі своєї кімнати. Знесла його вниз і поклала на кухонному столі.

Бабуся пила воду. Вона поставила склянку і вийшла на хвилинку. Коли повернулася, у її руках була коробка, запакована у такий самий папір. Вона поклала пакунок біля мого.

Я не хотіла, щоб бабуся щось говорила.

Саванна зайшла б на кухню, побачила подарунки. Потрусилася б їх. Попросила б зараз же їх розпакувати.

Бабуся сказала б: «Після вечері». На вечерю були б запечені у духовці курячі палички і білий торт із рожевим кремом.

Я зупинила погляд на кухонних дверях, прагнучи, щоб вона зайшла до нас.

Спробуй, Саванно, спробуй. Усе може бути добре, якщо ти захочеш.

На очі набігли сльози. Бабуся поклала руку мені на плече.

— Обрі, — сказала вона тихенько.

— Я думала, це могло б допомогти, подарунок... щоб вона знала... я не забула.

— Вона знає, люба. Вона знає.

Я дивилася на два подарунки.

— Що нам з ними робити?

— Занесемо на горище, — сказала бабуся.

Я не питала, чому, взяла подарунки і обережно понесла нагору.

Тато стоїть у дверях. Потім його губи розтягуються у радісній усмішці, він забігає в кімнату, хапає мене і підкидає вгору.

— Вона тут, Обрі!

— Хто тут?

— Твоя сестра! Вона народилася! Дві години тому! Вона і мама сплять у лікарні, але ходімо, взувайся, ми маємо піти їх побачити!

Я поспішаю взутися. Я щаслива. Щаслива, що лишаю сусідський дім, бо у них є великий, волохатий і гавкітливий пес, бо будинок весь час пахне тако, навіть якщо ніхто тако не готує. А ще я щаслива, бо тато щасливий. Я ще ніколи не бачила його таким щасливим і схвильованим.

Я беру рожевий кед і запихаю туди ногу, але виявляється, що це не та нога, тож тато витягає її і знаходить інший кед. Коли він нахиляється, щоб допомогти мені, спочатку не присідає і тому гепасться. Ми дивимося одне на одного і починаємо реготати. Я стрибаю на тата і повністю завалюю його на підлогу. Він цілує мене в щічки і всаджує взуватися.

— Швиденько! — нагадує він мені. — Ми маємо поїхати до лікарні. Ти познайомишся зі своєю сестричкою!

Ми заходимо в лікарню. Вона велика і страшна. У коридорі — велике вікно, крізь яке видно кімнату з немовлятами. Інші брати й сестри, разом з татами, тітками й дядьками, дивляться крізь скло. Тато піднімає мене і ставить на дерев'яне підвіконня.

— Он вона! — показує він. — Якраз навпроти нас. Бачиш, у рожевому покривальці з білою смужкою? Це твоя сестра. Саванна.

~ ~ ~

Шановна панно Енглхарт!

Цього літа я вирощувала помідори.

Я їх не садила, вони вже росли. Але вони були трохи хворі (жовті, зів'ялі й сухі). Я щодня їх поливала і рвала бур'ян. Це було досить важко, і не завжди мені подобалося.

Але в кінці літа помідори достигли. Багато помідорів. Деякі були маленькі й кислі, а деякі — великі, червоні й соковиті. Якщо їх розрізати, вони не схожі на магазинні помідори з твердою серцевиною. Шматочки виходять нерівні і мають багато насіння. Деякі помідори були не червоні, а оранжеві чи жовті.

Помідорів було так багато, що ми не знали, що з ними робити. Ми їли сандвічі з помідорами на сніданок, обід і вечерю. Їли самі помідори, як їдять яблука. Роздавали сусідам. Бабуся консервувала помідори, щоб ми могли їх з'їсти пізніше. Ми зробили соус для пасти. Законсервували

тушковані з томатним соком овочі. Я думала, чи не забагато у нас помідорів і чи я взагалі хочу їсти помідори, чи, може, краще б з'їла ківі чи банан.

Отакими були мої канікули.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

Кабінет Емі Карлайл виявився невеличкою кімнаткою одразу за рогом від приймальні.

Я пропустила природознавство, щоб потрапити до неї на 10.00. Двері були зачинені, тож я чекала в коридорі. Повз мене проходили діти, але я дивилася в підлогу.

Нарешті двері відчинилися. Вийшов усміхнений Маркус.

— Привіт, Одрі! — сказав він, намагаючись ляснути своєю долонею по моїй. Та він промахнувся і вдарив мене по руці.

— Упс, вибач.

Маркус закинув до рота жменю M&Ms, а я так і не сказала йому, що він неправильно вимовляє моє ім'я.

Я зайшла до кабінету. Якщо до Емі Карлайл ходять діти такого типу, як Маркус, то мені того не треба.

Вона видивалася привітною, сиділа на одному з двох м'яких стільців, з блокнотом на колінах. Темне пряме волосся різної довжини обрамляло її обличчя.

— Привіт, Обрі?

— Так, пані, — сказала я, знімаючи наплічник і сідаючи на вільний стілець.

— Будь ласка, називай мене Емі, — сказала вона, встаючи і зачиняючи двері. — Твій перший день у школі минув добре?

— Так, нормально, — відповіла я. — Мммм... діти якого типу зазвичай до вас приходять?

— Дітей не розділяють на типи, Обрі. Ви всі різні. І у житті кожного є якісь свої проблеми, чи не так?

— Мабуть.

— Часом легше поговорити з дорослим, який не є вчителем чи членом сім'ї. Я тут для того, щоб бути цим дорослим для тих, кому хочеться трохи поговорити.

— Тобто це те, що ми будемо робити? Говорити?

— Якщо ти хочеш.

— Тож ви... знаєте про мене?

— Трохи. Але ми не мусимо говорити про те, про що ти не хочеш.

Я замовчала, щоб показати їй, що це той випадок, коли я не хочу говорити взагалі ні про що. Мабуть, Емі зрозуміла, бо продовжила м'яким підбадьорливим голосом:

— Ти живеш із бабусею, так?

— Так.

— Тобі подобається бути разом із нею?

Я не думала про це під таким кутом. Відколи приїхала жити до бабусі.

— Подобалося, — сказала я. — Тепер усе по-іншому.

— Що ти маєш на увазі?

— Вона весь час щось готує, прибирає і, ну, знаєте, переймається.

Емі кивнула.

— У тебе вже є друзі?

— Є.

— Чудово! — вигукнула Емі. — Що ж, добре, добре. З уроками впораєшся?

— Мабуть, так.

— Я думаю, найкращий спосіб призвичаїтися у новій школі — впевнитися, що все буде гаразд із навчанням і спілкуванням, ти погоджуєшся?

— Так, — відповіла я, відчуюючи, що звучить це якимось по-дурному.

— Тож я б дуже хотіла, щоб ти спробувала виконувати всі домашні завдання, гаразд? І щоб цей перший тиждень на обіді ти сідала біля когось, кого ти ще не знаєш. Як думаєш, ти зможеш це зробити?

Я кивнула.

Емі записала щось у своєму блокноті, вирвала першу сторінку й віддала мені.

— Це час нашої наступної зустрічі. Хочу почути твої враження. Якщо захочеш поговорити, заходь, коли матимеш бажання. Якщо мене не буде на місці, запитай у приймальні, вони допоможуть мене знайти, гаразд?

— Гаразд, — відповіла я, хоча не могла собі уявити, чого б це я її шукала.

— Не забудь взяти з банки M&Ms, — нагадала вона.

— Дякую, я не хочу.

Коли виходила з кабінету Емі, думала про те, чи всі, хто проходить повз мене, намагаються вгадати, що зі мною не так.

Після школи я сиділа за кухонним столом і робила домашні завдання. З вулиці зайшла бабуся. Вона вся була в грязюці, і було помітно, що їй

спекотно.

— Ну що ж, — сказала вона. — Думаю, цього року ми впоралися з городніми роботами.

Бабуся витерла руки об джинси і поставила на плиту каструлю з водою.

— Це вода на спагеті, — сказала вона. — Простежиш, поки я швиденько сходжу в душ?

— Звичайно, — відповіла я.

Бабусі не було хвилин п'ять, коли задзвонив телефон.

Я витріщилася на нього.

— Бабусю! — закричала я. — Телефон!

Якщо чесно, я боялася відповідати на дзвінок. Але ж бабуся цілими днями комусь телефонувала або чекала на дзвінок. Вона, мабуть, розсердилася б на мене, якби я не підняла слухавку.

Я побігла сходами нагору.

— Бабусю! — знову закричала я.

Мабуть, вона вже була в душі.

Ще один-два дзвінки — і людина, що телефонує, мабуть, покладе слухавку. Я побігла на кухню, поклала руку на телефон — почекала ще одного дзвінка, схопила слухавку і натиснула кнопку «говорити».

— Алло? — хоч хто це був, я сподівалася, що він не чує шаленого биття мого серця.

— Привіт, — я не впізнала голосу, але це була жінка. — Хто це? — запитала вона. Голос був надзвичайно схвильованим.

Дивне питання, адже саме вона подзвонила мені.

— Обрі, — сказала я.

— О, дякувати Богу! З тобою все гаразд? Ти з бабусею?

— Хто це? — запитала я.

— Тітка Джанет, — відповіла вона.

— У мене немає тітки, яку звали б Джанет.

Лиш тепер замотана в рушник бабуся, яка, мабуть, таки почула телефон, прибігла на кухню. Вона забрала у мене слухавку, перш ніж я встигла сказати щось іще.

Я сіла за кухонним столом. Спочатку бабуся назвала своє ім'я і говорила лиш «так» чи «ні», розповіла трохи про мене — так, ніби це не я говорила щойно по телефону, — але потім вона, притримуючи на грудях рушник, вигукнула:

— Дякувати Богу! Дякувати Богу!

У вухах загуло. Здавалося, що бабусин голос лунає здалеку, ніби з якогось тунелю. Я повільно встала з-за столу, а потім, усе швидше й швидше, пішла нагору. Я впала на ліжко, обличчям донизу, і стала чекати, рахуючи вдихи і видихи.

* * *

Через годину і більше тисячі вдихів до кімнати зайшла бабуся, не така мокра, але все ще в рушнику. Її сиві кучері прилипли до обличчя.

— Я знаю, де вона, — сказала бабуся. У голосі одночасно чулися щастя і втома.

— Це добре, — відгукнулася я.

— Це має бути тобі хоч якимось полегшенням, — на завершення фрази бабуся трохи підвищила голос.

— Та ні, — відповіла я.

— Ти не хочеш дізнатися, де вона? Не хочеш знати, як туди дісталася?

— Не-а... Хто така тітка Джанет?

— Університетська подруга твоєї мами. Вона казала, що бачила тебе, коли ти була маленька. Ти не пам'ятаєш?

— Не-а.

— Твоя мама зараз з нею.

— Де?

— В Колорадо.

— В Колорадо?

— Там живе Джанет.

Жодна з цих новин нічого для мене не значила.

— З нею... все добре?

— Вона... у безпечному місці, — обережно відповіла бабуся.

— Я не розумію, — сказала я. — Я не розумію.

Бабуся не відповідала, тож я повторила втретє.

Якщо з нею все добре, що вона робить в Колорадо? Чому вона не зі мною?

— Обрі?

— Мене зараз знудить, — я перекилилася через бильце ліжка. Бабуся стривожилася.

— Каченятку, дороженька... — бабуся підняла мою голову і тримала навпроти своїх грудей. — Дихай глибоко. Усе добре.

Вона почекала, поки моє дихання вирівнялося, а потім сказала:

— Я піду вдягнуся. Потім поговоримо, гаразд?

Я притулилася до бильця ліжка, відчуваючи, як починає пітніти чоло.

За кілька хвилин повернулася бабуся, вдягнена і причесана. Вона сіла на ліжко і взяла мене за руку.

— Твоя мама дуже довго їхала, — почала бабуся. — Ми не думаємо, що у неї був якийсь конкретний план. Вона зупинялася в мотелях, кемпінгах, де можна було просто припаркувати машину на ніч. Скидається на те, що вона була абсолютно сама, доки врешті зупинилася у будинку подруги в Колорадо.

— Тітки Джанет?

— Так. Джанет давно не говорила з твоєю мамою, тож не знала нічого про те, що трапилося навесні. І коли твоя мама приїхала, поводитися так, ніби все було добре, сказала, що влаштувала таку собі дівчачу мандрівку. Коли Джанет запитала, як справи у дівчаток, вона відповіла, що у вас все добре. Джанет запропонувала лишитися на якийсь час у неї. Та через кілька днів відчула, що щось не так. Твоя мама цілими днями спала, але не спокійно, а весь час кричала. Коли ж Джанет побачила, що вона не дзвонить додому, то зрозуміла, що трапилося щось дуже погане.

Бабуся зробила паузу, щоб подивитися на мою реакцію. Я сиділа з заплющеними очима, але слухала.

— Сьогодні Джанет поговорила з твоєю мамою про те, що сталося. І зрозуміла, що ти лишилася сама. Вона не знала, кому дзвонити, тож

стала шукати підказку в маминих речах, знайшла записник і подзвонила за номером, біля якого значилося «Мама».

— Тобі.

Бабуся кивнула.

— Це все? — запитала я. — Все, що ти знаєш?

— Є ще дещо, — продовжила бабуся. — Ще я поговорила з дядьком Девідом. Він поїде її забрати. Вийжджає просто зараз. Відвезе її до Вірджинії й поведе до лікаря. Не того, що перевіряє горло чи легені, а того, що перевіряє почуття.

— Я знаю, якого, — сказала я.

Бабуся кілька хвилин мовчала. А потім запропонувала:

— Я можу знову поставити воду на спагеті.

Я похитала головою:

— Я не голодна.

— Лишаю тебе саму, — сказала бабуся.

Вона встала і пішла до дверей. Я залізла під простирадла, ніби вже збиралася спати.

— Бабусю? А ти знаєш...

Бабуся зупинилася біля дверей і повернулася до мене.

— Чи знаю що, сонечко?

— Чи вона взагалі мене кликала? Ну, ти знаєш, коли спала...

— Я впевнена, що кликала, — сказала бабуся.

Коли бабуся пішла, я почувалася, ніби з'їла цілу каструлю спагеті, а вони перетворилися на черв'яків і звивалися у мене в шлунку.

— У тебе такий вигляд, ніби ти зовсім не спала, — сказала наступного ранку в автобусі Бріджет. — Твої очі червоні й смугасті.

Вона мала на увазі, що в очах полускалися судинки. Я їх терла. Я справді небагато спала. Але десь о третій чи четвертій ранку, знаючи, що в мене є план, я таки заснула. Коли я спала, мені снилася мама — я кудись їхала, щоб зустрітися з нею. Уві сні я не знала, хто був за кермом. Потім я ніби прокинулася, але коли заплющила очі, знову почався той сон.

— Моя мама... знайшлася, — сказала я. — Вона в Колорадо. Але мій дядько забере її назад до Вірджинії.

— О, — вигукнула Бріджет. — Це ж... добре, правда?

Я стонула плечима.

— Що ти збираєшся робити? — запитала вона.

Коли мама зникла, я не могла піти за нею. Я не знала, де вона. Тепер я знала.

Бріджет подивилася на мене. Потім видерла в мене з рук пухкенький наплічник і відкрила основне відділення.

— Обрі! — закричала вона. Потім заговорила тихіше: — Обрі, ні!

Я хапнула наплічник і стала швиденько запихати назад джинси, шкарпетки і спідню білизну.

— Як ти збираєшся туди добратися? — прошепотіла Бріджет.

— Потягом, — відповіла я.

Я знала, що вісімдесяти доларів, які лежали у мене в кишені, було недостатньо, щоб подолати весь шлях потягом, але принаймні було з

чим починати.

— Або автобусом. У цій країні їздить купа автобусів.

— Ні, — сказала вона.

А я ж іще не згадала про велосипед. Я могла б вкрасти якийсь біля школи. Дорога забрала б багато часу, але ж я знаю, як подбати про себе.

— Я мушу, — сказала я. — Якщо вирушу зараз, зможу дістатися до Вірджинії раніше за маму.

— Ні.

Автобус приїхав до школи. Діти стали виходити. Я також встала, Бріджет не відставала від мене ні на крок. Коли ми вийшли з автобуса, вона сказала:

— Обрі, все добре.

— Нічого не добре.

— Вона в безпеці, і ти в безпеці.

Я похитала головою і зайшла до школи зі своїм товстим наплічником. Коли пакувалася, місця для домашніх завдань чи книжок не лишилося, тому я не знаю, чому взагалі побрела до класу. Мабуть, тому, що розуміла, що вранці, коли всі заходять досередини, було б занадто складно вийти зі школи непоміченою. Коли я сказала, що не маю домашнього завдання, панна Енглхарт попросила принести його завтра. Те саме сказали учителі математики й природознавства. Але це не мало жодного значення, бо завтра мене тут не буде.

Під час обіду я не пішла в кафетерій. Замість того відчинила двері і вийшла надвір. Пройшлася до велосипедних стійок і стала шукати незамкнений велосипед. Так я могла добратися принаймні до залізничного вокзалу. Якби пригадала, як туди доїхати.

— Обрі, — почулося за спиною. Я обернулася. Це була Емі. Чудово.

— Що ти робиш тут, з наплічником? Ти ж не збираєшся додому?

— Ні, — відповіла я.

— Заходь. Я хочу з тобою поговорити.

Емі завела мене назад до школи.

Бабуся їй подзвонила. Я мала б здогадатися.

Я гепнулася на стілець у кабінеті Емі.

— Я бачила, як ти виходила з будівлі, — сказала вона. — Але не була впевнена, куди ти збираєшся. У тебе все гаразд?

— Я...

Я не знала, що сказати. Я навіть не знала, моя новина — хороша чи погана? Якщо це хороша новина — знати, де мама і що з нею все гаразд, то чому мені так сумно й боляче?

У двері постукали. Зазирнула секретарка.

— Бабуся Обрі тут і готова забрати її додому, — сказала вона.

Це було для мене несподіванкою. Бабуся дізналася ще щось? Може, мама телефонувала?

— Я відведу її в приймальню, — сказала Емі. Секретарка зачинила двері.

— Перед тим, як ми підемо: чи є щось, про що ти хочеш поговорити?

Я похитала головою.

Емі відвела мене у коридор, де чекала бабуся. Вони потиснули одна одній руки, і бабуся їй подякувала. Вона сказала, що вже записала мене

у журналі, де відмічають тих, хто йде зі школи раніше, тож ми пішли до машини. Коли я відчинила двері, то зі здивуванням побачила на пасажирському сидінні пластиковий контейнер із кришкою.

— А що Семмі тут робить? — запитала я.

— Він не хотів миритися з тим, що його покинули, — сказала бабуся. — Тому я сказала йому, що ми можемо тебе наздогнати.

Я взяла контейнер і поставила собі на коліна. Бабуся також уже була в машині, але двері все ще лишалися відчиненими. Бабуся навіть не повернула ключ запалювання.

— Як ти дізналася? — запитала я.

— Скажемо так, маленька хороша дівчинка трохи збрехала. Коли побачила, що її подруги немає в кафетерії, вона сказала, що їй погано і треба піти до медсестри, а потім сказала медсестрі, що мусить подзвонити додому. Мамі вона сказала піти до сусідки і сказати, щоб я негайно їхала до школи, бо Обрі збирається втекти.

— Бріджет?

— А хто ж іще?

Я нічого не сказала.

— Я сьогодні з нею говорила, — сказала бабуся.

— З Бріджет?

— Ні. З твоєю мамою.

— Ох...

Моє серце стало шалено підстрибувати. Може, бабуся взяла Семмі, щоб відвезти мене туди. Може, вона хоче посадити мене на літак і відправити до мами.

— Що вона сказала?

— Що просить вибачення. Повторювала це знову і знову. Вона просить вибачення.

— Просить вибачення за що?

— За те, що поїхала.

Це було не те, що я хотіла почути. Я думала, можливо, якби я могла повернутися до неї, вона б побачила, як вона помилялася і як сильно мене любить.

— Я думала, — повільно почала бабуся, — може, ти б хотіла з нею поговорити?

У машині була абсолютна тиша, її порушувало лише хлюп-хлюп Семмі та тріпотіння його плавників.

Я кивнула.

— Ти б хотіла?

— Дуже, — прошепотіла я.

— Ти впевнена?

— Так.

Ми зачинили двері й потихеньку рушили додому.

Лише коли ми зайшли до кухні, я нарешті зауважила, як надворі похмуро. Без увімкненого світла, хоча була лише перша година, у будинку було дуже темно. Ми увімкнули світло.

Я сіла біля кухонного столу.

— Бабусю? Можна, я потім піду в ліжко? Я справді втомилася.

Вона кивнула, вже тримаючи слухавку.

— Привіт, Джанет! Так, це знову я. Так... Обрі хотіла б із нею поговорити. За кілька хвилин? Звичайно. Ми будемо вдома. Дякую.

Бабуся поставила телефон на стіл.

— Вона подзвонить буквально за хвилину.

Я кивнула, щоб показати, що зрозуміла.

Минуло щонайменше п'ять хвилин. Я лишалася на кухні й чекала.

Коли задзвонив телефон, я аж підстрибнула. Натиснула кнопку «говорити» і притиснула слухавку до вуха. Я не привіталася.

— Обрі?

Це був мамин голос, але сумний, хрипкий, таким він став після аварії.

Серце стрибало у мене в вухах. Може, вона навіть могла його чути.

— Обрі, сонечко? — сказала вона знову. — Вибач. Мені так шкода.

Вона стала плакати.

— Вибач мені, будь ласка.

Я слухала. Могла чути мамине дихання і якийсь шарудіння по інший бік дроту. Це міг бути носовичок у маминих руках.

Ти мене чуєш, мамо? Ти чуєш, про що я тебе питаю?

Учепившись в телефон, я чекала відповіді.

Не знаю, як довго це тривало. Дві хвилини. Десять. Двадцять.

Я відклала слухавку на стіл. Телефон тихенько тенькнув, коли я натиснула кнопку «Говорити».

Коли я почула своє уривчасте дихання, зрозуміла, що також починаю плакати. Потім мене обійняли бабусині руки.

— Ходи, ходи! — ніжно сказала бабуся.

Вона підтримувала мене, а потім повела сходами нагору. Бабуся дала мені в руки Семмі, а коли ми зайшли в мою кімнату, взяла контейнер і випустила рибку в акваріум. Я залізла в ліжку, бабуся поправила моє мокре від сліз волосся. Я була готова віддатися тому, з чим боролася минулої ночі, — і швидко заснула.

Коли двері відчинилися, надворі було ще темніше. Маленька фігурка стояла, освітлена яскравим світлом з коридору.

Бріджет.

Вона стояла і чекала.

— Я не серджуся, — сказала я. — Можеш зайти.

Бріджет скинула туфлі, висмикнула руки зі свого пальтечка. Лишила речі біля дверей і зачинила їх. Побігла до ліжка. Я відгорнула ковдру, і вона пригорнулася до мене.

— Вибач, Обрі, — сказала вона. — Я мусила.

— Я знаю, — відповіла я.

Вона поклала голову мені на груди. Мої пальці добралися до її волосся.

— Навіть якби я пододала весь той шлях, то все одно б не знала.

— Не знала б чого?

Але я не могла сказати. Врешті-решт питання розчинилося у післяобідній темній тиші. Бріджет заснула перша.

— Де ти хочеш сьогодні сидіти? — запитала Бріджет.

Ми стояли в куточку кафетерію — Бріджет зі шкільним обідом на підносі, я — з коричневим паперовим пакетом. Шукати місце в їдальні було не так уже й весело, але зазвичай ми знаходили порожній столик, за яким могли сидіти самі.

Я почувалася винною перед Емі, бо не виконала її прохання. Наступного дня я збиралася на зустріч із нею і мусила б зізнатися, що не сиділа під час обіду поруч із незнайомими дітьми.

Саме тоді я побачила Маркуса, який сидів сам — барабанив пластиковою виделкою по своєму підносі.

— Сядьмо отам, — сказала я.

— Де? — запитала Бріджет.

— Отам. Біля Маркуса.

— Біля кого?

Я кивнула в його бік. Бріджет підняла брови.

— Чому?

— Тому, — відповіла я. — Він сам.

Насправді я не знала, чи хотіла виконувати завдання Емі, але, можливо, Маркусу також треба щось зробити для Емі, окрім того, з усіх людей у гамірному кафетерії він здавався найкращим вибором.

— Добре, — сказала Бріджет.

Я повела Бріджет за собою.

— Привіт, — він уважно подивився на мене. — О-Брі.

Я кивнула, щоб показати, що він правильно вимовив моє ім'я.

— Можна сісти?

— Ласкаво прошу! Ласкаво прошу! — сказав Маркус дуже голосно.

Бріджет знову підняла брови, але поставила свій піднос на стіл і сіла. Я також сіла і витягла з пакета сандвіч із шинкою, апельсин і шоколадний пудинг. Маркус же, після своєї заяви, повернувся до свого уявного барабану на підносі.

— Ви з одного класу? — запитала Бріджет.

Ми з Маркусом кивнули.

Протягом кількох хвилин ніхто не промовив ні слова.

До столу підійшла дівчинка. Вона ходила з коробкою від столу до столу по всій їдальні.

— Привіт, мене звати Тіа Фергус, і я балотуюся до шкільного парламенту. Хочете значки?

Маркус стенив плечима, а Бріджет сказала:

— Дякую! Це чудово!

Вона взяла значок і причепила до футболки.

— Як ви збираєтеся вирішувати наші проблеми? — запитала я.

— Які проблеми? — знітилася Тіа.

Я зберегла серйозний вираз обличчя, хоча всередині потішалася.

— Звичайно, ми візьмемо значки.

Тіа не усміхалася, коли клала на стіл іще два значки.

— Ммм, не забудьте проголосувати наступного вівторка.

Коли Тіа пішла, мій значок так і лишився лежати на столі, а Маркус забрав свій і став підкидати. Потім розстебнув і взявся розглядати

булавку.

— Хочете щось побачити? — запитав нас.

— Хочемо, — відповіла Бріджет.

Маркус узяв зі столу свою невідкриту банку з апельсиною газованою водою. Поклав її на бік, а потім покотив до мене. Я не розуміла, що він збирається робити, але покотила бляшанку до нього. Маркус підняв її і став трусити. Десь через хвилину такого бовтання він знову поклав її на бік на столі. Узяв булавку зі значка, втиснув її в бляшанку, а потім витягнув.

Фонтан висотою сантиметрів із тридцять вирвався з бляшанки, потім зашипіла і поповзла оранжева піна. Ми з Бріджет сміялися, а обличчя Маркуса розпливлося у широкій тупуватій усмішці.

До нас наближався вчитель, який стежив за порядком у їдальні. Йому це чомусь не здавалося смішним, хоча ми з Бріджет усе ще сміялися. Він запитав Маркуса:

— Ти думаєш, протикання бляшанки з газованою водою — це смішно чи безпечно?

Маркус, усе ще усміхаючись, похитав головою і салютував нам, коли його повели до директора.

— Що ж, — сказала Бріджет, відкриваючи мій пудинг і набираючи його своєю ложкою, — це точно був найкращий обід за довгий час.

Я не могла не погодитися.

Уже вчетверте я сиділа в кабінеті Емі Карлайл. Я приходила лише на заплановані зустрічі й не забігала між ними, але, здається, я на них чекала.

— Я говорила з кількома твоїми вчителями, і вони сказали, що з їхніх предметів ти маєш більше дев'яноста балів зі ста, — повідомила Емі. — Це чудово!

Мені було цікаво, чи скаже вона після цього «Візьми собі M&Ms». Мабуть, я не зводила очей з цукерок, бо Емі засміялася й сказала:

— Піди й візьми. Я не проти, щоб ти отримала свою нагороду трохи раніше.

Я взяла банку з M&Ms, поставила собі на коліна та їла по кольоровій цукерці за раз.

— Ви з бабусею раніше робили щось цікаве разом? — запитала Емі. — Я пам'ятаю, ти згадувала про це, і здається, що ти сумуєш за тими вашими стосунками.

— Не зовсім, — сказала я. — Іноді мені прикро, що я так серджусь на бабусю, коли вона намагається бути...

Слово застрягло всередині.

— Замість батьків? Ти це маєш на увазі?

Я кивнула.

— Мені здається, ми щойно придумали наступне завдання, — сказала Емі. — Я б хотіла, щоб ви з бабусею спробували зробити щось, що роблять бабусі з онуками. Сходіть в ресторан чи кіно, пограйте в настільні ігри, прогуляйтеся вдвох. Думаю, у вас були особливі стосунки, а тепер усе дещо по-іншому, але дуже важливо робити щось

разом, аби згадати, що стосунки все ті ж, тільки під сподом інших справ. Так?

— Мабуть, так.

— Чудово. Тож я хотіла б, щоб ти спробувала.

— Добре, — відповіла я. — Я спробую. А якщо бабуся не відчуває нічого такого?..

— Можливо, зараз вона може бути лише «мамою». Але, я думаю, спільні розваги, разом проведений час важливі для вас обох.

Вона трохи почекала.

— Побачимося наступного тижня.

— Звичайно.

Я встала, щоб іти.

— Обрі?

— Так?

— Залиш банку з M&Ms, будь ласка.

* * *

П'ятниці стали занудними, відтоді як почалися тренування футбольної команди, де грала Бріджет, тож вечорами я сиділа з Мартою на ганку і робила домашні завдання. Листя змінювало колір, і надворі було дуже гарно, але коли усе ставало золотим від променів призахідного сонця, я збирала речі й заходила всередину, бо було досить холодно. Настільки холодно, що в будинку я вдягала флісовий светр.

Я допомогла бабусі накрити на стіл. Вона приготувала печеню, і це було дуже доречно для такої погоди.

— У школі все добре?

— Так, нормально.

— Домашні завдання всі виконуєш?

— Так.

— Ти не втомлена? Учора ввечері ти довго сиділа над — що це було?

— Графік подій мого життя.

— Так, так. Графік. Ти впоралася?

— Ну, він мав кращий вигляд, ніж деякі.

Я думала про графік подій Маркуса. Він пропустив кілька дат на своєму плакаті, а потім приліпив туди липучі папірці.

— Якщо ти надто часто допізна робитимеш домашні завдання, доведеться встановити час, коли ти маєш іти в ліжку, щоб я була впевнена, що ти не перевтомлюєшся. Щоб не засиджуватися до ночі, треба виділити на завдання більше часу після обіду.

Я хотіла розповісти бабусі, як добре почуваюся, коли працюю допізна — тоді я сплю спокійно, без снів, і сплю аж до того моменту, коли вранці дзвонить будильник. Я штрикала овочі у тарілці.

— Слухай, бабусю...

— Що, Обрі?

— Як думаєш, ми можемо трішки розважитися на вихідних?

— Розважитися? Що ти маєш на увазі?

— Ну, щось, що було б цікаво і весело робити разом.

Бабуся витерла серветкою рота і відклала виделку, щоб подумати.

— Знаєш, що ти раніше любила, дівчинко моя?

— Що?

— «Роликовий рай». Ти не пам'ятаєш?

— Трішки.

— Ти дуже любила «Роликовий рай». Хочеш піти туди?

Ролики. Хот-дог. Якщо раніше нам обом це подобалося, може, це саме те, що зараз потрібно.

Як і в боулінгу, нам треба було здати взуття. Прокат роликів коштував два долари за пару. Підліток на касі поставив наше взуття в маленьку квадратну комірку і дав нам номерок, щоб потім ми могли його забрати.

Ми з бабусяю в самих шкарпетках пішли до лавки, щоб взути ролики. Вони були з білої, тепер уже пожовтілої, шкіри з потертими червоними шнурками. Я міцно зашнурувала свої ролики і встала.

— Вау! — сказала я, від'їхавши від лавки.

Повернулася, щоб схопитися за неї, натомість бабуся піймала мою руку.

— Стій рівно, — сказала вона.

Я випрямилася і зрозуміла, що ролики — це зовсім не те, що ковзани. Не треба було перейматися тим, що тебе занесе й перекрутить, лиш контролювати баланс — щоб не завалитися вперед чи назад.

Незважаючи на свої ж поради, щойно бабуся встала, одразу поїхала назад до лавки й гепнулася. Потім вона голосно розсміялася.

— Добре, я зрозуміла, — сказала бабуся, знову встаючи на ноги.

Ми трималися за руки, наближаючись до дерев'яної підлоги, де всі каталися на роликах.

Дві сестри каталися разом. Я уявила, що десь тут є й Саванна.

Я вирішила трохи пофантазувати. Ми тут із бабусею, а мама, тато і Саванна повернулися в її дім. Виштовхуючи спогади, я відправила свою сім'ю у бабусин будинок, так, щоб я могла побачитися з ними пізніше. А зараз ми вдвох із бабусею, як у старі добрі часи.

— Відпустімо одна одну, — запропонувала бабуся. — А то попадаємо разом.

Я відпустила бабусину руку, нахилилася вперед, підняла ногу і опустила, потім повільно відштовхувалася то однією, то іншою ногою, аж поки не зробила коло, уникаючи інших ковзанярів. Тіло нарешті пригадало, що треба робити, коли ти на роликах.

З бабусиним тілом була зовсім інша історія. Воно вже мало б пригадати, як їздити на роликах, та, здавалося, боялося цього. Коли я, йдучи на друге коло, наздогнала бабусю, вона розставила в сторони руки, щоб втримати баланс, і рухалася дуже повільно.

— Мені треба бути дуже обережною, — сказала вона, — інакше я приземлюся на свій зад.

— Спробуй, у тебе вийде, — відповіла я.

Я знову поїхала по колу. За хвилину мене відвідала думка: якщо бабуся заб'ється, хто про неї піклуватиметься?

Коли я повернулася до неї, вона таки приземлилася на свій зад.

— Ой! — вигукнула бабуся.

Я їздила перед нею. Вона тихенько сміялася.

— Це ж треба! — вигукнула вона, коли нарешті перевела дух.

У зморшках навколо очей від сміху зібралися сльози.

— Вставай, — сказала я, тягнучи її за обидві руки.

Щоб обминути нас, ковзанярі мусили змінювати напрямок руху в останню секунду.

— Якщо будеш так мене тягнути, також впадеш.

Я відчула, як десь зі шлунка піднімається сміх, і гепнулася на коліна перед бабусею.

Ми так сильно сміялися, що не могли піднятися.

— Бабусю! Ми всім заважаємо, — я затамувала подих, поки повз нас проїжджали хлопчик і дівчинка, тримаючись за руки над нашими головами.

Ми підповзли до стінки катка і повставали. Бабуся витерла очі тильною стороною долоні.

— Я вже можу триматися рівніше, — сказала бабуся. — Думаю, тепер можна триматися за руки.

Ми знову взялися за руки і повернулися на каток.

* * *

Після години катання на лобі з'явилися намистинки поту, м'язи обличчя боліли від усмішки, а живіт — від сміху. Окрім того, я була голодна.

— Тут можна перекусити, — сказала бабуся.

Після того, як ми зійшли з катка, було якось дивно стояти на звичайній підлозі. Перед тим, як іти їсти, ми познімали ролики.

Бабуся замовила те, чого я зовсім не очікувала: сирну картоплю фрі і дві справді великі пляшки «Спрайту». Ми сіли за столик і взялися за

нашу перекуску.

У «Роликовому раю» крутили стару музику. Бабуся знала всі пісні й підспівувала.

— Бабусю, ти знаєш купу пісень.

— Так і є. Ти знала, що коли я була молодшою, кататися на роликах вважалося дуже круто? І таких катків було дуже багато. Там влаштовували вечірки, дискотеки, зокрема і для дітей. А в деяких ресторанчиках офіціантки виносили замовлення до машин на роликах.

— А чому тепер так не роблять?

— Може, люди калічилися? Маю на увазі офіціанток. А щодо вечірок, мабуть, підлітки тепер таким не цікавляться.

— На скільки ти ще хочеш лишитися? — запитала я.

— Десь з годину після перекуски.

— Звучить привабливо, — сказала я.

* * *

Через дві години, з нечутливими ногами, ми причовгали до бабусі на ганок.

— Знаєш що, лялечко моя, завтра у мене все тіло буде нити, — сказала бабуся.

Потім вона хихикнула:

— Треба якось повторити!

Поки ми йшли, я тримала бабусю під руку. І можу сказати, що під рукавами її піджака шкіра була м'яка і трохи обвисла, але під нею були все ще сильні м'язи та кістки.

Чари зникли, щойно ми повернулися додому. Порожній будинок. Бабуся почовгала до автовідповідача. І хоча лампочка не блимала, натиснула на кнопку «Прослухати». Автовідповідач повідомив:

— Немає нових повідомлень.

Бабусине обличчя знову стало розгубленим і стурбованим. Фантазування спрацювало лиш ненадовго. Я відчувала, як тягар горя знову заповзав мені в шлунок і в серце.

— Я йду спати, — сказала я.

— Добраніч, — відгукнулася бабуся.

Вона взяла турку і набрала в неї води.

Частина мене хотіла запропонувати лишитися, щоб тримати бабусину руку, грати з нею в карти, спробувати згадати якісь анекдоти, але це все одно не допомогло б. Тому я розвернулася і поволочила своє тіло нагору.

~ ~ ~

Люба Емі!

Це нормально, якщо я напишу вам записку?

Я лиш хочу подякувати, бо на кілька годин повернулася моя справжня бабуся, і я зрозуміла, як сильно я за нею сумувала.

Не думаю, що щось змінилося, але спробувати було гарною ідеєю.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

Бабуся приготувала суперсмачну вечерю. Шматок м'ясного буханця на м'якесеньких булочках із кетчупом, овочева суміш — горошок, кукурудза, морква, стручкова квасоля, — а на десерт — чотири види желе: лимонне, малинове, полуничне й апельсинове — порізані на кубики і подані всі разом.

Коли я, вже сита, ще сиділа за столом, а брудні тарілки ми ще не прибрали, бабуся сказала:

— Обрі, я хочу з тобою про щось поговорити.

Я раптом зрозуміла, що лише хтось, кому треба сказати щось дуже важливе, міг знайти час, щоб приготувати чотири види желе, порізати його на кубики, а потім викласти все це разом у вазочку.

— Я збираюся поїхати, — почала бабуся. — Відвідати твою маму. Лише на кілька днів.

— О, — сказала я. — Ти хочеш, щоб я поїхала з тобою?

— Я не впевнена, що це гарна ідея. Мабуть, краще, щоб цього разу я поїхала сама.

— Нехай. Зі мною все буде добре. Тільки лиши мені трохи продуктів, а в школу я їздитиму на автобусі, тож лишайся стільки, скільки хочеш.

Я вирішила прибрати зі столу. Можливо, це символізувало те, як добре я могла би знову справлятися сама.

Бабуся засміялася. Я розвернулася і здивовано подивилася на неї.

— Звичайно, я не лишу тебе саму! — оголосила вона. — Ні-ні, дядько Девід приїде і побуде з тобою.

— Він візьме зі собою всю свою сім'ю? — запитала я.

Дядька Девіда я любила найбільше з усіх родичів, але не хотіла, щоб у будинку була купа людей.

— Ні, він приїде сам, — сказала бабуся. — Підходить?

— Так, — відповіла я. — Підходить.

У суботу таратайка дядька Девіда зупинилася на заїзді.

— Дядьку Девіде! — крикнула я з ганку.

Я побігла через подвір'я йому назустріч. Він обійняв мене і підняв, як малу дитину. Коли поставив на землю, продовжував обіймати, поки ми йшли до ганку. Там уже стояла бабуся. Біля неї — її багаж. Бабуся ненавиділа літати, але мала добиратися літаком до Вірджинії. Точніше, двома літаками, якщо рахувати і зворотний шлях.

Бабуся міцно-міцно обійняла дядька Девіда. Він поцілував її у щоку. Вона повернулася до мене.

— Все буде добре, каченятку, — сказала бабуся.

Вона довго тримала мене в обіймах.

— Занесеш сумки в авто?

Я кивнула і понесла їх за бабусею. Вона відкрила багажник, і я поставила туди сумки.

Бабуся стояла біля відчинених дверей машини, розтягуючи прощання.

— Є щось... щось, що б ти хотіла передати мамі? — запитала вона.

— Ні, — відповіла я.

Бабуся кивнула і послала повітряний поцілунок. Потім вона сіла в машину, завела її й поїхала.

Дядько Девід хотів побачити мою школу. Я заскочила на переднє сидіння його машини і казала йому, куди повертати. Школа йому сподобалася. Він зупинився біля баскетбольного майданчика і сказав принести з заднього сидіння м'яча. Ми грали в баскетбол близько години, тож я спітніла і захотіла пити.

Коли ми повернулися, я налила нам по великій склянці соку з холодильника. Дядько Девід взяв свій сік і випив, прихилившись до столу, а я сіла, бо ноги дуже втомилися.

— Радий тебе бачити, — сказав він.

— Я також, — відгукнулася я.

— Це добре, що бабуся поїхала до твоєї мами. І для бабусі, й для мами також. Їй подобається, коли приходять гості. Це допомагає.

Раптом мені стало дуже жарко. Жаркіше, ніж коли я грала в баскетбол.

— Як... вона?

Дядько Девід поставив на стіл свою порожню склянку.

— Вона... добре. Обрі, поїдьмо кудись. Поїдьмо і поговорімо.

Я не знала, чому місце розмови аж таке важливе, але стонула плечима, сходила в туалет і захопила куртку.

Ми поїхали на вечерю. Я вже сто років не їла в ресторані. Довго вивчала меню. Там було багато всього, хоча й не було чогось надто вишуканого. Я не була дуже голодна, але замовила індичку на тості. Її подавали з картопляним пюре і журавлиновим соусом. Дядько Девід замовив «Рубен» — гарячий сандвіч із житнього хліба з яловичиною, сиром, кислою капустою та майонезом, а ще — чіпси й мариновані огірки.

Після того як офіціантка забрала в нас меню, я розірвала пакетик цукру й висипала його на стіл. Стала малювати мізинцем по цукрі.

— То як вона? — запитала я.

Дядько Девід звів брови, зиркаючи на цукор, але нічого не сказав. Він відхилився назад, закинув руки за голову, але потім передумав і нахилився до столу. Дивився, як цукор з-під моїх пальців розбігається по столу.

— З нею все добре.

— То чому я не можу з нею побачитися? Чому вона не дзвонить? Ти сказав, що їй подобається, коли приходять гості. Я можу бути гостем.

— Що ж, люба... вона все ще звикає. Їй треба ще трохи часу, щоб прийти до тями, одужати. І тобі так само. Якби ти побачила її зараз, вона, мабуть, була б схожа на маму, з якою ти жила влітку... Ми хочемо, щоб ти побачила її, коли їй буде трохи краще, коли вона буде більше схожа на маму, яку ти пам'ятаєш.

Я взяла сільничку, перевернула її і витрусила жменю солі на цукрові пагорки.

— Вона говорила щось про мене? Вона на мене сердиться? — запитала я.

— Чому вона мала б на тебе сердитися? — запитав дядько Девід у відповідь.

Я розрівняла руками море з солі та цукру, а потім зібрала все у круту гору. Мізинцем зробила на вершині заглибину. Потім змела все це в руку і скинула зі столу на підлогу.

— Знаєш, — сказала я. — Я чула, як вона їхала.

— Ти чула? Чому ти не розповіла комусь?

— Я не знала, що вона їде назовсім. Це було вранці, і я ще була в ліжку. У будинку було тихо. Вранці завжди було тихо, відколи там стали жити лише ми двоє. Якщо мама й вставала раніше за мене, то я чула, як вона на кухні робить собі каву. Іноді вона впускала чашку на

підлогу і плакала, і мені треба було прибрати і допомогти їй. Тож я завжди прислухалася.

— Одного ранку я почула, що вона ходить по будинку. Це не було аж так дивно. Потім я почула, як захряснулися вхідні двері. Двері авто. Завівся двигун, і вона поїхала.

— Ти встала? Щоб піти за нею?

— Ні, я...

Я заплющила очі, щоб подумати. Закрила їх руками. Спогад був десь далеко.

— Я думала, може, все нормально. Думала, що вона поїхала лиш ненадовго. Я була навіть рада, що вона щось робить. Думала, що вона повернеться.

— Тож того ранку?..

— Я пішла спати. Було так тихо, спокійно, але не так, як коли мама була вдома. Це було по-іншому. Я почувалася самотньою, і мені це подобалося. Коли я встала, уже був майже час обіду. Вона не верталася, тож я знайшла щось поїсти й увімкнула телевізор. От тоді я й стала думати, чи повинна я хвилюватися.

— Ти хвилювалася?

Я похитала головою.

— Я не хотіла. Тож просто викинула її з голови.

— Коли вона увечері не повернулася...

— То було страшно. Але я мусила діяти так, ніби то мене не обходить. Я мусила. Я сердилася на неї, що вона така... така...

— Усе гаразд. Розкажи мені.

— Якщо вона не переймалася тим, чи в мене все добре, чому я повинна була хвилюватися за неї? Це ж вона мене покинула.

Дядько Девід кивнув.

— Але була ще одна частина мене, яка справді не хотіла, щоб на неї сердився іще хтось. Я хотіла, щоб нас лишили в спокої. Навколо всі продовжували казати, що їм дуже прикро, але ніхто не знав, як ми почувалися.

— Я розумію, Обрі.

— Так?

— Думаю, так.

— Це було неправильно, чи не так?

— Не переймайся цим, — обличчя дядька Девіда трохи розслабилося. Його підборіддя і ніс були схожі на мамині. — Вона не хотіла зробити тобі боляче. Її лікар сказав мені, що вона настільки була вражена тим, що сталося, — і з часом її горе не зменшувалося, а, навпаки, збільшувалося, — що її мозок вирішив, що найкраще — прикинутися, ніби нічого не сталося. У вашому будинку, де не вистачало твого тата й сестри, прикидатися було нелегко, тож вона мусила поїхати. Якщо це вона сама поїхала, то, можливо, з вами трьома усе гаразд десь в іншому місці. Вона більше не могла впоратися з болем, тому сіла в машину і просто... їхала. Лікар сказав, що з нею все буде добре. Вона вже починає повертатися.

— Якою... якою вона була? — запитала я.

— Що ти маєш на увазі?

— Коли була дитиною. Якою вона була?

— О, — дядько Девід замислився на хвилину.

Витиснув свій лимон у воду, а потім помішав її трубочкою.

— Ліззі була хорошою. Чудовою. Вона була милою, любила бути в центрі уваги і зазвичай отримувала найбільше уваги, бо була найменшою. Але, знаєш, вона ділилася нею. Вона весь час хотіла бути з одним із нас — хоча б із кимось.

Це було схоже на Саванну. Можливо, часом Саванна нагадувала мамі її саму.

Дядько Девід відкрив гаманець і витягнув фото чотирьох дітей — себе самого і трьох своїх сестер. Він вивчав фотографію, а потім передав її мені. Мій погляд зупинився на найширшій усмішці, яка осяювала обличчя найменшої дівчинки.

— Я знаю, що ти шукаєш, — він зітхнув. — Я також шукаю. Якоїсь підказки, що щось було не так...

Я кивнула.

— Але тут її немає, — сказав він.

— Думаю, так, — відповіла я.

Офіціантка принесла наші тарілки. Хвилину ми витріщалися на них. Моя здавалася величезною, з чималими ляпками підливки, а в сандвічі дядька Девіда було так багато м'яса, що я не уявляла, як він зможе його вкусити.

— Нумо їсти, — запропонував він.

Я взяла ножа й виделку і відрізала кілька маленьких шматочків, але не їла їх. Дядько Девід зауважив це і відклав свій сандвіч. Пережувавши шматок, він сьорбнув води.

— Вона любить тебе, — сказав він. — Я знаю, зараз важко в це повірити, але це так.

Я кивнула і запхала шматочок м'яса до рота. Жувати було важко. Ще до кінця не прожувавши м'яса, я сьорбнула газованої води.

~ ~ ~

Люба Джиллі!

Я була дуже рада, коли бабуся повернулася. Хоча її не було лише декілька днів, я за нею сумувала. І навіть не здогадувалася про це, аж поки вона не повернулася, і я її знову не побачила.

Бабуся сказала, що з мамою все гаразд. Вона все ще дуже сумна і не говорить з родичами про те, що сталося, але багато говорить з лікарем. Це краще, ніж коли вона зовсім про це не говорила. Бабуся каже, що всі намагаються їй допомогти. Хтось щодня забирає її на прогулянки, просто щоб бути з нею, щоб вона не почувалася самотньою. Ще до того, як звідти поїхала бабуся, приїхала тітка Лінда, щоб бути з мамою кілька наступних тижнів.

Це все, про що я хотіла тобі розповісти.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

Моє дихання було уривчастим. Лінії на долонях наповнилися потом. Я дивилася у вікно і хотіла, щоб погода змінилася.

— Ми можемо почекати, — сказала бабуся. — Я відвезу тебе, коли дощ припиниться.

Я вже їздила на шкільному автобусі під час дощу, але то був легкий і безпечний дощ. А це була злива, яка збивала струменями все на своєму шляху.

Моє волосся було зібране у два хвостики, так само мала бути зачесана Бріджет — ми з нею домовилися.

На сьогодні була запланована зустріч із Емі.

А ще в мене презентація проекту на природознавстві. Мій реферат «Приховане життя: життєвий цикл лісу» був запакований у наплічник. Шість сторінок плюс бібліографія. Бабуся відзначила кінець кількадечної роботи купівлею прозорої пластикової папки і червоної спіральки, яка тримає все вкупі і завдяки якій зручно гортати сторінки.

— Ні, — відповіла я бабусі. — Я... я піду на автобус, коли він приїде.

— Ти впевнена? — запитала бабуся.

— Так.

Нарешті з'явився автобус і під'їхав до мокрої зупинки.

— Па-па, люба, — сказала бабуся, проводжаючи мене до дверей.

Я вибігла на вулицю і вмить намокла. У той же час до автобуса побігла Бріджет. Ні, до мене. Коли ми зустрілися на розмоклій і брудній траві, зупинилися. Я бачила, як швидко намокали хвостики Бріджет, коли вона брала мене за руку.

— Дякую за записку, — сказала Емі. — Ту, що ти лишила в моїй скриньці минулого тижня.

Я поворушила пальцями ніг у кросівках. Ворушіння пальцями трохи допомагало звільнитися від прилиплих вологих шкарпеток.

— Я справді зраділа, що ти мені написала, — додала вона, не бачачи, що роблять мої пальці. — Записка наштовхнула мене на певні думки. Ти не проти, якщо я поділюся ними з тобою?

Я похитала головою.

— Мені стало цікаво, чи ти ведеш щоденник, чи часом пишеш щось?

— Ні.

— Зовсім ні?

— Ну, часом я пишу листи.

— Кому?

— Нікому.

— Якщо ти пишеш листи, то пишеш до когось.

Я відчувала, як збентеження заповзло у груди. Можливо, в мене почервоніли щоки і також виказали моє зниковіння.

— Я пишу Джиллі.

— Хто така Джиллі?

— Вона... була... вона була уявним другом Саванни. Колись давно ми гралися разом із нею.

Не було схоже, що Емі це видалося смішним.

— Чому ти їй пишеш? — лагідно запитала вона.

Мені було цікаво, чи зможу я відділити кожен палець окремо. Не вдавалося. Лише великий палець.

— Тобі допомагає те, що ти їй пишеш?

Я стонула плечима.

— Не дуже.

— Чому ти пишеш?

— Щоб щось робити.

— Ти розповідаєш Джиллі про свої почуття?

— Може, трішки.

— Навіть якщо ти не розповідаєш їй про свої почуття, чи писання допомагає тобі змінити щось у тому, як ти відчуваєшся?

Я витріщилася у вікно. Якась пташка метушилася у потемнілому листі на кущі. Вона подивилася у різні боки і швидко полетіла геть.

— Ти хочеш говорити саме з Джиллі? — запитала Емі.

Дощ відступав, і небо потихеньку набирало блакиті. Сірі хмари все ще висіли в небі, але стали світлішими.

— Ні, — прошепотіла я.

Коли я подивилася на Емі, то побачила, що вона киває й уважно мене вивчає. Нарешті вона відвела погляд і легенько постукала ручкою по своїх паперах.

— Цього разу я дам тобі дуже непросте завдання, Обрі. Я не хочу, щоб ти виконувала його цього тижня чи цього місяця, якщо ти не готова. Колись.

— Колись, — повторила я, щоб показати, що слухаю.

— Я хочу, щоб ти написала їм. Людям, з якими ти справді хочеш поговорити.

Їм.

Хоча кабінет Емі був маленьким, раптом здалося, що вона сидить за багато миль від мене. Вона все ще щось говорила. Я заплющила очі, щоб спробувати почути.

— Думаю, це буде важко. Але це тобі допоможе. Невисловлені речі назавжди залишаються з нами. Якщо ж ми зможемо знайти спосіб їх висловити, стане трохи легше. Я справді вірю, що це тобі допоможе. Не треба показувати мені те, що ти напишеш, лише скажи мені, якщо зробиш це, добре?

Я дивилася на неї. І не могла сказати ні слова.

Я не могла цього зробити.

Емі витримала мій погляд, ніби кажучи: «Ти можеш».

Вона нашкрябала щось на папері. Віддала мені.

— Це записка для вчительки. У тебе ще є десять хвилин, тож можеш іти повільно, попити води, подумати. Скористайся цим часом.

Я кивнула.

Емі взяла оранжевий конверт зі свого маленького круглого столика і вручила мені. Чудернацькими чорними літерами там було написано «Обрі».

— Це запрошення. Я влаштовую геловінську вечірку для своїх учнів. Буду дуже рада, якщо ти прийдеш. Можеш привести зі собою подругу чи друга. Вечірка відбудеться під час обіду на Геловін.

Я кивнула. Емі тримала банку з M&Ms. Я похитала головою і забрала наплічник.

Емі відчинила мені двері.

— Ти молодець, — сказала вона. — Будь ласка, подумай про те, про що ми говорили, добре?

Емі багато в чому була права. Була права щодо сидіння на обіді з різними людьми. Була права щодо виконання домашнього завдання. Була права щодо проведення часу з бабусею. Але вона не могла бути права цього разу.

— Що з тобою?

Я наливала газовану воду дуже повільно, прислухаючись до бульбашок у пластанці.

— Що з тобою?

— Що? — запитала я.

Я підняла голову і побачила, як до мене придивляється Бріджет, що сиділа навпроти мене.

— Ні, нічого.

— Знаєш що? — запитала Бріджет, стишивши голос.

— Що? — запитала я, також стишивши голос.

— Бачиш он того хлопця?

— Бріджет, та ж тут сотні хлопців.

— Он того, у блакитних смужках?

— А, того?

— Не дивись на нього!

— Ти запитала, чи я бачу його! Як я можу його побачити, не дивлячись?

— Вибач, — сказала Бріджет. — Що ти про нього думаєш? Тобі не здається, що він милий?

— Що? Не знаю.

— Так, — сказала Бріджет. — Він дуже милий.

— Справді? Відколи це?

— Від сьогоднішнього ранку.

Обличчя Бріджет стало замріяним.

— Крістіан Річардс.

Я стала сміятися.

— Ти закохалася!

Замріяність зникла з обличчя Бріджет, вона насупилася.

— Хто би говорив. Це ти закохалася. В Маркуса.

— Ні! — заперечила я.

Я зиркнула туди, де разом із хлопцями сидів Маркус. Я не була в нього закохана. Не могла цього пояснити. Щось у ньому привертало мою увагу, але я до пуття й сама не знала, що саме.

— Ти вже закінчила? — раптом запитала Бріджет.

— Що? Ні.

— Дивись, Крістіан іде до смітника. Пішли викинемо наше сміття. Зможемо з ним привітатися, — запропонувала Бріджет.

Я закотила очі, але згребла залишки обіду в паперовий пакет і дозволила їй стягнути мене з лавки.

— Привіт, Крістіане! — вигукнула Бріджет, коли ми підійшли до смітника.

— Привіт! — відповів Крістіан. — Прийдете на мою геловінську вечірку?

— Ми ще не знаємо, — сказала Бріджет. — Може, й побачимося там.

— Гарзд, па, — сказав Крістіан і повернувся до свого столу.

Бріджет вивела мене з кафетерію в дівчачий туалет.

— Він запросив нас на геловінську вечірку!

— Усі запрошені. Ми отримали запрошення поштою. Вечірку влаштовують батьки.

— Мені так... Ти хочеш піти по цукерки на Геловін [8]?

Ми з Саванною щороку ходили збирати цукерки. І цього року ми мали йти лише вдвох, без батьківського нагляду, бо я нарешті стала достатньо доросла.

Я більше ніколи не ходитиму на Геловін по цукерки.

— Ні, — сказала я. — Давай підемо на вечірку.

Аж коли я побачила Емі, зрозуміла, що насправді не хочу її бачити. Вона була Пастушкою Бо [9]. У величезному платті, величезному чепчику і з пастушим ціпком.

Я помахала їй і вщипнула Бріджет за лікоть, щоб скерувати її до столу з їжею. Я думала, що там точно будуть M&Ms, але, крім того, були ще шоколадні кексикки з оранжевим кремом, піднос з овочами і соусом, і сандвічі з індичкою на м'якеньких булочках — мабуть, щойно з пекарні.

Я взяла селеру і моркву і поклала собі в тарілку. Бріджет скорчила смішну мармизку і поклала мені на тарілку ще й сандвіч із індичкою і кекс.

Вечірка була у класі поруч із кабінетом Емі. Прийшла ціла купа народу. Кожен привів зі собою друга, тож лише половина дітей відвідували Емі. Але всі перемішалися, і вже неможливо було визначити, хто є хто, хоча Маркус прийшов без друга. Я бачила, як він вітався з Емі. Коли він говорив до неї, його усмішка стала ширшою, і навіть очі сміялися. Вона легенько торкнулася його плеча, коли мала йти вітатися з іншими.

Я стежила за Маркусом, коли він пішов по їжу. Він був якийсь інакший — щось змінилося в його очах.

Хтось підійшов до Маркуса і запулив у нього M&Ms. Маркус засміявся, взяв лівою рукою цукерку і щиглем запустив її в хлопця.

Та коли хлопець пішов, Маркусова усмішка знову зникла.

Я зрозуміла, що Маркус сумний. Іноді я забувала, що я не єдина людина на світі, яка може бути сумною.

Ми з Бріджет вирішили вбратися ковбойками на геловінську вечірку Крістіана. Я вдягнула джинсову спідницю, білу блузку без рукавів, плюс колготки і джинсовий жакет — бабуся сказала, що я мушу їх вдягнути, бо холодно. Ми заплели коси і намалювали на щоках одна одній веснянки. Бріджет позичила мені ковбойський капелюх і чоботи.

На вечірку нас відвезла мама Бріджет. Коли ми приїхали, більшість запрошених уже були на місці. Вечірка відбувалася на підвальному поверсі. Зі стелі звисали стрічки з оранжевими лампочками, блимали гарбузи-ліхтарики — ото й усе освітлення. Крістіан і його мама нанизували на мотузок пончики з дірками посередині. Крістіанів тато облаштовував на брезенті майданчик для вирізання гарбузів. Хлопці товклися поруч і кидалися гарбузовими нутрощами. Я хотіла вибрати гарбуза, але Бріджет взяла мене за руку і потягнула до пончиків.

— Для чого вони підвішують пончик? — пошепки запитала я.

— Це така гра, — пояснила Бріджет. — Ти маєш з'їсти пончик без допомоги рук.

Голосніше вона сказала:

— Привіт, Крістіане!

— Привіт, дівчата, — відповіла замість Крістіана його мама. — Пригощайтеся пончиками.

Я підійшла ближче. Поки їла свій підвішений пончик, мені на ніс сипалася цукрова пудра. Бріджет сміялася з мене, але, очевидно, сама не збиралася грати в цю гру — щоб не мати безглуздий вигляд перед Крістіаном.

— Ходімо глянемо, що в домовині, — сказав Крістіан.

Він показав углиб кімнати. Там стояла така картонна домовина, залізни рукою в яку, можеш відчувати зогнилий труп. Там, мабуть, якась гидота — нутроці зі спагеті чи очищені від шкірки виноградини-очі.

— Я піду, — сказала Бріджет.

— Ідять перші, — махнула я їм.

Насправді я не хотіла дивитися, що там, у тій домовині.

Я пробиралася до столу з їжею. Біля стіни сидів Маркус і будував піраміду з цукерок.

— Привіт, Маркусе! — сказала я, сідаючи на стілець поруч із ним і знімаючи свого ковбойського капелюха.

Я не була впевнена, як говорити з ним про те, про що я збиралася.

— Я бачила тебе сьогодні в Емі.

— Так.

— Вона тобі допомагає?

Він стенив плечима.

— Вона хороша.

— Так, — я погодилася. — Чому ти до неї ходиш?

— Сімейні обставини, — відповів він.

— О, — сказала я. — У мене також.

Я була готова припинити цю розмову, та Маркус продовжив.

— Тато пішов від нас. Минулого року.

— Мені дуже шкода, — сказала я.

— Тато пішов, бо я погано поводився.

— Ні, Маркусе, не тому.

— Тому. Я ніколи не міг всидіти на місці. Весь час галасував. Не міг нормально повечеряти. Це те, що він весь час казав мені: «Сядь спокійно!», «Втихомирся!», «З'їж вечерю!».

Я не знаю, що змусило мене це зробити. Добре, що на вечірці було темно, і наші руки не було видно під чорною паперовою скатертиною. Я взяла Маркусову руку. Вона була липка й гаряча, але я все одно її тримала. Маркус здавався здивованим.

— Це не твоя вина.

Маркус похитав головою. Робив це протягом кількох хвилин, і волосся било його по обличчю. Він мотав головою, ніби хотів витрусити всі спогади прямо через вуха.

* * *

Наступного дня під час обіду, до того як знайти Бріджет, я побачила Маркуса, який сидів сам і колупався у своєму шкільному обіді. Я сіла навпроти нього.

— Привіт, — сказала я.

— Привіт, — сказав він, не піднімаючи голови.

— Слухай, — сказала я. — Я хочу тобі про щось розповісти.

Він підняв голову і стенив плечима. Думаю, це означало, що я можу продовжувати.

— Моя мама також пішла. Маю на увазі, як і твій тато. Треба було тобі вчора про це сказати.

Маркус кивнув і знову взявся перемішувати свою овочеву суміш. Морква, кукурудза, стручкова квасоля.

— Вона пішла через тебе? — запитав він.

Кілька хвилин я розмірковувала.

— Вона не лишилася через мене, — сказала я нарешті.

Під столом Маркусові ноги стали відбивати чечітку. Над столом Маркус кивнув, і чуб впав йому на очі. Я встала, щоб піти. Хоча між нами був стіл, я почувалася так, ніби Маркус мене обійняв.

~ ~ ~

Мамо

Люба матусю!

Як тобі Колорадо? Я ніколи там не була.

Ну, ти й сама це добре знаєш. Ти знаєш усі місця, де я була.

Чому

Привіт, мамо!

Я хочу, щоб

Привіт, тату!

Я справді дуже-дуже сумую за тобою і хочу, щоб ти був зі мною

~ ~ ~

Я сиділа на дивані і з увімкненим телевізором робила домашні завдання. Розкрита папка лежала на колінах. Ноги відпочивали на журнальному столику, на них балансував підручник із математики. Зайшла бабуся, стала за мною і поклала долоні мені на голову.

— Хочу поговорити з тобою про День подяки, — сказала вона.

Свята. Не слухати. Не слухати. Не. Слухати. Я підняла очі на телеекран, потім опустила в підручник, щоб переписати наступне рівняння.

— Обрі, — бабуся легенько стиснула руками мою голову, щоб змусити слухати. — Ми отримали запрошення від твоїх тіток і дядьків, вони всі дуже хочуть, щоб ти приїхала. Також ми отримали ще одне запрошення, яке, я подумала, може тобі сподобатися більше, тому я відповіла «так».

Моє серце радісно підскочило. Вона знову дзвонила? Ми побачимо її на День подяки?

— Ми підемо до сусідів, — закінчила бабуся.

До сусідів... до Бріджет.

Я спробувала виштовхнути образу, що мама не подзвонила і не захотіла бути зі мною на День подяки. Звичайно, це чудово — бути разом із Бріджет на свято. І дуже мило, що бабуся обрала саме цей варіант замість їхати до родичів.

— А що робить мама? — запитала я.

— Дядько Девід буде з нею до Дня подяки, а потім поїде до своїх. Твоя мама сказала, що поки що не готова святкувати з родичами. День подяки вона проведе з кількома літніми жінками з церкви.

— Звучить привабливо, — сказала я. — Маю на увазі Бріджет. Це те, чого я хочу.

— Ми можемо подзвонити мамі. Привітати з Днем подяки.

Я похитала головою.

— Це нормально, — сказала бабуся. — Ти не мусиш.

Потім вона розвернулася і поцілувала мене в маківку.

— Це список страв на День подяки. Скажи, якщо хочеш чогось іще. Я готую те, що з зірочками.

Я проглянула список: індичка, підливка, *картопляне пюре, *кукурудза, *журавлиновий соус...

Традиційні страви на День подяки, але чогось бракувало.

— А де батат?

— Ох... Тобі подобається батат? Це нескладно. Візьму і запечу кілька в духовці.

— Ні, це не те. Це має бути страва, ну, знаєш, зі зефіром.

— Не знаю, сонечко. А ти знаєш, як вона називається?

— Батат... ні. Не знаю. Тато... Тато завжди її готував.

Це те, що я пам'ятала. Він любив цю страву, готував би її сам, як завжди, говорив би про неї цілий день, а ми з Саванною принюхувалися б до запаху, коли тато витягав би її з духовки. Я побачила б, як він пробує, хоча ще не час їсти, а потім розрівнює поверхню, щоб мама не дізналася. Страва була така липуча й солодка, що не завжди мені й подобалася, але на цей День подяки мені хотілося саме її.

— Чи ти знаєш, що там ще було, окрім зефіру?

— Я... Я думаю, що так.

— Може, ти скажеш мені і я зможу знайти рецепт?

— Ні, ні, все добре. Я... Я приготую.

Бабуся подивилася на мене з ніжністю.

— Добре, тоді я принесу тобі батат і зефір. А ти зробиш усе сама.

— Саванно, парад!

— О! Парад!

Саванна забігає у вітальню, тримаючи Банні, свого м'якого кролика. Всідаючись, вривається в мене, з нетерпінням вдивляється в екран.

— Дівчата! Ви це чуєте? Усі ці запахи смачнючих страв? — питає з кухні тато.

— Ні! — відповідаю я.

— Так! — кричить Саванна.

— Жартую, звісно ж, я чую! — кажу я. Встаю, впускаючи свою м'яку жирафу, і біжу на кухню.

Мама проціджує сік з індики для підливки. Усміхається мені. Коли вона закінчує, витирає руки об фартух і каже, що йде в туалет. Коли вона виходить, тато жестом кличе мене до плити. Дістає велику ложку і дає спробувати усе, що готується, щоразу дмухаючи і підставляючи руку під ложку, коли передає її мені. Я жую лиш трішки підварену моркву, коли вертається мама.

— Що ви робите? — запитує вона.

— Нічого, — відповідає тато. — Готуємося розім'яти батат. Обрі, можеш подати коричневий цукор?

Я підставляю стілець до тумбочки, залажу на нього і відкриваю шафку...

— Як справи? — бабуся зайшла на кухню, з підозрою зазираючи у мої миски.

— Добре, — відповіла я, ретельно все перемішуючи.

— Ти маєш такий вигляд, ніби щось пішло не так, — сказала бабуся.

— Ні, я лиш... намагаюся згадати.

— Я бачу, — сказала бабуся.

Я знову заплющила очі.

— Обрі, дай мені мускатний горіх.

— Бабусю, у нас є мускатний горіх?

Коли о п'ятій ми пішли до Бріджет, я двома руками, у рукавичках-прихватках, тримала свій батат. Бабуся принесла картопляне пюре і збиралася ще повернутися по кукурудзу. Бляшанка з журавлиновим соусом лежала глибоко в кишені мого пальта.

— Вони вже тут! — закричала Бріджет, розчахнувши двері. Мабуть, вона виглядала нас у вікно.

— Вона чекала на вас цілий день, — пояснив її тато, виходячи нам назустріч і відкриваючи двері трохи ширше. — Вона завжди хотіла, щоб на свято прийшов хтось із друзів.

Це те, чого я також завжди хотіла, але не могла сказати. Не тоді, коли почувася так дивно і самотньо, у це перше свято без своєї сім'ї. Я бачила, як тато Бріджет легенько потягнув її за кінський хвіст назад, щоб дати нам прохід, і я знову засумувала за своїм татом.

— Це батат. Мій тато завжди так його готував, — сказала я сухо, вручаючи йому свою страву. Я хотіла, щоб він зрозумів. Можливо, так

і сталося, бо він кивнув і усміхнувся, коли забирав з моїх рук деко.

— Це Обрі сама приготувала, — повідомила бабуся. — Ось, візьміть і картоплю, а я збігаю додому і заберу решту.

Бабуся лишила мене саму. Ні, я, звісно, не була сама. Бріджет, мабуть, гарненько проінструктували, як бути гарною господинею, бо вона взялася стягувати рукав мого пальта, щоб допомогти мені роздягнутися, а потім повісила його в шафу для верхнього одягу. Раніше, коли приходила в цей дім, я не вішала свого пальта у шафу.

Індичка вже була на столі, тарілки й прибори — також. Тато Бріджет поставив наші страви на порожні місця у центрі столу. Денні вже сидів у своєму стільчику, гризучи м'яку булку. Підстрибуючи, до мене наблизилась Мейбл і запропонувала капелюха, такого самого, як і в неї на голові — круг із коричневого картону з кольоровими картонними пір'їнками.

— Ми робили їх у школі! — захоплено повідомила вона. — Це для тебе!

— Дякую, — сказала я, беручи капелюха і натягаючи його на голову. Він був надто тугий, і мій шлунок злегка підстрибнув, коли пальці ковзнули по шраму. — О! Бріджет, у моєму пальті лишилася бляшанка.

Вона на мене подивилася. Це прозвучало дивно, я вже зрозуміла.

— Журавлиновий соус.

— А! — Бріджет побігла, щоб дістати його з моєї кишені. Вона наполягла на тому, що сама його відкриє. Перевернула бляшанку в миску і поставила на стіл хиткий, не розділений на шматочки циліндр.

У кухні з'явилася мама Бріджет.

— Привіт, Обрі, — сказала вона, торкаючись мого плеча і цілуючи мене в щоку. — З Днем подяки. Вибирай місце, сідай.

Усі розташувалися за столом. Бабуся повернулася ще до того, як я сіла. Вона сіла біля мене з одного боку, Бріджет — з іншого. Мейбл була біля Бріджет. Стільчик Денні підсунули ближче до батьків.

— Чи є щось, що ви завжди робите перед святковою вечерею? Якась традиція? — запитала в мене мама Бріджет.

— Візьми хліб, сонечко, — каже мама, відламуючи шматок від круглої хлібини. — Передай сестрі і допоможи їй відламати. Я тримаю хлібину, і Саванна затискає невеликий шматочок у своєму кулачку, і ми вдвох передаємо...

— Ні, — сказала я, але почувалася, ніби задихаюся.

— У нашому домі ми по черзі говоримо, за що ми вдячні. Ти не проти?

— Ні, — прошепотіла я.

— Я почну, — зголосилася Бріджет. — Я вдячна за те, що ми змогли зібратися разом за цим столом.

Я не слухала, що говорила мама Бріджет, а Денні точно не дадуть слова. Мейбл прошебетала, що вдячна, що в неї є мама, і тато, і котенята, і цуценята, хоча жодних звірят вона не мала.

— Я вдячна, що поруч живе нова подруга, — сказала Бріджет, трохи зніяковіло усміхаючись до мене.

Настала моя черга. Мені нічого було сказати. Я була вдячна, справді вдячна, що могла розділити свято з цією чудовою родиною, що вони запросили мене. Була вдячна бабусі, що вона знайшла мене і допомагала мені. Але я не могла сказати цього, бо це означало б, що я забуваю, де насправді мала б бути, хто моя справжня родина.

Я взяла Бріджет за ту руку, що була біля мене, дотягнулася до бабусиної руки. Вони стиснули мені руки у відповідь. Я подивилася на всіх, хто сидів за столом, бачила, як дивилися на мене батьки Бріджет, у куточках очей її мами збиралися сльози.

— Я вдячна, — порушила тяжку тишу бабуся, — за мою онучку, чие життя для мене — як дарунок, так само, як того дня, коли вона народилася.

Знову стало тихо, але цього разу втрутився тато Бріджет.

— Прочитаймо молитву.

Він взяв руку дружини і маленьку — Денні. Незабаром усі ми трималися за руки. Поки він читав молитву, я дивилася на них усіх, із ледь схиленими головами — усіх, окрім Мейбл. Вона дивилася просто на мене, і я була рада, що все ж таки є сім'я, з якою я можу бути, хоч я і втратила свою.

~ ~ ~

Тату!

За тобою я сумую найбільше. Дивно про це говорити, бо насправді я так не думаю. Я не думаю про тебе більше, ніж про них. Але для мене наша сім'я — це ти+я і Саванна+мама. Хоч вас двох вже немає, мама все одно ближче до Саванни. Тобто, я маю на увазі, вона хоче цього. Вона не хоче бути зі мною. Не хоче бути зі мною близькою настільки, наскільки був ти.

Я не серджуся на тебе, бо є різниця, коли ти спеціально покидаєш когось і не спеціально. Ти зробив це не спеціально. Може, мама пішла спеціально. Я не знаю, про що вона думала, та вона могла б повернутися, але не зробила цього.

Я хочу розповісти тобі про те, що сталося з мамою. І про те, як живеться з бабусею, і про школу, і про те, що написати тобі — це ідея Емі, і як багато часу пішло на те, щоб я нарешті зібралася це зробити.

Я хочу розповісти тобі, як готувала батат на День подяки і приготувала його саме так, як треба. А ще хочу розповісти, що всім сподобалося, хоча вони ніколи не їли такої страви — навіть малюк Денні їв батат. Ти

його не знаєш. Це маленький братик Бріджет. Бріджет ти також не знаєш. Це моя найкраща подруга.

Батат передавали по колу знову і знову, поки нічого не лишилося. Я була щаслива: це так, ніби ти також був із нами.

Може, ти вже знаєш про все це, чи, може, читаєш зараз листа через моє плече. Мені подобається так думати. Чи, може, коли я заклею конверт, винесу на вулицю і десь лишу, ти знатимеш, що тут написано.

Я хочу, щоб ти знав: я тебе люблю. Сумую за тобою. Сподіваюся, хоч я й расту, ти все одно впізнав би мене, якби побачив. Я завжди буду твоєю Обрі. Ти завжди будеш найкращим у світі татом. Так хочеться, щоб ти мене не покидав.

Прощаюся.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

Я прокинулася і побачила, що холодний і замерзлий світ все ще холодний і замерзлий, але вже не коричневий, а м'який і білий.

— Бабусю! — закричала я. Я відійшла від вікна і босоніж побігла вниз.

Бабуся стояла біля плити, явно незадоволена. Радіо було увімкнене.

— Я вже знаю про сніг. Заняття у школі скасовані. Сніг ітиме цілий день.

Це були чудові новини.

— Що ти готуєш? — запитала я.

— Оладки. Тобі треба гарненько поснідати.

— Чому? Школи ж немає.

— Ти цілий день гратимешся на вулиці. Побачиш.

Згодувавши мені цілу купу оладок, бабуся допомогла мені запакуватися з голови до ніг. Витягла з дальньої комірчини напівздуті надувні санчата. Ми по черзі їх надували. Потім бабуся виштовхала мене на подвір'я.

Ще з попередніх зимових відвідин бабусі я пам'ятала, що сніг у Вермонті глибший і сухіший, ніж у Вірджинії. Як і обіцяли, сніг продовжував падати. Я пробиралася крізь кучугури на подвір'ї хвилин зо п'ять, коли відчинилися двері сусідського будинку, і вийшла Бріджет, також готова з'їжджати на санках.

— Добре, що ти тут. Зараз вийде вся моя сім'я, — сказала вона. — Через дорогу є чудова гірка. Ходімо.

Ми дочапали до гірки і кілька разів з'їхали. Але з'їжджати по свіжому снігу було важко.

— Щось не дуже добре виходить, — сказала я.

— Скоро прийде тато. Він підштовхне нас, і тоді все буде добре.

Ми видерлися на гірку і стали чекати. Незабаром прийшла і сім'я Бріджет. Мейбл міцно тримала тата за руку — так вона могла перестрибувати через кучугури, поки тато ніс її надувні санчата. Мама Бріджет тримала на руках пухкенький пакунок — Денні, у якого вже порожевів ніс.

— Підштовхни нас, тату, — скомандувала Бріджет.

— Це так ти просиш, щоб для тебе щось зробили? — запитав він.

— Будь ласка! — закричали ми удвох.

— Зараз, — сказав тато Бріджет.

Бріджет перша всілася на свої санчата, тримаючись за ручки. Тато поклав свої руки на її і став бігти позади неї. Коли санчата розігналися, він відпустив, і Бріджет зі щасливим криком полетіла вниз.

Наступною була я. Він біг за мною, а коли відпустив, я полетіла, міцно тримаючись за ручки. Моє серце також набирало швидкості. Унизу я врізалася в Бріджет. Ми засміялися. За хвилину, з вереском, у нас в'їхала Мейбл. Коли вона нарешті зупинилася, її очі були великі й нажахані.

— Ще! — закричала вона.

Ми з Бріджет витягли її зі снігу. Кожна з нас тягнула її за руку в рукавичці, ми поспішали піднятися на гірку.

Доріжка втрамбовувалася, стала гладенькою і ковзкою, тож тепер ми з'їжджали швидше. Спускаючись з гірки, я була по-справжньому щаслива. І з кожним спуском мій захват ставав усе більшим. Я не просто з'їжджала з гірки. Я їхала до Різдва. Різдво — це час, коли збирається родина і здійснюються бажання. Це був саме той час, про який говорила бабуся: ми приїхали до неї після смерті дідуся, і все

потроху налагодилося. Якщо мама чекала нагоди, то Різдво й було тією нагодою. Мусило бути. Я їхала назустріч мамі.

Бабуся повідомила мені, що на Різдво збереться вся родина, маючи на увазі усіх моїх тіток, дядьків і кузинів.

— Мені треба кудись перебраться з моєї кімнати? — запитала я. — Там завжди зупинялися тітка Мелісса і дядько Стів.

— Ні, я хочу, щоб у тебе була своя кімната. Щоб тобі було куди піти, якщо захочеться побути самій. А для тітки з дядьком ми щось придумаємо.

Звичайно, була ж іще кімната, де зупинялися мої батьки, але бабуся не сказала про це вголос.

— А як там мама? — запитала я.

— Твоя мама збирається поїхати у Джорджію, щоб побути з татовою родиною.

Коли я закотила очі, бабуся додала:

— Вони хочуть, щоб вона знала, що вона все ще частина їхньої сім'ї.

Я почула бабуся, але не повірила їй. Для мами важливо показати мені, що вона — все ще частина моєї сім'ї, а не чиеїсь іще. Хоч що там собі думала бабуся, мама мала приїхати. Вона мусила.

Зазвичай я не надто переймалася своїм зовнішнім виглядом, але у п'ятницю перед Різдвом, коли почали з'їжджатися родичі, мені хотілося мати якнайкращий вигляд.

Коли я повернулася зі школи, одразу помила голову і висушила її феном, щоб волосся було пишне й гладеньке. Це забрало багато часу, бо я ніколи не робила цього раніше. Потім я зібрала волосся в хвіст і зав'язала блакитною стрічкою. Бабуся купила мені до Різдва нове червоне плаття, тож я вдягнула його з чорними парадними черевичками.

Перед тим, як спуститися вниз, я зупинилася перед дзеркалом. Мама, коли приїде, точно помітить, як я виросла.

— Це плаття для різдвяної служби, — зауважила бабуся, коли мене побачила.

— Я хочу вдягнути його зараз, — відповіла я.

Для всіх було би краще, якби бабуся просто сказала, що я маю гарний вигляд.

Бабуся увесь день куховарила. Хотіла підготуватися, щоб полегшити собі життя на наступні кілька днів.

Я зазирнула у миску з зеленим, жовтим і сірим місивом.

— Що це? — запитала я.

— Шпинатно-артишоковий соус, — відповіла бабуся. — Тобі не сподобається.

Задзвонив дзвінок. Я не могла добігти до дверей так швидко, як хотіла. Я відчинила двері.

То була не вона.

Це були дядько Девід, тітка Кетрін і їхні діти — Медісон і Тодд.

Я відчула, що усмішка покинула моє обличчя.

— Веселого Різдва, Обрі, — сказала тітка Кетрін.

— Веселого Різдва, — повторила я. — Заходьте.

Тітка Кетрін зайшла в будинок і легенько й ніжно мене обійняла. Потім настала черга дядька Девіда стискати мене.

— Ти так гарно вдягнута, — зауважив він.

— Хотілося бути гарною для вас, — відповіла я.

Очі дядька Девіда шукали мої очі. Я відвела погляд.

Медісон і Тодд дивилися на мене так, ніби я була хвора. Вони не обійняли мене і не побажали гарного Різдва. Я намагалася пригадати, скільки їм років. Чотирнадцять і дванадцять?

До дверей підійшла бабуся, і обіймів і побажань стало набагато більше. Потім вона побачила, що я стою трохи осторонь. Мабуть, вона відчула мій настрій зараз-скрутить-шлунок, бо сказала:

— Обрі, допоможи мені занести усі перекуси у вітальню.

Це були звичні бабусині хитрощі — щоб я була чимось заклопотана. Я пішла на кухню і стала переносити перекуси.

Коли наступного разу задзвонив дзвінок, прийшли тітка Мелісса, дядько Стів і моя кузина Клої, якій було всього лиш чотири. Знову повторилися обійми. Я придивлялася, чи немає ще когось на ганку, але там нікого не було.

— Усе добре, Обрі? — запитав дядько Стів.

— О, так, — відповіла я, повільно зачиняючи двері. Я лиш зауважила, як багато холодного повітря потрапило всередину.

Усі прийшли привітатися з новоприбулими, і було ще більше обіймів. Обійми були повільні й важкі, а не легкі й радісні. Усі думали про тих, кого тут не було.

Ніби забувшись, Медісон схопила Клої і стала її крутити. Клої сміялася.

Я намагалася прочитати усмішки на обличчях дорослих, щоб побачити, чи вони справді щасливі, чи їхні усмішки приховують сум. Хоч у коридорі було багато людей, і мій лікоть був майже притиснутий до дядька Стіва, я почувалася, ніби мене від усіх відділяють десять футів. Між нами була невидима стіна.

Я тихенько прокралася до дверей і визирнула на вулицю.

Її все ще не було.

Я на кухні в бабусі. Маленька. Стою біля двох довгих ніг, чіпляюсь за джинси і мну тканину в кулачках. Я виглядаю між колінами і хихикаю. Дядько Девід вдягає капелюх Санта-Клауса і ховається по інший бік ніг. Коли я знову визираю, він починає кривлятися, і я сміюся.

Ці ноги — мамині. Вона простягає руки і піднімає мене догори. Дістає з тумбочки чашку соку, я п'ю, і мене починає хилити на сон. Мама пригортає мене до себе, і я лежу в неї на руках, як немовля. Вона до всіх говорить — до бабусі, тата, дядька Девіда, тітки Кетрін; Медісон грюкає якоюсь шумною іграшкою. Мама переносить мене до вітальні, ми сідаємо на дивані поруч із мерехтливою ялинкою, але мої очі заплющені, і я засинаю...

Наступними прийшли тітка Лінда, дядько Даглас і мої кузини-підлітки Макс, Ендрю та Сара, але вона не прийшла.

Ми з'їли всі перекуси, але вона не прийшла.

Тітка Кетрін показала шкільні фотографії Медісон і Тодда, але вона не прийшла.

Ми з'їли вечерю, але вона не прийшла.

Тітка Мелісса принесла десерт, горіховий пиріг, і зупинилася біля мене.

— Я не хочу, — сказала я. Моя голова була на столі, стрічка вже не тримала волосся так міцно, як спочатку, і з хвоста повисмикувались пасма. — Перепрошую, я на хвилинку.

Я побігла сходами нагору, в свою кімнату.

Чому її досі немає?

Я не вмикала світло і сіла за стіл. Знову опустила голову.

Ну добре, до Різдва все ще лишається кілька днів. Вона все ще може приїхати.

Так, це було воно. Такий сюрприз може бути лише на Різдво. Може, на Святвечір. Мені треба лише ще трішки почекати. Окрім того, якби вона приїхала цього вечора, мені б не хотілося, щоб вона бачила мене сумною. Мені б хотілося, щоб вона побачила, як добре я даю собі раду, що ми можемо бути щасливими разом, бо я навчилася знову бути щасливою. Вона б побачила, що я б не набридала їй, що про мене взагалі нескладно піклуватися.

Я спускалася, мої кроки були рішучими й нетерплячими.

Ендрю, Медісон і Тодд розклали скрабл [\[10\]](#) на журнальному столику у вітальні.

— Можна з вами? — запитала я.

Тодд і Ендрю мовчали, але Медісон сказала:

— Звичайно, — і кинула мені мішечок із літерами.

Я думала, що на Півночі у Святвечір обов'язково йде сніг. Але його не було. Після того, як розтанув перший сніг, світ знову став сірим.

У суботу ввечері ми пішли по ялинку. І я не маю на увазі, що ми кудись поїхали. Ми вдягнулися, пішли в ліс і стали приглядатися до дерев. Тітка Мелісса здавалася найбільш упевненою щодо того, яка саме ялинка нам потрібна, тож вона й приймала остаточне рішення, а дядько Девід і дядько Стів зрубали дерево, використовуючи невелику сокирку і пилку.

У ряду було три невеличкі ялинки. І коли наше деревце впало, я думала про те, чи ялиночки-сусідки не будуть за ним сумувати.

Ми поволочили ялинку додому, і у вітальні почалося дійство її встановлення. У приміщенні вона здавалася більшою. А я думала про деревця, які лишилися в лісі.

Коробки з прикрасами, принесені з горища, чекали в коридорі. Ніхто не розглядав іграшки, бо всі були заклопотані або встановленням ялинки, або приготуванням гарячого шоколаду на кухні, щоб всі могли зігрітися після вулиці. Тож я сама відкрила коробки, дістала кілька кульок і тихенько пішла до вхідних дверей.

Я б сказала, що самій іти увечері в ліс — не надто вдала ідея, але я не збиралася заходити далеко і пам'ятала дорогу. За кілька хвилин я дійшла до свіжого зрубу і двох самотніх ялинок. Поклала кульки на землю, переконана, що в місячному світлі знайду їх без проблем. Стала на коліна перед пеньком і торкнулася свіжозрубаного дерева. На пальцях було щось липуче. Блискучий фіолетовий сироп. Живиця.

Я підняла кульки і стала розвішувати їх на ялиночках.

— Гей! — почула я голос.

Обернулася.

— Привіт, Бріджет, — сказала я.

— Що ти робиш? — запитала вона.

— Прикрашаю, — відповіла я.

На обличчі Бріджет з'явився вираз, як у мами, коли вона каже: «Де твої рукавиці? Повідморожуєш пальці!».

Я повісила останню кульку, витягла з кишені рукавиці і вдягнула їх. Вираз на обличчі Бріджет знову став нормальним.

— Я хотіла побажати тобі веселого Різдва, поки ми не поїхали, — сказала Бріджет. Вони збиралися на Різдво до родичів. — Але побачила, що ти йдеш із будинку. Я кликала тебе, але ти не чула, тому я пішла за тобою.

— Я справді не чула, — спробувала виправдатися я.

— Я принесла тобі подарунок. Веселого Різдва!

Бріджет тримала пакунок. Я взяла його. Мабуть, вона сама запакувала, бо червоний і золотистий папір був нерівно зігнутий.

— О, дякую. А я ще нічого тобі не приготувала, — зізналася я. — Я ще не купувала подарунків.

— Усе нормально. Мама брала мене зі собою на закупи. Це всього лиш книжка. Розпакуєш пізніше, — Бріджет обернулася, щоб подивитися на ялинки. — Вони такі милі з прикрасами.

— Треба вертатися, — сказала я. — Поки дорослі не переполошилися.

— Так, я не мала б бути так пізно в лісі, — погодилася Бріджет. Трохи постояла, а потім додала: — З тобою все гаразд, Обрі, правда?

Я рушила в напрямку будинку, Бріджет пішла за мною.

— Ти сердита через Різдво?

— Мама сказала, що Різдво цього року може принести тобі більше суму, ніж радості. Мені було б важко радіти, коли насправді сумно.

— Ти можеш пройти через усе це і бути щасливою. Я збираюся бути щасливою, коли...

— Коли що?

— Нічого, не переймайся.

Про бажання нікому не можна розповідати, інакше вони не здійсняться.

Ми вийшли з лісу і вже бачили наші подвір'я.

— Що ж, веселого Різдва, Обрі, — сказала Бріджет, обіймаючи мене.

— Веселого Різдва.

Передріздвяного ранку ми снідали чорничними кексами і гарячим шоколадом. День напередодні Різдва завжди здається найдовшим днем у році. Я грала в настільні ігри і дивилася кіно з моїми кузинами, але продовжувала виглядати у вікно. Мені хотілося снігу. Якби пішов сніг, це означало б, що чари Різдва працюють, як і має бути.

На вечерю бабуся приготувала яловичу вирізку з горошком і картопляним пюре.

Потім треба було йти до церкви, тож я вдягнула своє червоне плаття. Тітка Кетрін накрутила гарячою плойкою волосся Медісон, Сарі, а потім і мені також. Вона припідняла кучері шпильками і зав'язала зверху чорну стрічку, що було дуже схоже на пов'язку.

— Ти маєш чарівний вигляд, — сказала мені тітка Кетрін. — Біжи збирайся.

Я вдягнула гарне пальто і тонкі чорні рукавички. Це справді приємне відчуття — знати, що ти вся така гарненька. Правда, я не розуміла, як зможу висидіти всю месу, знаючи, що, коли повернусь, тут може бути мама.

Їхати довелося трьома машинами. Меса була страшенно занудна. У програмці я прочитала, що ця меса також називається Урочисте нічне чужання Різдва.

— Що таке чужання? — пошепки запитала я в бабусі. Чудово, що бабуся вважає, що це нормально, коли діти питають про щось у церкві.

Вона прошепотіла у відповідь:

— Чужання — це коли ти не спиш і спостерігаєш. Мається на увазі, що ми мали б усю ніч чекати на Ісуса.

Думаю, я зрозуміла ідею чужання, хоча й не передбачалося, що Ісус нам покажеться.

Усі в маминій родині були католиками, але тато був баптистом, тому батьки брали нас на пресвітеріанські служби. Тож я сиділа і просто слухала молитви. Я, звісно, знала «Отче наш», але інші молитви все ж трохи відрізнялися. Від тепла, гарної музики і м'якого світла свічок мене стало хилити на сон, але я була готова їхати додому. Мама може бути там, коли ми приїдемо.

Коли ми повернулися до бабусиноного дому, я не могла сказати, чи з'явилася за час нашої відсутності ще одна машина, бо їх і так було багато, але нашого старого авто точно не було. Може, вона приїхала іншою машиною. Я поперед усіх злетіла на ганок, розчахнула двері і забігла всередину. Засапуючись, я оглянула усі кімнати на першому поверсі, але її ніде не було.

Серце шалено гупало, коли я стояла біля дверей і намагалася вирівняти дихання.

— У чім справа, люба? — запитала тітка Мелісса, яка зайшла зі сплячою Клої на руках.

— Та ні, нічого. Гм... На добраніч. Веселого Різдва. Я йду спати.

Підйом сходами був повільним і довгим. Ще лишалося завтра. Вона могла б приїхати завтра. Вона мусила.

— Обрі, сонечко, пусти Саванну першою. Вона така схвильована і так цього чекала.

Я також чекала. Добратися нарешті до подарунків, які аж висипаються з-під ялинки! Я чекала, поки всі попрокидаються, поки мама зробить каву, поки ми з Саванною з'їмо пластівці, які нам зовсім не хотілося їсти. Здається, що я ніколи не дістануся до цих подарунків.

— Уже Різдво. Вставай, серденько, — бабуся легенько потермосила мене.

— О, — сказала я. — О!

Я скинула ковдру на підлогу і вистрибнула з ліжка. Побігла сходами вниз.

Поглядом пробіглася по родичах, які пили каву й їли пісочний пиріг. Її все ще не було.

Мене наздогнала бабуся з халатом і шкарпетками в руках.

— Цього ранку холодніше, ніж ти думаєш, — сказала вона, поки я вдягалася.

— Сонечко, іди сядь біля мене, — попросила тітка Мелісса.

Я сіла на бильце дивана поруч із нею. Вона витягла моє волосся з-за коміра халата, про що я не потурбувалася, коли вдягалася.

— Візьми трохи мого пирога, — запропонувала вона, даючи мені тарілку. Я відділила малесенький шматочок і з'їла.

Стіл підсунули до стіни, і він тепер стояв навпроти ялинки. На ньому було три фотографії: Саванни, тата і мами. Біля фото тата й Саванни стояли свічки. На стіл поклали кілька листівок і маленьких подаруночків.

Я дивилася на це і наказувала собі нічого не відчувати.

Цього ранку я виконувала всі дії автоматично — мої руки робили те, що мали робити. Я розгорнула подарунки. З'їла пиріг. Випила гарячий шоколад. Обіймала й цілувала родичів у відповідь на їхні обійми й поцілунки.

Щойно випадала нагода, я підходила до вікна і виглядала. Підходила до дверей і відчиняла їх. Де ж вона?

Дядько Девід побачив, що я знову стою біля вікна.

— Агов, — гукнув він мені. Та я не відвернулася від вікна, тож він спробував іще раз: — Обрі, іди сядь біля мене.

Я вместила бiля нього на диванi: залiзла з ногами i поклала голову йому на груди.

— Рiздво може втомлювати, — сказав вiн. — Вiдпочинь трохи.

Я пробувала сидiти з розплющеними очима й чекати, але дядько був правий. Я була втомлена.

Тiтка Кетрiн розбудила мене о четвертiй — перед рiздвяною вечерею. Я помотала головою, намагаючись прокинутися, i вона лишила мене на диванi, де я спала. Я стала придивлятися й прислухатися до того, що вiдбувалося навколо. З iдальнi чувся брязкiт тарiлок i склянок, зрiдка — смiх. Яскраве свiтло не вмикали. Сонце сiло ще до того, коли закинчили вечеряти. Рiздво завершувалося.

Телефон. Може, вона подзвонить побажати веселого Рiздва. Може, саме так мало бути. Може, я не того чекала.

Я пiшла в порожню кухню. Пiдсунула стiлець до тумбочки з телефоном, сiла, поклала голову на тумбочку й стала чекати.

Мене знову знайшла тiтка Кетрiн. Принесла менi вечерю. Шинку, щось i ще щось. Я не придивлялася.

— Ти маєш поiсти хоч щось, — сказала вона турботливим голосом.

Я не вiдповіла, i вона повернулася в iдальню.

На кухню прийшла бабуся, пiдсунула до мене стiлець, щоб дивитися на мене очi в очi. Вона дуже уважно вдивлялася в мене, потiм встала, вiдчинила шафку. Вiдкрила записник. Витягла звiдти папiрець. Дала менi. Телефонний номер.

— Ось. Подзвони їй.

— Нi.

— Ти хочеш iз нею поговорити.

— Ні.

— Обрі...

— Ні! — закричала я. — Усе має бути не так!

Бабуся зітхнула.

— То скажи мені, як має бути?

— Вона мала приїхати до мене! Або хоча б подзвонити і побажати веселого Різдва!

— Ми також їй не дзвонили, — сказала бабуся. — Люба моя, якщо її тут немає, значить, вона ще не готова приїхати. Якщо вона не дзвонить, значить, ще не готова говорити. Мені справді дуже шкода. Якщо хочеш, будь ласка, спробуй, ось номер телефону.

Але я не хотіла пробувати. Я не мала хотіти пробувати. Вона — мати. Це її робота — пробувати.

— Я її ненавиджу, — сказала я. І пішла з кухні.

Різдво завершилося.

~ ~ ~

Любий маленький Ісусе!

Я знаю, що дуже давно з тобою не говорила. Навіть у церкві у твій день народження. Я знаю, що це не найкращий спосіб бути з тобою друзями.

Я не знаю, чому ти забрав у мене мою сім'ю. Я не знаю, чому ти, знаючи, де моя мама, не відправив її назад до мене. Я б хотіла, щоб усе було не так, як зараз, але не знаю, як це зробити. Не думаю, що це моя робота. Думаю, це мають зробити дорослі, і, може, тобі треба їм про це сказати.

А взагалі, я збираюся про це забути. Якщо моя мама не хоче бачити мене чи хоча б поговорити зі мною на Різдво, то я теж не хочу ні бачити її, ні говорити з нею. Бережи її, але скажи, хай забуде про мене. Так буде найкраще для всіх.

О, і з днем народження.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

Мороз намалював узори на моєму вікні. І хоч я могла відчувати, як холод просочується у шпарини, я притиснула долоню до скла і спостерігала за тим, як з'являються туманні обриси моєї руки. У куточку вікна я нашкрябала ОЛП — Обрі Лінн Прістлі, — а зішкрябані крижинки сипалися на підвіконня.

Бабуся дістала кілька додаткових ковдр зі скрині на горищі, тож я залізла назад у ліжко під барвисті в'язані та зшиті з клаптиків покривала. Я знайшла на нічному столику свої рукавиці, вдягнула їх і натягнула на голову флісову шапку.

Коли бабуся прийшла повідомити, що вже майже полудень, і мені треба вставати, вона розсміялася. А потім сіла на ліжко і сказала:

— Часом я забуваю, що моя Обрі — південна красуня.

— Що ти маєш на увазі? — запитала я сердито, скидаючи рукавиці й шапку.

— Така зима — для тебе щось новеньке, — відповіла бабуся. — Ти знаєш, що опалення увімкнене на повну?

Я похитала головою і пригладила наелектризоване шапкою волосся.

Бабуся водила пальцями по шву верхнього покривала, зшитого з кольорових клаптиків, впускаючи в кімнату тишу.

— Бабусю?

— Гм?

— Ти написала список обіцянок [\[11\]](#) на цей рік?

Вона й далі досліджувала шов і здавалася замисленою. Потім сказала:

— Ні.

Я подумала, що бабуся обманює, надто вже довго вона мовчала. Якби вона справді не мала списку, відповіла б одразу.

— Я також.

Я також збрехала.

Не думати про маму було легше, ніж я гадала.

У понеділок я не думала про неї по дорозі до школи, коли поруч щебетала Бріджет.

У вівторок я не думала про неї на мові, коли багато писала новими гелевими ручками, які знайшла серед подарунків у своїй різдвяній панчосі [\[12\]](#).

У середу я не думала про неї під час обіду, коли Бріджет коментувала кожен рух Крістіана Річардса.

Але пізно ввечері, коли все сповільнюється, будинок наповнюється темрявою, і чути лише тріскотіння батарей і Мартині стрибки з одного порожнього ліжка на інше, в горлі росте клубок. Очі наповнюються сльозами, навіть якщо вони заплющені.

У Бріджет був сонний день. Принаймні так це назвала її мама, пояснюючи, чому Бріджет не вийшла до дверей мене зустріти.

— Вона на дивані. Якщо ти її не побачиш — вона ховається під старою ковдрою. Дивиться мультики.

Я пройшла кухню у вітальню, де був увімкнений мультфільм. Сіла біля горба з ковдри.

— Що сталося? — запитала я.

— Еее, — відгукнулася Бріджет. Відкинула ковдру з обличчя. — Привіт, Обрі.

— Привіт, — сказала я. — Можна з тобою подивитися?

Бріджет кивнула і трохи посунулася.

— Ти хвора? — запитала я.

— Ні, — відповіла вона. — Просто мені не хочеться вставати.

— Ясно, — сказала я. Я могла це зрозуміти.

Тож ми валялися на дивані, потім валялися на підлозі і малювали олівцями лінівні малюнки, потім знову валялися на дивані.

Коли до нас зайшла мама Бріджет, вона здивувалася, що ми все ще валяємося.

— Сонечко, що трапилось? — запитала вона в Бріджет.

— Гмм, — пробурмотіла Бріджет. — Нічого.

— Мамо, йди сюди, — покликала з кухні Мейбл.

— Хвилинку, — крикнула мама. — Бріджі, нумо перевіримо, чи немає в тебе температури.

Бріджет підставила мамі лоба.

— Не думаю, що в тебе температура.

— Мамо! — знову покликала Мейбл.

Мама запитала в Бріджет:

— У тебе нежить?

У мене заболів шлунок. Може, саме я тут була хвора.

Я встала.

— Пограймося в щось, Бріджет. Щось справді довге й гарне.

Бріджет кивнула, а її мама пішла, гукаючи до Мейбл:

— Вже йду!

Ми розклали «Монополію». Прочитали інструкцію, перевірили наявність всіх елементів гри і, про всяк випадок, взяли калькулятор. Я вирішила бути банкіром, а Бріджет — видавати картки нерухомості. Ми грали й грали, і я думала лише про «Монополію», про маленького песика, якого я пересувала по ігровому полю, і про готелі, які будувала на жовтих клітинках. І в результаті я виграла.

Мені наснилося, що я її чую. Вона говорила зі мною... ні... про мене. Але з ким вона говорила? З татом?

Годинник на нічному столику показував 10:15. Цифри були надто чіткими, як для сну... 10:16. 10:17. І я все ще могла її чути.

— Мені треба її побачити, — сказала вона.

Мене. Їй треба мене побачити.

Хтось іще говорив — спочатку тихо, а потім голосніше.

— Ні, не зараз. Ти не будеш її будити.

Це була бабуся, вона сердилася. Я відчувала, як її голос наповнює будинок і трясє мене.

Це взагалі не був сон.

Я скинула покривала і побігла до сходів. Стояла там, слухала, а серце вистрибувало з грудей.

Унизу стояла моя мама.

— Мамо, — прошепотіла я. Але мої ступні були приклеєні, приклеєні до старої порепаної дерев'яної підлоги у бабусиному будинку.

— Я її матір. Мені треба її побачити, — тепер вона просила.

— Ти не можеш піти від дитини, а потім отак просто повернутися! Життя Обрі нарешті трохи впорядкувалося. Ти можеш почекати до завтра, щоб її побачити, а потім вона піде до школи.

Мама не вимовила жодного слова.

Бабуся щось впустила на підлогу.

— Ти її покинула! — кричала вона.

— Я знаю, — сказала мама ледь чутним голосом. — Але тоді я не знала. Не знала. Не думала. Я цього не пам'ятаю.

Я перестала дихати.

Про мене забули. Але вона не лишала мене навмисне. Вона не знала.

Я чула, що бабуся знову говорить, але не могла зрозуміти, що саме, зауважила лише сувору інтонацію.

Бабусю, не сердься на неї, ти не розумієш.

— Мамо, — видихнула я. Вона ніколи б мене не почула, таким слабким був мій голос.

— Дозволь її побачити! — тепер мама майже кричала. — Ти не можеш ховати її від мене!

Але саме бабуся про мене піклувалася. Саме вона згадала про мене, знайшла мене і щодня переймалася тим, чи в мене все добре. Мама також не повинна на неї кричати.

Тепер вона тут. Вона повернулася до мене.

Це мало щось означати.

Ступні нарешті відклеїлися.

— Я йду! — я доклала всіх зусиль, щоб закричати, але легесенькі слова попливли геть, поки я бігла вниз.

Я стояла у дверях кухні, кліпаючи від яскравого світла.

Бабуся видавалася розлюченою, коли мене побачила. Її обличчя було яскраво-червоним, очі блищали, губи міцно стиснуті.

Але мама вже пішла мені назустріч.

У неї також було червоне обличчя й вологі очі. Її шкіра була втомленою і сильно натягнутою, хоча раніше була м'якою й ніжно-оксамитовою, а її темне волосся, завжди довге й гарне, тепер було коротке й жорстке. Я не впізнала також ні її одягу, ні чорної зимової куртки.

Вона зупинилася, коли підійшла до мене. Поправила моє волосся. Коли мамині пальці торкнулися моєї шкіри, вона ніби пробудилася після довгого сну.

Мама дивилася на мій шрам. Про який ніколи не зможе забути, який ніколи не зможе не бачити.

— Мамо, — знову промовила я.

— Дитинко, — відгукнулася вона, притягуючи мене ближче до себе. Моє обличчя загубилося в її куртці. Вона не пахла мамою, пахла затхлістю й димом. — Вибач. Вибач мені.

Я знайшла нірку в куртці і притиснула носа до маминого светра. Вдихнула глибше і нарешті почула мамин запах — лавандового мила, яке завжди було в нас у ванній. Я стала плакати. Вона була тут, справжня, нарешті.

Але, окрім полегшення, було ще щось — щось темне й важке, що ховалося у моєму шлунку і глибоко в грудях. Мій плач не був плачем, коли ти знаєш, що відтепер усе зміниться на краще. Це було завивання,

вивільнення того, що все ще болить, болить так, що не можеш думати. Я припинила думати і все це полилося з мене, вологе й шумне.

Бабуся забрала мене від мами. Сказала м'яко:

— Ходімо, Обрі, ходімо нагору.

Вона підштовхнула мене до дверей. Коли я виходила, мама опустилася на стілець і сховала обличчя в долонях.

— Бабусю, — сказала я.

— Я знаю, дорогенька, знаю.

Її рука вела мене до сходів, у мою кімнату, а потім вона вклала мене в ліжко.

Уранці бабуся постукала в двері моєї кімнати. Я вже прокинулася, лежала на животі, одне вухо притиснула до подушки, а іншим слухала тишу в домі.

— Час збиратися до школи, — сказала бабуся.

— Але ж... — почала я.

— Вона спить, — перебила мене бабуся. — А тобі треба йти до школи.

— Але... може, я...

— Мама буде тут, коли ти повернешся, — сказала вона.

Моє мовчання говорило за мене.

— Я обіцяю, — сказала бабуся, кладучи руку мені на плече. — Я нікуди її не відпущу.

— Як я можу знати? — запитала я.

— Чи дозволила я тобі піти?

Я втиснула голову в подушку.

— Ну добре, досить. А тепер збирайся.

Бабуся пішла. Я встала і вдягнулася.

Вона повернулася через десять хвилин, щоб перевірити, чи я збираюся, і побачила мене біля зачинених дверей гостьової спальні.

— Ходімо, — сказала вона.

Унизу бабуся спостерігала, як я натягаю зимові речі, і вручила мені гарячий, запакований у фольгу сніданковий сандвіч.

— Твій обід у наплічнику, — сказала вона.

Я заціпеніло стояла біля дверей.

— Ми сьогодні поговоримо — вона і я, — сказала бабуся. — Коли ти повернешся, усе буде не так, як минулої ночі.

Я стонула плечима.

— Гарзд. Я... Я буду в школі, так що, якщо щось...

— Усе буде добре. Побачимося після школи, — сказала бабуся і перевела погляд на вікно. Я також подивилася і побачила, що під'їжджає автобус.

Дуже повільно я йшла газоном.

— Обрі! — покликала Бріджет. Вона поспішала, щоб мене наздогнати. Я не повернулася і не привіталася. Вона зупинилася біля мене.

— Що таке? — запитала Бріджет.

— Моя мама тут.

Після найдовшого у світі шкільного дня автобус нарешті привіз мене до бабусі.

Старе авто, те, що раніше було татовим, стояло на заїзді.

— Ммм, па, Обрі, — сказала Бріджет.

Вона підійшла зі мною до старої оранжевої машини. Я поклала руку на багажник. Він був брудним, і на рукавицях лишився шар бруду.

— Це означає... Вона приїхала тебе забрати?

Я терла рукавиці об джинси, щоб спробувати їх відчистити. Я ковтнула.

Бріджет провела мене до ганку.

Я зайшла в будинок. Там було дуже тихо.

Я пройшла на кухню. Поставила на підлогу сумку, зняла куртку й чоботи і взяла крекери з сиром, тарілку з якими бабуся лишила для мене на столі. Після того, як я дожувала, що було непросто, бо в роті було дуже сухо, я піднялася нагору і пішла в кінець коридору. Мамині двері були відчинені, і бабуся сиділа біля неї на ліжку. Вони трималися за руки і тихенько говорили. Я трохи штовхнула двері, щоб вони заскрипіли і попередили про мій прихід.

Вони обидві обернулися. Бабуся поплескала маму по руці і встала. Вона підійшла до дверей і кивнула мені.

— Я покличу тебе на вечерю, і не забудь про домашні завдання, — прошепотіла вона. Я кивнула.

Я повільно підійшла до ліжка. Мама була в бабусиній піжамі. Вона мала смішний вигляд, бо вдома завжди спала у великих футболках. Думаю, вона не спакувала речі для поїздки.

— Про що ви говорили з бабусею? — запитала я.

— Про різні речі, дитинко, — відповіла вона.

Мама дивилася у вікно. Я сіла на краєчок ліжка, але дивилася в інший бік — на двері.

— Мамо?

— Так?

— Як ти?

Мама замовчала і довго не говорила.

— Іноді я думаю, що все життя сконцентроване в одному епізоді. Усе до і все після пов'язане з ним, і ми всі зациклилися, застрягли там. Розумієш, про що я?

Я глибоко вдихнула.

— Так, — відповіла я.

— Я застрягла, — сказала мама.

Я розправила руку на верхній ковдрі з клаптиків, втискаючи її в шари простирадл. Здавалося, рука тонутиме в них вічно.

Я також була зациклена. Я була зациклена, коли повернулася додому, сама. Я зациклилася, тому що не могла повернути того, що було, і не могла рухатися вперед, бо не хотіла почати забувати. Але потім з'явилася бабуся, яка змусила мене рухатися вперед. Навіть якщо я не хотіла. А ще в мене є Бріджет і Маркус, які змушують мене хотіти рухатися вперед. Моє життя може розділитися на два через одну мить, але я більше не зациклююся.

— Ти можеш це подолати, мамо, — сказала я. — Ти можеш.

Я взяла її за руку і тримала так, як до того робила бабуся. Я притиснула кожен свій палець, один за раз, до її пальців і чекала потиску у відповідь, але мамин погляд знову був спрямований у вікно.

Я пододала минуле без мами. Можливо, та її частина, що застрягла у минулому, також могла би впоратися без мене. Коли я подивилася на свою руку, яка тримала мамину, побачила, що в мене побіліли кісточки.

— Ліззі, — сказала бабуся. — Я принесла тобі вечерю.

Вона поставила піднос на мамин нічний столик.

Я потягнулася. Я спала, лежачи біля мами, прямо на покривалі, але не пам'ятала, як заснула.

— Ходімо, Обрі, — сказала бабуся.

Я мовчки пішла з нею. Мама помахала мені на прощання.

Коли зайшла в кухню, побачила, що стіл має такий самий вигляд, як і щовечора — тарілки, миски і горщики з їжею. Бабуся приготувала курку, стручкову квасолю, рис і кукурудзяний хліб. І все це пахло просто чудово.

— Все дуже апетитне, бабуся, — сказала я й сіла.

Бабуся була трохи здивована. Зазвичай я не казала їй нічого такого.

— Дякую, Обрі, — відповіла вона. — Дякую.

Бабуся поклала їжу на мою тарілку й передала мені.

Я стала їсти, але моя виделка зависла над квасолею.

Якщо мама повернулася, чи означає це, що все закінчилося? Мені знову треба буде піклуватися про неї і про себе? Чи означає це самотній сумний дім і порожній холодильник? Що, якщо вона забере мене зі собою, але назавжди застрягне в минулому?

Я підняла очі й побачила, що бабуся дивиться на мене, тож наштрикнула стручок і стала повільно пережовувати.

Минуло три уроки, перш ніж я зайшла до невеличкого кабінету за рогом від приймальні.

— Привіт, Обрі. Усе гаразд? — запитала Емі.

— Так... Я тільки... можна перекусити?

— Звісно.

Вона запросила мене зайти і жестом вказала спершу на банку з цукерками, а потім на стілець.

— Сідай і почекай трохи.

Я жувала M&Ms. Емі подивилася на мене, щоб показати, що вона готова мене вислухати, хоча я й не говорила.

— Емі?

— Так?

— Ммм, — я зубами розкришила M&Ms. — Моя мама тут.

Я уважно вдивлялася в обличчя Емі, але не могла визначити, чи ця новина була для неї сюрпризом, чи ні.

— Вона зараз із тобою й бабусею?

— Так.

— Розкажи мені про її приїзд. Ти знала, що вона приїде?

— Ні. Думаю, що й бабуся не знала. Вона просто з'явилася.

— Ти була рада її бачити?

Я дивилася в банку з цукерками і вибирала лише жовті. Одна, дві, три, чотири, п'ять, шість, сім.

— Емі?

— Так?

— Ви думаєте, це означає, що тепер я мушу звідси їхати?

— Чому б ти мусила їхати?

Я набрала жменю M&Ms і закинула їх до рота. Коли зрозуміла, що Емі все ще чекає на відповідь, стонула плечима.

— Обрі, я говорила з твоєю бабусею. Вона нікуди не відпустить тебе, доки не буде готова, доки ти й твоя мама не будете готові. Ти відчуваєш, що готова?

Я витягла руку з банки з M&Ms і добре подумала.

— Я справді хочу бути з мамою.

Емі кивнула.

— Хочеш, розповім тобі про те, які висновки я зробила з твоїх слів?

Я знову стонула плечима.

— Так видається, що ти непокоїшся через те, що треба їхати, хоча справді хочеш бути з мамою. І це нормально. Це не означає, що ти не любиш маму, якщо не готова їхати, і це не означає, що ти не любиш бабусю, якщо хочеш поїхати.

Я слухала. А що, якщо і я, і мама, ми обидві знаємо, що мене однієї завжди буде мало? Що я ніколи не зроблю її щасливою? Чи вона забере мене і не любитиме?

— Обрі? — запитала Емі.

Солодка шоколадна слина потекла з рота мені в горло.

— Обрі?

— Я з'їла забагато цукерок, — сказала я, простягаючи їй банку. — Мене зараз знудить. Вибачте.

Емі підстрибнула, забрала банку з цукерками, потім схопила сміттєве відро і поставила переді мною. Я нахилилася і стала чекати. Емі плескала мене по спині.

Нічого не відбувалося, тож я повільно відхилилася на спинку стільця.

Коли я прийшла додому, одразу піднялася нагору. Ступала на кожну сходинку і йшла в кінець коридору, до останніх дверей. Відчинила їх. Вона все ще була там, лежала в ліжку, спала. Волосся зібране у «кінський хвіст», зав'язане моєю товстою фіолетовою гумкою. То бабуся дала мамі? Чи вона сама її знайшла?

Я поставила в кутку наплічник, зняла рукавиці, шапку, куртку і шарф, зваливши їх на підлогу, зняла чоботи. Підійшла до ліжка і вмостилася біля мами, чим її розбудила.

— Обрі, — покликала вона, вітаючись зі мною.

Мама була в ліжку посеред дня, та все ж це не було так, як удома, коли вона дивилася на мене і не бачила мене. Зараз вона усміхалася й обіймала мене. Кімната також здавалася іншою. Хоча надворі й мороз, вікно було ледь відчинене, тож мама весь час могла дихати свіжим повітрям.

— Розкажи мені про свій день, — попросила вона, коли я вмостилася під ковдрою, яку вона підняла, щоб запустити мене до себе.

Тож я розповіла їй. Про контрольну з мови, про те, що Маркус сидів біля нас під час обіду, про те, що Бріджет раніше була закохана у Крістіана Річардса, але більше його не кохає.

Мама слухала. Коли я закінчила, вона розпушила моє волосся, притулила до нього обличчя і глибоко вдихнула.

— Що? — запитала я. — Що ти робиш?

— Ти гарно пахнеш, — відповіла вона.

— Я пахну бабусиним милом і шампунем, — сказала я.

— Вони гарно пахнуть.

Ми сиділи так довгий час, відчуваючи тепло і справжність одна одної. Мені подобалося відчувати її поруч, так я почувалася захищеною. Але та шоколадна слина повернулася мені до рота, як у кабінеті Емі. Зрештою, мені треба було поговорити з мамою, інакше я знову застрягла б у всьому цьому. Можливо, назавжди. Для початку я озвучила простіше запитання.

— Чому ти не приїхала на Різдво? Ти навіть не подзвонила.

— Різдво було... це було дуже тяжко.

— Але ж зараз ти тут. Це ж не тяжко.

— Різдво — це... є особливі дні, коли тяжче, ніж завжди... Різдво — мабуть, найтяжчий день. А зараз звичайні дні. Ми можемо почати зі звичайних днів.

Це був час для мого другого питання.

— Ти... — почала я питання. — Чи ти...

— Що, дитинко?

— Ні. Нічого.

— Ні, Обрі, все нормально. Продовжуй.

Я глибоко вдихнула, почекала трохи. Мама також чекала.

— Ти любила Саванну більше, ніж мене?

— О, ні! Обрі, сонечко, вибач. Вибач.

Я відчувала, що її тіло здригається від схлипувань, хоча й не чула їх. Мама притиснула мою руку до своєї щоки, і я відчула, що вона мокра.

— Звичайно, ні. Ти про це думала увесь цей час?

Я не ворухнулася. Не сказала ні слова. Заплющила очі й відчула, як її печаль змішується з моєю.

— А скільки разів я думала про те, що краще б у тебе лишився тато замість мене...

Я відшукала свій голос. Він був слабенький, але промовив:

— Я ніколи цього не хотіла.

Мама дуже сильно стиснула мою руку.

— Я втратила їх. Я втратила їх.

— Це не твоя вина, — сказала я. — То був нещасний випадок.

Довгий час мама мовчала. Я прошепотіла знову, тому що знала, глибоко в серці, що я справді так думаю.

— Ти не винна.

Коли бабуся прийшла сказати мені, що вже час вечеряти, я попросила маму спуститися з нами. Вона погодилася. Тож ми утрюх сиділи навкруг столу — бабуся, мама і донька — і їли шинку, запечені батат і боби, які приготувала бабуся. Це вперше я сиділа за столом з мамою, відтоді як ми востаннє їли з татом і Саванною. Я знала, що вона також про це думала. І хоч я відчувала важкість у шлунку, їжа була смачна, тепла й солодка.

Щодня після школи я заходила до мами. Показувала їй шкільні роботи, розповідала про друзів. Стала приносити домашнє завдання нагору, робити його у неї в ліжку чи на стільці біля стіни. Відвела її у свою кімнату, щоб познайомити з Семмі. Через кілька днів, коли я повернулася зі школи, мама зустрічала мене внизу. Якось Бріджет

принесла «Монополію», щоб ми пограли всі разом. А одного вечора ми дивилися у вітальні кіно і їли піцу прямо з коробки. Наступного вечора мама приготувала вечерю — зварила спагеті з м'ясним соусом. Я поцілувала її в щоку, коли вона ставила переді мною тарілку.

Мама була з нами уже два тижні, коли стало аж надто тепло, як для січня. Ми вдягнули куртки і сіли на гойдалку на ганку. Марта також приєдналася до нас, насолоджувалася сонечком і легеньким вітерцем.

— Обрі, я хочу з тобою поговорити.

— Гарні новини чи погані? — запитала я.

— Всього лиш новини.

— Добре, — сказала я.

— За кілька днів я збираюся повернутись у Вірджинію.

— Ох, — видихнула я, відводячи від неї погляд.

— Ми з бабусею подумали, що тобі ще не час зі мною їхати. Мені треба й далі відвідувати лікаря, і я хочу знайти роботу. Хочу попрацювати над тим, щоб мені стало краще.

— Справді хочеш?

Мама кивнула. Їй вже було краще. Але спагеті на вечерю — цього ще недостатньо.

За кілька днів ми вже прощалися. Я стояла біля машини і довго-довго обіймала маму. Потім була бабусина черга, а потім знову ми з мамою обіймалися.

— Невдовзі побачимося, дитинко, — сказала вона.

— Так, — погодилася я. — Справді недовзі.

Я заплакала, коли мама поїхала геть. Бабуся обійняла мене за плечі.

— Так буде найкраще, — сказала вона.

Потім відчинилися двері сусіднього будинку, Бріджет пройшлася по газону і приєдналася до нас.

— Привіт, Бріджет, — привіталася я.

— Привіт, — відповіла вона. — Хочеш зайти до нас?

Я подивилася на бабусю, витерла рукавом очі.

— Так. Ти не проти, бабусю?

— Гарна ідея, — сказала бабуся. — Ідіть пограйтеся.

Бріджет взяла мене під руку, і разом ми пішли до неї додому.

У лютому бабуся сказала, що збирається поїхати й перевірити, як мама. І залишиться там на весь тиждень.

— Цього разу я їду з тобою? — запитала я.

Я трохи говорила з мамою по телефону. Здавалося, що у неї все добре. Вона ніколи не говорила багато, здебільшого говорила я.

— Ще ні, сонечко. Ти залишишся з Бріджет.

Я могла би розсердитися, що не їду провідати маму, але ідея провести тиждень із Бріджет була вельми цікавою. Особливо тому, що ми мали тиждень канікул. Це було для мене чимось новеньким, бо у Вірджинії канікули були в березні. Бабуся обрала саме цей тиждень для подорожі, тож ми з Бріджет не тільки ночуватимемо разом цілу купу разів, а ще й зможемо цілими днями гратися.

У суботу на ганку бабуся поцілувала мене на прощання.

— Будь чемною дівчинкою, — сказала вона. А потім засміялася. — Я, звісно, знаю, що ти можеш сама про себе подбати, але мама Бріджет чекає тебе на обід. Візьми зі собою речі для снання. Я сказала батькам Бріджет, що ви можете товктися тут удень, але спати маєте вдома у Бріджет. І не забудь про Семмі й Марту.

— Не забуду, — сказала я.

— Я люблю тебе, — промовила бабуся, обіймаючи мене.

— І я тебе люблю, — відповіла я. Було якесь дивне відчуття від цих вимовлених вголос слів.

Мені подобалося бути у Бріджет. У неї весела сім'я, і мені з ними комфортно. Її тато також взяв кілька вихідних, тож це були справжні канікули.

У неділю дзвонила бабуся, щоб дізнатися, як справи, але це досить просто — не думати про бабуся і маму, коли поруч Бріджет і Мейбл, з якими можна весь час бавитися. Увечері в понеділок тато Бріджет розклав «Монополію», і ми грали з шостої аж по десяту, коли нарешті спустилася мама Бріджет і сказала, щоб ми відклали гру до ранку. Але коли ми прокинулися у вівторок, то побачили, що вночі випав сніг, тож ми пішли кататися на санках і ліпити на подвір'ї сніговиків.

На підвальному поверсі у Бріджет є кімната, яку в її сім'ї називають «кімнатою безладу». Хоча можна було б назвати її «ігровою». Там скрізь розкидані іграшки, але, що ще веселіше, там є багато малювального приладдя і різноманітних наборів для творчості, а батьки дозволяють робити там усе, що завгодно.

Саме там ми з Бріджет провели полудень середи — робили корони з блискітками й пір'ям. Знайшли ще й стрічки, хотіли почепити їх до корон, вбратися у костюми і почати гру.

— Можна, я зроблю вам макіяж? — запитала Мейбл.

Вона повзала по підлозі й збирала дитячу косметику у жовту косметичку. Їй було непросто, бо вона ще й тримала рожеву чарівну паличку з блискучою зіркою. Мейбл була вдягнена, як фея, — у тюлевій спідничці і з причепленими крилами.

— Не зараз, — заперечила Бріджет. — Але пізніше, коли ми передягнемося, нам буде потрібен макіяж. Ти зможеш потренуватися.

— Добре, — погодилася Мейбл і пішла з косметичкою нагору.

Через годину ми закінчили працювати над нашими капелюхами, лишили їх сохнути і піднялися нагору, щоб перекусити. Бріджет дістала з холодильника дві вазочки з пудингом, і ми вмостилися на дивані їсти.

— Ви бачили Мейбл? — запитала нас мама Бріджет.

— Уже давненько, — відповіла Бріджет.

Мама зникла, щоб перевірити нагорі. Вона повернулася за кілька хвилин, ведучи за руку Мейбл. В іншій руці вона тримала відкриту пляшечку з апельсиновим сиропом від кашлю. На дні лишилося зовсім трішки сиропу.

— Скільки сиропу ти випила? — запитала мама в Мейбл. Скидалося на те, що вона вже питала про це, але не отримала належної відповіді.

— Трохи, — відповіла Мейбл.

— Це була невдала ідея, — сказала їй мама. — Ти ж знаєш, що п'єш ліки тільки тоді, коли хворієш, і тільки ті, що дають мама чи тато.

Мейбл кивнула.

— У чім справа? — запитала Бріджет.

— Мейбл напилася сиропу від кашлю, — відповіла її мама. — Можеш знайти тата?

Бріджет була стурбованою, і ми пішли по її тата. Коли він зайшов на кухню, став на коліна перед Мейбл.

— Як ти почуваєшся, бараболько? — запитав він.

— Добре, — відповіла Мейбл.

— Це добре, — сказав він.

Потім Мейбл відкрила рота, нахилилася вперед, і татові на руки полилася густа липуча оранжева рідина.

— Бріджет, Обрі, — звернувся він до нас. — Одягайте пальта, чоботи, шапки, рукавиці... Надворі холодно. Мейбл і Денні також вдягніть.

Ми з Бріджет зрозуміли його тон не-треба-запитань.

— А куди ми збираємося? — запитала Мейбл.

— До лікаря, — відповів її тато.

Тоді Мейбл стала плакати. Вона завивала, як поранене звірятко, коли Бріджет віддавала мамі її маленьке пальтечко, і мама їй вдягала його поверх крилець.

Через хвилину всі вже виходили надвір, мама Бріджет тримала Денні, а тато ніс Мейбл, яка весь час схлипувала. В останню секунду я схопила з тумбочки пляшечку з сиропом і побігла надвір.

У машині ми з Бріджет втиснулися між дитячими кріселками, Мейбл продовжувала плакати, а коли авто спускалося з пагорба, вона знову відкрила рота і вихлюпнула липучу оранжеву масу мені на джинси.

Я піймала погляд Бріджет. У її обличчі було щось таке, чого я ще ніколи не бачила. Вона була перелякана.

Я не знала, як таке могло трапитися. Ну добре, цього б не сталося, якби ми з Бріджет дозволили їй нас нафарбувати, як вона й просила. Ми мали бути з нею.

Тато Бріджет їхав дуже швидко. Швидка їзда, блювання Мейбл — мені треба було прикривати рота, щоб мене також не знудило.

Коли ми дісталися лікарні, тато Бріджет зупинився прямо перед дверима, щоб випустити Мейбл з мамою. Він запаркував авто і також поспішив усередину, взявши у мене з рук пляшечку з сиропом, щоб показати лікарям. Запах лікарні вдарив мені в носа, і я одразу ж побігла у найближчий туалет.

Мене вивернуло, а потім я сіла на підлогу. Я блювала знову і знову, і все ще трималася за унітаз, коли почала згадувати, де я і що відбувається. «Ти потрібна Бріджет, — сказала я сама собі. — Ти їй потрібна».

Я встала, хоча ноги тремтіли. Вмила обличчя. Прополоскала рота і сплюнула. Зняла шапку, забрала з очей волосся і трохи його намочила. Тричі глибоко вдихнула і пішла в залу очікування.

Там сиділа Бріджет із Денні на колінах. Їхніх батьків не було.

— Тато сказав, що з нею все буде добре. Вони лиш її оглянуть, — повідомила Бріджет. — З нею все буде добре, правда?

Я роззирнулася, щоб побачити, хто ще чекав у приймальні «швидкої допомоги». Стара жінка, яка плакала. Група старших підлітків, які, мабуть, каталися на лижах, бо були в чоботах, окулярах і куртках. Чоловік, який ходив туди-сюди, сідав на хвильку і знову зривався на ноги.

— Ти нормально? — запитала мене Бріджет.

— Ох. Так, — сказала я, сідаючи біля неї. І тут я згадала. Це їй потрібна була допомога. Це вона могла бути засмученою.

— А ти? Нормально?

Бріджет стонула плечима. Я не мала уявлення, що їй сказати.

Я прокидаюся від глибокого, глибокого сну. Я не в своїй кімнаті. Тут якийсь дивний запах і легкий шум від техніки. Мені трохи важко від ковдр і дуже-дуже тепло, і я готова знову заснути.

Хтось заходить до кімнати. Жінка. Мила й спокійна. Говорить до мене також спокійно:

— Я рада, що ви прокинулися, панночко Обрі.

Мої думки пухкі, як шматки вати. Я легенько дмухаю на них, щоб вони зібралися разом, як хмарки. Я не знаю цієї жінки. Де люди, яких я знаю? Чому я тут?

— Коли знімемо крапельницю, дозволимо тобі піти побачити матір.

Маму. Добре.

Крапельницю?

Мої кінцівки дуже важкі. Я ворущу пальцями рук і ніг. Відчуваю, ніби м'язи рук розтягнені, але було би дуже тяжко витягати їх з-під ковдри.

А як решта?

— Де тато? Я можу побачити тата?

Жінка нічого не каже. Поправляє мені ковдру, підтикаючи з боків.

— Саванна? — питаю я.

Звідкись з-під сонливості в груди б'є паніка.

— Поспи. Не хвилюйся, люба. Тобі просто треба поспати.

Авто. Погнутий метал. Бите скло. Дощ. Кров. Дорога.

— Де Саванна? — кричу я.

Але спокійна жінка дуже поспішає. Швидко йде до іншого боку ліжка, щось підкручує. Я чую, як вона каже: «Дихай глибоко, дихай глибоко, отак, добре». Мої повіки знову стають важкими, і сон здається таким приємним, і нічого поганого не трапилося...

Я почула легенький плач. Денні. Він пхинькав, сидячи у Бріджет на колінах. Вона втупилася в одну точку і ніби не бачила його й не чула.

Я взяла Денні.

— Шшшш, шшш, — шикала я, легенько його колихаючи. — Шшш.

Я лишила Бріджет сидіти і взяла Денні на прогулянку. Ми вийшли із зали очікування в хол. Врешті-решт він перестав плакати, поклав втомлену голівку мені на плече й заснув. Він був важким, і мені було жарко. Може, треба поміняти підгузок? Можливо, у лікарні хтось може мені його дати. Я була майже впевнена, що ми не спакували сумку з дитячими речами.

У холі було кілька автоматів з усякою всячиною. У кишені куртки я знайшла долар і кілька монет — лишилися з тих грошей, що бабуся давала мені на перекуси в школі. Притискаючи до грудей Денні однією рукою, я вкинула гроші в автомат і натиснула кнопки «імбирний ель» і «кукурудзяні палички». Потім повернулася в залу очікування.

— Ось, — простягнула я перекуску Бріджет.

Вона повернулася зі світу, в якому перебувала весь цей час. Подивилася на мене й заплакала. Бріджет устала, обійняла мене, лишаячи мокрі доріжки на моєму плечі. Тож з одного боку був Денні, з іншого — Бріджет, і я тримала їх обох.

Медсестра допомагає мені встати з ліжка. Я відчуваю холодок на спині, стегнах і ногах і розумію, що моя сорочка розчахнута ззаду. Я сама не можу її поправити, тож дозволяю зробити це медсестрі, а потім вона виводить мене з кімнати, униз коридорами, до ліфта.

За кілька хвилин вона заводить мене в іншу палату. Я зупиняюся в дверях. Там, на лікарняному ліжку, сидить моя мама, чекає на мене.

Ось тоді, коли я бачу її, саму, я все розумію.

Я біжу до ліжка, схлипаю, з очей біжать сльози, мама обіймає мене, притискаючи моє обличчя до ковдр на своєму животі, рукою пестячи волосся. Її завивання навіть голосніші за мої, найголосніший прояв болю, який я будь-коли чула.

— Гей... Бріджі... Обрі...

Я відчувала, як хтось смикає мене за коліно. Розплющила очі й побачила тата Бріджет, який стояв на колінах перед нами, його очі були втомлені, але щасливі. У погляді було полегшення.

Я згадала про Денні. Не знала, що відбувалося з ним, поки я спала. Але я все ще тримала його, і він все ще спав, тож усе добре.

— З нею все гаразд, — сказав тато Бріджет. — Усе добре.

Бріджет знову розплакалася і впала в татові обійми, він же трохи підсміювався з такої її реакції.

— Треба було лиш трохи промити їй шлунок, але лікарі вже готові відпустити її додому.

Бріджет продовжувала плакати, тато обійняв її міцніше.

— Усе добре, — сказав він. — Насправді й не було серйозної загрози. Все гаразд.

Незабаром медсестра вивезла Мейбл у невеликому інвалідному візку. За ними йшла мама Бріджет, із таким самим полегшенням у погляді, як і в тата. Мейбл була бліда, але сиділа, як принцеса, усе ще з крильцями феї. Було помітно, що вона пишається своїм лікарняним браслетом, тому що виставила зап'ясток так, щоб усі могли його побачити. Я впевнена, що їй все ще було недобре, але скидалося на те, що вона насолоджувалася увагою. Ми також приєдналися до параду. Мама Бріджет зупинилася, щоб поцілувати голівку Денні, а потім повернулася до Мейбл.

Я, як могла, зосередилася на тому, щоб втримати й не впустити Денні.

Мейбл сиділа на дивані, підперта подушками і ковдрами, і дивилася «Білосніжку». До неї притулилася Бріджет. Їхній тато також сидів поруч — приніс їм сік і налаштував телевізор. Денні стояв у манежі, кричав і вимахував іграшками, які хотів нам показати. Мама сиділа на дивані з іншого боку, накручуючи кучері Мейбл собі на палець.

Я почувалася зайвою у вітальні, тому пішла на кухню і сіла біля столу, навіть не вмикаючи світла. Я й звідси могла чути Денні та телевізор.

Урешті-решт мама Бріджет прийшла готувати вечерю. Вона побачила, що я сиджу сама.

— Обрі! Чому ти не дивишся з усіма мультик у вітальні? — її голос здавався справді стурбованим.

— Я лиш... Це ваш сімейний час, розумієте? Ви маєте бути разом самі...

Мама Бріджет сіла поруч, взяла обидві мої руки у свої і розвернула мене так, щоб я дивилася на неї.

— Я чула, що ти сьогодні дуже допомогла Бріджет, думаю, у неї не могло би бути кращої подруги, ніж ти. І я знаю, що тобі це було нелегко. Думаю, дівчатка тішитимуться, якщо ти до них приєднаєшся.

Я кивнула. Мама Бріджет встала, а я пішла, щоб зайняти своє місце на дивані.

Коли вже був час спати, піжами вдягнені, а зуби почищені, Бріджет запитала:

— Можна, я спатиму з Мейбл?

— Що? В її ліжку? — перепитав тато.

— Так! — вигукнула Бріджет.

— Ні, дорогенька, їй треба відпочити, добре?

— Добре, — зітхнула Бріджет.

Її голос прозвучав так, ніби вона зрозуміла. Ми зайшли у кімнату дівчат, де для мене поклали матрац на підлозі. Їхня мама вже вклала Мейбл і саме закінчувала читати казку.

— Слухай, Обрі, може, ти сьогодні поспиш біля мене? — запитала Бріджет.

— Добре, — сказала її мама. — Тільки не хихикайте.

— Не будемо, — пообіцяли ми.

Їхня мама вимкнула світло й зачинила двері.

Ми з Бріджет залізли в ліжко. Зазвичай саме Бріджет обіймала мене або брала за руку, але я зауважила, що мої руки вже обплели Бріджет.

— Я так перелякалася сьогодні, — прошепотіла вона.

— Я знаю, — сказала я. — З нею вже все гаразд.

Я ще ближче притулилася до Бріджет.

— Ти, мабуть, дуже сумуєш за Саванною, — прошепотіла вона.

— Так, — прошепотіла я, навіть ще тихіше, ніж Бріджет. Я могла чути, як б'ється її серце, і я й далі міцно її обіймала.

~ ~ ~

Люба Саванно!

Я звикла, що можу за тобою лише сумувати — маю на увазі, відтоді, як ти нас покинула. Я ненавиділа, що ти... отак пішла. Коли я уявляла себе дорослою, ти все ще була там, і я мусила стерти тебе зі свого майбутнього. Якщо я уявляла, що дорослою приїжджаю на Різдво до бабусі, ти все ще була тут, як і всі дядьки й тітки, і мої діти гралися з твоїми дітьми, так само, як ми завжди гралися з нашими кузенами й кузинами. Але мої діти ніколи не гратимуться з твоїми дітьми, бо в тебе ніколи не буде дітей, бо ти ніколи не станеш дорослою.

Я не знаю, чи ти знаєш про це, але мусиш знати. Мама дуже сумувала — маю на увазі, мама дуже сумує — за тобою. Без тебе і тата вона не може зібрати себе до купи.

Я також за тобою сумую. Я сумую за тим, що ми робили разом: бавилися; вставали першими і робили сніданок для мами з татом; після школи йшли разом додому від зупинки автобуса; сиділи в піжамах, дивилися мультики та їли попкорн. Я б хотіла знову знаходити у своєму наплічнику валентинки від тебе, хоча ми не в одному класі, і ти мала таємно їх туди ховати. Я навіть сумую за тим, що мама

змушувала мене причісувати тебе після душу. Мабуть, ти за цим не сумуєш, бо іноді я тебе скубла, навмисне. Це було негарно. Якби ти повернулася, я б ніколи так більше не робила.

Це, мабуть, смішно, але відтоді, як я приїхала жити до бабусі, я стала по-іншому про тебе думати. Я не просто за тобою сумую. Є такі яскраві спогади, що тебе просто не може не бути. Тож, мабуть, навіть якщо я обшукаю увесь світ і не знайду тебе, ти маєш десь бути. Ти з татом? Ти ростеш? Чи тобі завжди сім? Може, ти тепер навіть старша за мене, хоч де ти є.

Але для мене ти завжди будеш семирічною. Я хочу запам'ятати тебе саме такою, якою ти була. Так я зможу зберегти тебе, хоча б трішки.

Ти завжди будеш моєю сестрою. І я завжди сумуватиму за тобою. Але сподіваюся, що ти щаслива там, де ти є.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

У неділю по обіді ми з Бріджет були в «кімнаті безладу», коли згори покликав її тато:

— До будинку під'їхало авто!

Я подивилася на Бріджет і зрозуміла, що мав на увазі її тато.

— Бабусю! — закричала я, забувши про палац із сирої вермішелі, який ми майстрували, і біжучи сходами нагору.

Бабуся під'їхала до будинку Бріджет замість того, щоб запаркуватися біля нашого дому. Вона вилізла з машини, а я ледь не задушила її в обіймах.

Бабуся засміялася.

— Привіт, каченятку! Сумувала без мене?

Я не могла сказати, що сумувала без неї, просто була рада її бачити.

Бабуся помахала мамі й татові Бріджет, які вийшли на ганок.

— Піди забери свої речі. Я змучена. Поїдемо щось поїмо.

Я повернулася у будинок, і ми з Бріджет стали бігати по кімнатах і збирати мої речі. Яюсь я примудрилася лишити щонайменше одну книжку і одну шкарпетку в кожній кімнаті. Мейбл спостерігала за нашою біганиною.

Коли я вийшла на ганок, там уже була бабуся — дякувала батькам Бріджет.

— Я готова, — повідомила я. — Дуже вам за все дякую.

— Дякуємо тобі, Обрі, — сказав тато Бріджет, гладячи моє волосся, як він завжди гладить Бріджет. — У нас тут трапилася неприємність,

а Обрі знала, що саме треба було робити.

— Що сталося? — стурбовано запитала бабуся, переводячи погляд із одного обличчя на інше.

— Не варто хвилюватися. Усе добре. Обрі про все вам розповість, — він поплескав мене по плечу. — Прийдеш завтра? Думаю, Бріджет без тебе сумуватиме.

Я кивнула. Мама Бріджет поцілувала мене в щоку.

Я розповіла бабусі про все у машині, по дорозі на вечерю, але коротко. Я теж хотіла почути новини.

— Як мама? — запитала я.

— Добре! Розповім більше, коли ми нарешті приїдемо, — відповіла бабуся. — Я голодна і не хочу, щоб ми говорили про це в машині.

Вона заїхала на паркувальню ресторанчика, де ми їли з дядьком Девідом.

Коли ми всілися за столик, я так і не відкрила своє меню. Хотіла чимшвидше почути новини про маму. Тож коли прийшла офіціантка, я сказала:

— Хочу підсмажений на грилі сандвіч із оранжевим сиром, картоплю фрі, мариновані огірки і ванільний молочний коктейль.

— Окі докі, — сказала офіціантка, записуючи моє замовлення. Потім повернулася до бабусі: — А вам?

Бабуся кинула на мене жартівливо-насуплений погляд, ніби ображаючись, що я підганяю її, закрила своє меню і сказала:

— Грінку з тунцем.

— Латук, помідори?

— Так. І принесіть, будь ласка, «Спрайт».

Коли офіціантка пішла, я попросила:

— Розкажи мені зараз, будь ласка!

Бабуся засміялася:

— З нею ніби все добре.

— Справді?

— Справді.

— Вона знайшла роботу? Чим вона займається?

Мама раніше ніколи не працювала. Ну принаймні відтоді, як я народилася.

— Так. Вона поговорила з кількома жінками з церкви, і одна з них подумала, що це гарна ідея, щоб твоя мама працювала на неї. Вона організувала притулок для молодих і майбутніх мам, яким нема куди піти.

— Чому їм нема куди піти?

— Обставини. Або їхні сім'ї не в захваті від того, що у них будуть малята.

— І що мама там робить?

— Допомагає з документацією, трохи прибирає й готує.

Принесли нашу вечерю. Я стала трусити скляну пляшку з кетчупом, щоб витрусити трохи соусу.

Бабуся дожувала шматок свого сандвіча.

— Вона допомагає людям, і, я думаю, саме зараз це дуже важливо.

Я вмочила картопляну паличку в калюжу з кетчупу.

— Вона доглядає за немовлятами? — запитала я.

— Не думаю. Мабуть, зараз вона тримається подалі від такої роботи.

Ми з'їли по половині сандвіча у тиші. Я сьорбала молочний коктейль. Він був смачний, але у трубочці було забагато повітря.

— Мама говорила щось про мій день народження?

До нього лишалося всього лиш два тижні.

— Вона приїде?

— Не думаю, сонечко. Вона дуже рада за тебе, і... у машині для тебе є подарунок, замотаний у рожевий папір.

Значить, мама про це подумала. Це мав бути перший день народження без мами.

— Це як Різдво, — сказала я.

— Що?

— Мій день народження. Мама казала, що деякі дні занадто важкі. Різдво було надто важке, мій день народження надто важкий.

— Тобто ти розумієш, що вона не приїде? — запитала бабуся.

Я ще раз відкусила свій сандвіч. Мені подобалося масло, яке вилазило з боків. Подобався сир усередині — місцями твердий, місцями розплавлений, через це мої пальці ковзалися. Подобалася хрумка скоринка на хлібі. Їжа зазвичай або смачна, або ні.

— Що ти б хотіла зробити? — запитала бабуся.

— Зробити?

— На день народження.

— День народження. А, так... — я відклала сандвіч на тарілку, щоб подумати. — У мене ніколи не було вечірки з піцою.

— Ми запросто можемо влаштувати вечірку з піцою. Удома чи в піцерії?

— Амм... в піцерії. А потім повернутися додому, щоб з'їсти торт і розгорнути подарунки.

— Дванадцять — це вже майже доросла, Обрі.

— Та ні.

— Після дванадцяти буде тринадцять. У тринадцять — уже доросла?

— Не знаю, — відповіла я.

Я не була впевнена щодо того, коли ти стаєш дорослою. Коли вперше піклуєшся про свою власну матір чи живеш сама, чи сама купуєш продукти? Я вже все це робила.

— Я не хочу бути дорослою.

— Не поспішай, — сказала бабуся. — Не треба поспішати.

— Привіт, Маркусе, — сказала я у середу, коли сідала біля нього під час обіду. — У тебе були гарні канікули?

— Діснейленд, — відповів він.

— Весело було? — запитала я.

— Я блював у літаку.

— Морська хвороба?

— Я з'їв великий пакет сирних кульок.

— А... — скривилася я.

Маркус засміявся.

— Де Бріджет?

— Їй треба закінчити домашню роботу. Буде за хвилину. Слухай. У мене буде день народження, — сказала я. — Хочеш прийти?

— Коли?

— Одинадцятого березня.

— Це твій справжній день народження?

— Так.

— І тобі буде дванадцять?

— Так.

— Мені вже дванадцять.

— Добре.

— Тобі подобаються набори з науковими експериментами? Є такі, де можна самому виростити кольорові кристали, а потім їх можна розтрощити.

— Думаю, мені таке може сподобатися, — припустила я.

— Тоді це й буде моїм подарунком, — сказав він.

— Це означає, що ти прийдеш? — запитала я.

Маркус усміхнувся.

Я розплющила очі. У кімнаті вже є трохи світла. Тихо. Цього ранку було інше відчуття, ніж завжди.

«Мені сьогодні дванадцять», — подумала я.

Лежала зручненько і думала про це.

Згадала свій шостий день народження. Тренувальні коліщата і татова рука, яка підштовхує велосипед, щоб я їхала ще швидше.

Пригадала свій восьмий день народження. Ми з Саванною граємося здутими кульками з моєї вечірки. Вони м'які і поспускалися на підлогу, ми сідаємо на них і лускаємо — одну за одною. Саванна кричить і сміється після кожного лускання.

Потім було одинадцять. Минулого року. Я заплющила очі, щоб надовше затриматися у цьому спогаді.

— Стейк на день народження — страшенно дорослий вибір страви, — каже мама.

— Та нормально, — заперечує тато. — Нехай буде стейк. Ми всі можемо з'їсти по стейку. Я впевнений, що до м'яса вона захоче макарони з сиром.

— Картоплю з сиром, — виправляю я тата.

Тато усміхається до мене. Нахиляється для ескімоського поцілунку. Потім повторює:

— Стейк і картопля з сиром.

Чи то був мій останній ескімоський поцілунок?

— Я не можу пригадати, Семмі, — сказала я вголос.

Я вилізла з ліжка і підійшла до його акваріума. Він витрі-витрі-витріщився на мене.

Я обережно притиснула носа до акваріума. Потім відступила назад.

— Як я все це робитиму без них? — прошепотіла я.

У двері постукали, я аж підстрибнула.

Бабуся відчинила двері.

— О, добре, що ти вже встала. З днем народження!

Вона поспішила мене обійняти.

— Попереду дуже насичений день! Швиденько вдягайся, унизу на тебе чекає особливий сніданок. Побачимося за хвилину.

І бабуся поквапом вийшла.

У бабусиному будинку ніколи не було безладу, але перед вечірною бабуся хотіла поприбирати ще ретельніше, ніж завжди. Вона забрала мене після школи, щоб я дісталася додому швидше, ніж автобусом, і в машині вручила мені список справ.

1. Хувер.

2. Пил.

3. Прикрашання.

— Що таке хувер? — запитала я.

— Та ти знаєш, береш хувер і чистиш килимки.

— Що таке хувер?

— Пилосос. Усі пилососи у нас були хуверами [\[13\]](#).

З «хувера» можна зробити дієслово, бо я «прохуверила» усі килими. Потім знайшла у кухонній комірчині рожеву мітелку для витирання пилуки і «відметелила» усі полицки.

Після прибирання з комірчини нагорі я витягла білу святкову скатертину і застелила нею стіл у їдальні. Знайшла пакунки з прикрасами до свята, які сама вибирала. Усі речі були фіолетові й срібні. Я саме накривала на стіл, коли прийшла Бріджет.

— Привіт! — сказала вона. — Можна, я повішу транспаранти?

Це перетворилося на роботу для двох. Ми стояли на стільцях і намагалися так перекрутити стрічки, щоб видно було і фіолетові, і срібні. Коли ми заплуталися в паперових смужках, стали істерично реготати. Навіть бабуся прийшла з кухні, де прикрашала мій торт, щоб поглянути, що ж у нас відбувається. Вона також засміялася, а потім вирішила, що ми можемо впоратися самі і повернулася на кухню. Коли ми нарешті закінчили, кімната була готовою до святкування.

Ми з Бріджет пішли у вітальню і гепнулися на диван, трохи стомлені, але веселі.

У двері постукали. Я пішла відчинити.

— Привіт, Маркусе, — привіталася я.

— З днем народження, — сказав він засоромлено.

— Заходь.

— Я приніс тобі подарунок.

— Дякую, — відповіла я.

Чи це був той набір, про який він мені розповідав?

— Я покладу його в їдальні біля інших подарунків.

— Добре.

Він зробив один крок і зупинився.

— Ось сюди, — показала я.

— Добре, — сказав Маркус і пішов за мною в їдальню.

— Бабусю! — покликала я. — Ми готові їхати!

Ми запакувалися у бабусину машину. Я сіла спереду, а Бріджет із Маркусом — позаду. До піцерії ми їхали недовго. Бабуся попросила офіціанта посадити нас за окремий столик і дозволила замовити все, що ми хочемо. Сама ж сіла за столик у куточку, з книжкою.

Коли ми всі замовили «Спрайт», офіціант приніс нам додатковий глечик із напоєм. Ми стали обговорювати, із чим замовляти піцу, та ще до того, як офіціант пішов, Бріджет випалила:

— Принесіть нам велику піцу з усім.

— Звичайно, — сказав офіціант і пішов, тож ми не встигли сказати ні слова.

— Із усім? — запитала я. — То що ж буде на піці?

— Усе, — відповіла Бріджет. — Так нам не треба вирішувати, що саме вибирати, ми просто можемо відкласти те, що не подобається. і кожен отримає те, що хоче.

Поки ми чекали на піцу, крапали водою на наші розірвані паперові пакетики з-під трубочок, перетворюючи їх на хробачків. А потім поскручували їх і стали кидатися одне в одного. Наша забава була дуже голосною, і я раптом подумала, що бабуся розсердиться. Коли я глянула на неї, вона читала книжку й усміхалася сама до себе. Вона сиділа сама в піцерії, нічого собі не замовила, але не думаю, що їй було самотньо. Вона мала щасливий вигляд.

Принесли піцу.

— Оу, — сказав Маркус.

На піці були купи й купи, як би то точніше сказати, усього.

— Це м'ясні кульки? — запитав Маркус.

— Я бачу самі лиш зелені овочі, — відповіла я.

— Смачного, — побажав офіціант, роздаючи нам овальні пластикові тарілки.

— Дякую, — відгукнулася я.

Кожен вибрав собі шматок піци.

— Я не люблю перець і цибулю, — сказала Бріджет, відсовуючи їх у бік.

Я відкусила від свого шматка.

— Фу, оливки.

У Маркуса не було жодних проблем із піцою. Він її просто їв, ніби це була звичайнісінька піца. А на наших із Бріджет тарілках виростили гори начинки, яку ми відкидали з піци.

— Чекайте, ай, — сказала вона, випльовуючи щось на тарілку. — Думаю, це були анчоуси. — Вона сьорбнула свою газовану воду. — Думаю, це була невдала ідея.

— Це була твоя ідея, — нагадала я, запиваючи з'їдене «Спрайтом».

Ми повідкладали наші шматки, навіть Маркус.

— Ти мала дати Обрі вибрати піцу, — зауважив Маркус. — Це її день народження.

— Нічого. Це було весело, — відказала я.

Повз нас проходив офіціант.

— Перепрошую, — сказала я.

— Що я можу зробити для вас?

— Ми хочемо просту сирну піцу. А решту цієї віднесіть, будь ласка, моїй бабусі, їй сподобається. Це он та леді, що читає в куточку.

— Здається мені, що вам було добре, — сказала бабуся, коли ми повиходили з машини і йшли до будинку. — Я бачила багато усмішок і чула веселий сміх.

— Так, було весело, — сказала я, нахилившись до руки, якою бабуся обіймала мене за плечі. — А що це на ганку?

Бріджет радісно вереснула. Вона схопила мене за руку, потягнула від бабусі й змусила бігти з нею до ганку.

На ганку чекав новесенький блискучий велосипед малинового кольору. До керма була прив'язана кольорова стрічка.

— У нього є різні швидкості й усяке таке, — сказала Бріджет, показуючи на перемикач на кермі. — І справжні ручні гальма.

— Це від тебе? — запитала я, вражена.

Бріджет кивнула.

— І від моєї сім'ї. Ми подумали, що у тебе, звісно, є велосипед у Вірджинії, але й тут він тобі також потрібен. Тато каже, навесні ми можемо поїхати кудись на великах, якщо бабуся погодиться. Залазь.

Я залізла на велик, але сидіння було так високо, що лише пальці торкалися педалей.

— Тато може це виправити, — сказала Бріджет.

Маркус тепер також був біля нас і милувався велосипедом.

— Здається, дзвонить телефон, — сказала бабуся.

Вона поспішила відчинити двері й зникла всередині. За кілька хвилин з'явилася зі слухавкою.

— Обрі, це до тебе.

Я злізла з велосипеда. Бріджет стрибнула вправо і скрикнула, ледь втримавши рівновагу. Маркус дав мені кольорову стрічку. Я взяла стрічку і слухавку на кухню.

— Алло?

— Привіт, дитинко. Це я.

Я сіла на стілець.

— Привіт, мамо.

— З днем народження.

— Дякую.

— Влаштували щось особливе?

— Вечірка з піцою.

Я кілька разів глибоко вдихнула, і серцебиття сповільнилося до нормального.

— Як ти?

— У мене все добре, Обрі.

— Справді добре?

— Добре.

Я обкрутила кольорову стрічку навколо пальців, намотуючи все тугіше й тугіше, а потім стягнула її і дивилася, як вона спіралькою падає на підлогу.

— У тебе все ще є робота?

— Угу.

— А що ти робиш?

— Я всього лиш допомагаю по дому.

— Ти граєшся з немовлятами?

— Так, часом. І часом говорю з їхніми мамами. Чи жінками, у яких ще не народилися малята. Деякі з них зовсім юні і їм треба з кимось поговорити.

— Ти говориш з ними?

— Так.

— Ти розповідаєш їм про мене?

— Розповідаю. Я їм розповідаю про тебе все. Яка ти розумна. Яка ти красива. Як сильно я за тобою сумую.

— Ох... Це... це важко? Бачити усіх цих немовлят?

Скидалося на те, що мама задумалася.

— Так, це важко, — визнала мама. — Спочатку я цих малят і не бачила. Я щодня приходила всього лиш на кілька годин — прибирати, готувати і закидати прання. А потім мене попросили відвозити дівчат на консультацію до лікаря.

— І ти відвозила?

— Коли я побачила, що їм це справді потрібно, стала відвозити. Я говорила з дівчатами, поки ми їхали, іноді — у приймальні лікаря. Ми говорили також по дорозі до притулку. Потім я стала приходити на довше, бо раптом виявилось, що треба купу всього зробити. Деякі

дівчата шукають роботу, тож нам потрібні люди, щоб няньчитися з малюками.

Я відчула, що до горла підкочується клубок.

— Я мушу вертатися до друзів, — сказала я. — Вони чекають на мене. Торт, морозиво, ну, ти знаєш...

— І подарунки? — запитала мама. По голосу я чула, що вона усміхається.

— Так, і подарунки, — відповіла я. — Я ще не розгорнула твій.

— Піди розпакуй, — сказала вона. — Я почую, як ти розгортаєш, і вдаватиму, що я на твоїй вечірці.

Я взяла телефон зі собою в їдальню, знайшла рожевий пакунок і принесла його на кухню. Поставила на стіл, щоб розгорнути. Там були дві книжки. Одна — з великими малюнками — про життя в епоху Середньовіччя. Друга — з цупкими листками, з яких треба вирізати крихітних людей і деталі будівель, з яких можна скласти ціле середньовічне місто.

— Ти лишила тут усі свої книжки з історії, серденько, — пояснила мама. — Я подумала, що ці тобі мають сподобатися.

— Дякую, — сказала я.

Я майже забула про ту себе, яка любила дізнаватися щось нове з книжок із історії. Мама не забула.

— З днем народження. Я люблю тебе, дитинко.

— Па-па, мам, — відповіла я. — Дякую, що подзвонила.

Я поклала слухавку до того, як мама змогла сказати ще щось.

Бріджет прибігла з їдальні.

— Готова, Обрі? Ходімо!

Вона схопила мене за рукав і потягнула в іншу кімнату.

Я забула про всі дивні відчуття від розмови з мамою, коли побачила дванадцять запалених свічок на чудовому торті, який спекла для мене бабуся. Це був шоколадний торт, покритий білим кремом, на якому рожевими літерами було написано «З днем народження, Обрі!». Маркус і Бріджет одночасно почали співати вітальну пісеньку.

Я помилилася. Там було тринадцять свічок. Одна — на виріст.

~ ~ ~

Любі Бріджет і вся ваша сім'я!

Дуже-дуже-дуже дякую за велосипед. Він мені дуже подобається. Це був мій найкращий подарунок цього року. Я вже не можу дочекатися часу, коли ми зможемо разом покататися. Я знаю, що бабуся знала про ваш подарунок, бо подарувала мені шолом. Їй вдалося зберегти цю таємницю!

Дякую, що ви такі добрі до мене.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

Я сиділа у вітальні, обкладена книжками для реферату з літератури про американського поета Роберта Фроста. Купа книжок також була в мене на колінах, і з верхньої я робила нотатки.

— Привіт, — сказала бабуся, коли зайшла до вітальні.

— Привіт, — відповіла я.

Вона знайшла на журнальному столику пульт від телевізора і вимкнула його.

— Обрі, я хочу з тобою поговорити.

— Добре, — сказала я, не відриваючи погляду від домашнього завдання.

— Ні, мені треба знати, що ти мене справді чуєш, — заперечила бабуся.

Вона зсунула купу книжок із моїх колін, забрала олівець і поклала усе це на стіл. Потім згребла поетичні антології та біографії з дивана, додала їх до купи на столі й сіла.

Я не могла зрозуміти, наскільки серйозною мала бути розмова. Я навіть не могла визначити, бабуся була радісна чи сумна.

— Я говорила з твоєю мамою.

— Ох.

— Ми взагалі говоримо досить часто.

— Як часто?

— Кілька разів на тиждень.

— Ох, — у мене було таке відчуття, ніби ці двоє щось від мене приховують.

— Думаю, мамі справді вже краще, Обрі.

— О, так?

Бабуся зробила паузу, а потім продовжила:

— Вона хоче, щоб ти повернулася додому.

Я нічого не сказала. Я не знала, що сказати.

— І я думаю, — продовжувала бабуся, — якщо ти хочеш, то можеш їхати.

— Ти відправляєш мене назад?

— Я сказала, якщо ти хочеш. Ти можеш лишатися тут стільки, скільки хочеш, ти це знаєш. Але ж це те, до чого ви обидві прагнули, чи не так? І якщо ти готова, і мама готова, ти можеш їхати, якщо захочеш. У будь-якому випадку, я б не відправила тебе просто так. Я б поїхала з тобою і побула з вами якийсь час. А коли б ви лишилися двоє, соцпрацівник приходив би і перевіряв, чи все у вас гаразд.

Місяцями бабуся не дозволяла мені приймати жодних рішень. Вона примусила мене переїхати у Вермонт. Примусила вставати з ліжка. Примусила ходити до школи. Вона намагалася контролювати те, коли я можу побачити маму чи поговорити з нею. А тепер вона хоче, щоб я прийняла таке важливе рішення?

— Що ж, а що ти думаєш з цього приводу? — запитала я. Може, вона й це вирішить за мене.

Бабуся думала протягом кількох хвилин.

— Звичайно, я дуже за тобою сумуватиму, каченятку. Але я думаю, ти можеш зазирнути у своє серце і зрозуміти, чого ти хочеш.

Моє серце заплуталося. Усію ніч воно підстрибувало від захвату і неймовірного щастя. Я уявляла собі маму, нас обох разом. Це крутилося у моїх думках, і коли я спала, і коли лежала, прокинувшись. Я так сумувала за нею, і ось, нарешті, лишилося простягнути руку...

Інша частина мого серця була важка й темна. І примушувала мене думати про речі, про які я не хотіла думати. Таке дивне відчуття, ніби ти голодна, налякана чи самотня. Я не знала, чому в серці було місце цим відчуттям у той час, коли я мала бути щаслива.

Непросто обійняти рибку. Але я спробувала. Я обережно взяла акваріум Семмі й сіла на ліжку, обіймаючи скляні стінки. Думаю, він засоромився. Він швидко махав плавниками. Можливо, йому здавалося, що стало темніше, ніж завжди.

— Вибач, Семкінзе, — сказала я.

Я думала про Семмі.

— Ти вже довго зі мною, правда?

Як довго живуть бійцівські рибки?

Акваріумні рибки зазвичай не живуть дуже довго. Семмі був до мене добрим, коли прожив зі мною усе літо, осінь і зиму. Рибка може померти будь-якого дня. Семмі може померти будь-якого дня.

— Не покидай мене, Семмі, — прошепотіла я.

Але насправді будь-хто може померти будь-якого дня, був ти готовий до цього чи ні. Це може бути твоя рибка, чи твоя сестра, чи ти. Ніщо не лишається незмінним. Можливо, усі люди на Землі — Божі акваріумні рибки. Бог живе так довго, що людське життя видається йому зовсім коротким. Він дивиться, як люди плавають, а потім просто перестають плавати.

— А потім ми всі йдемо плавати разом у великому морі на небі, так, Семмі?

Мені треба було поспішати до мами, бо ніколи не знаєш, скільки лишилося часу? Чи це неважливо, бо все одно колись усі ми будемо разом?

— Бріджет?

— Так?

— Мені треба тобі щось сказати.

Бріджет перестала крутитися на гойдалці. Вона закручувала мотузки, щоб потім швидко розкрутитися, але розкрутила повільно і просто сиділа.

— Що?

— Мама дзвонила. Вона зі мною не говорила, а попросила бабусю мені сказати. Вона хоче, щоб я приїхала.

— Ох, — вичавила з себе Бріджет ледь чутним голосом. — Ти мусиш їхати, так?

— Ні. Бабуся сказала, що я можу вибирати.

— Але ти хочеш поїхати.

— Я не знаю.

Бріджет обернулася, щоб подивитися на мене.

— Ти не знаєш, чи хочеш бути з мамою?

— Та ні, звісно, хочу. Дуже-дуже хочу. Я увесь рік чекала, щоб усе знову налагодилося.

Якусь мить Бріджет здавалася ображеною, а потім знову перевела погляд на кросівок, носком якого вона малювала кола у багнюці.

— Вибач, — сказала я. — Тобто мені також дуже подобається бути тут, із тобою.

— Може, твоя мама може приїхати сюди. Ви обидві можете жити з бабусею, — Бріджет виголошувала свою ідею так, ніби це було ідеальне рішення.

— Бабуся каже, що вони з мамою говорили про це, і мама не хоче, щоб про неї хтось піклувався. Хоче жити власним життям. — Я мала подумати, як це пояснити. — Тобто якщо мама приїде жити з бабусею, вона ніколи не рухатиметься вперед, а назавжди залишиться там, де є зараз.

— Я не розумію, справді, — сказала Бріджет.

— Я також не розумію.

Бріджет стонула плечима.

— У чім справа? — запитала я.

— Я не хочу, щоб ти звідси їхала.

— Ми все одно будемо друзями. Я ж приїздитиму до бабусі.

— Це не те, що зараз, коли ми живемо поруч і бачимося щодня.

— У тебе є й інші друзі.

— Це не те саме.

— Бріджет, вибач.

Вона завжди старалася вислухати і зрозуміти. Але, здавалося, що зараз Бріджет думала про те, чого хотіла вона.

— Можливо, мені варто піти додому.

Вона сиділа тихо, але за хвилину зісковзнула з гойдалки і сказала:

— Побачимося завтра.

Я сиділа на гойдалці у неї на подвір'ї і мріяла про те, щоб наша розмова була іншою. Можливо, мені взагалі не треба було їй нічого казати.

~ ~ ~

Люба мамо!

Ти думаєш, що ми готові, але звідки ти знаєш?

~ ~ ~

По дорозі до школи ми з Бріджет сиділи в автобусі мовчки, мовчали і під час обіду, а спантеличений Маркус намагався розговорити нас, мовчали й по дорозі додому. Після того, як я сказала бабусі, що вже повернулася і скинула наплічник, я пішла до Бріджет, і її мама мене впустила. Я знайшла Бріджет у її кімнаті, вона різала коробки з-під кукурудзяних пластівців, а потім щось склеювала зі шматочків.

— Що ти робиш?

— Місто, — відповіла вона.

— Можна я допоможу?

Бріджет подивилася на мене, піднявши брови, а потім стелула плечима. Я взяла ножиці, знайшла цілу коробку і сиділа, тримаючи це в руках і не знаючи, що робити.

— Думаю, я можу лишитися тут, — оголосила я.

Мені було складно вимовити це вголос. Вимовлена фраза здавалася правдою, хоча насправді я ще не вирішила остаточно.

На мій подив, Бріджет стала плакати.

— Це через те, що я тобі казала, правда? — сказала вона. — Тепер через мене ти не збираєшся до мами. Вона там буде сама, і це моя вина, бо ми посварилися.

— Що? — запитала я.

— Ні, ти мусиш їхати, — сказала вона, плачучи.

— Чому?

— Тому що діти, якщо можуть, мають бути з мамами, — схлипувала вона. — Я про все розповіла мамі, і це те, що вона мені сказала: ти

і твоя мама маєте бути разом. Тож іди!

Я ніколи не бачила Бріджет такою пригніченою — злою і розгубленою водночас, — і вона так сильно плакала, що вся була червоно-фіолетова.

Я не знала, що робити. Вона відвернулася від мене до стіни. Коли вона так і не повернулася, я вийшла з її кімнати, а потім і з будинку.

— Сідай, Обрі. Як справи?

— Нормально, — я втиснулася в стілець в офісі Емі.

— Просто нормально?

— Просто нормально.

— Я чула, ти маєш прийняти важливе рішення.

— Ви говорили з бабусею?

— Вона подумала, що я маю знати.

Емі зробила паузу, і я зрозуміла, що маю продовжити розмову.

— Я не знаю, що робити, — зізналася я.

— Ти говорила про це з мамою?

— Ні.

— Це може допомогти. Так вам обом буде зрозуміло, чого ви чекаєте.

Я похитала головою.

— Я не можу з нею говорити.

— Чому ні?

— Якщо я почую її голос, і вона запитає мене про це, я одразу ж скажу «так». Не думаючи. Я просто скажу «так».

— Тобто ти шукаєш причину не казати «так»?

— Так... ні... я маю на увазі... вибачте. Я розгубилася.

Емі усміхнулася.

— Усе гаразд. Це означає, що тобі тут справді добре ведеться. І якби ти хотіла лишитися тут, тому що почувашся захищеною біля бабусі, чи тому що ти щаслива з друзями, чи тому що тобі подобається школа, це був би гарний вибір. З іншого боку, жити знову з матір'ю — також був би гарний вибір, бо я знаю, як важко вам було жити окремо. Ти не мусиш вирішувати прямо зараз, окрім того, ти можеш змінити своє рішення.

Я не подумала про це. Щось у цій ідеї мені видавалося дивним.

— Я не знаю. Я не хочу просто сидіти тут і не приймати рішення, бо я думатиму про це кожен день, хоча мені просто треба зробити вибір. І це було б дуже важко... поїхати туди... і зрозуміти... що це була помилка. Мені треба знати напевне.

— Тобто ти вирішила, що треба зробити вибір. Це вже дуже добре.

— Я повернулася туди, звідки починала.

— Звичайно, ні. Ти можеш бути в одній із точок на своєму шляху, але жодна з них не є тією, звідки ти починала.

Коли я пропустила свою чергу говорити, знову заговорила Емі:

— Думаю, на сьогодні варто зупинитися. Якщо ти захочеш повернутися, мої двері для тебе відчинені. Тобі є про що подумати, а я буду тут.

— Дякую, — промимрила я і простягнула руку.

Емі потиснула її і засміялася.

— Як офіційно! Навіть якщо ти вирішиш їхати, це не «до побачення». Ми обов'язково ще поговоримо перед твоїм від'їздом.

Я кивнула. Було якось дивно прощатися, навіть не надовго, тож я не сказала нічого. Лише коли я вже була в коридорі, зрозуміла, що навіть не думала про M&Ms, поки була в кабінеті Емі.

— Де Бріджет? — запитав Маркус, коли побачив, що я сама сиджу в кафетерії.

— Ми... ми сьогодні не говоримо.

Маркус сів навпроти мене.

— Знову? Ви не говорите. Ви завжди говорите.

— Я знаю, — сказала я. — Але не сьогодні.

Маркус стенив плечима і став їсти гамбургер. Я ковтнула газованої води з бляшанки, а потім стала барабанити пальцями по столу.

— Мені треба тобі дещо сказати... — почала я. — Гм... у моєї мами все гаразд... і вона хоче, щоб я повернулася додому. Я ще не знаю, чи хочу їхати, але думаю про це.

Маркус перестав жувати свій гамбургер.

— Хочеш морозива? — запитав він. — Думаю, мені треба з'їсти морозива.

Він заліз у кишені своїх мішкуватих вельветок і дістав звідти кілька монет. Пересипав їх із долоні в долоню, а потім підстрибнув. За кілька хвилин він повернувся з двома брикетами морозива.

Морозиво лежало на столі й тануло, поки Маркус продовжував їсти гамбургер, а я барабанила по столу замість допивати свій напій.

— Вибач, — сказала я. — Я не знала, як тобі сказати, бо відчувала, що це тебе засмутить — звістка про мою маму, коли...

— Що? — запитав Маркус. — Я не засмучуюся з цього приводу.

— Що ж тоді? — запитала я.

— Просто... я за тобою сумуватиму, — сказав Маркус.

Коли він говорив це, дивився прямо на мене, хоча він ніколи не дивиться на людей, коли до них говорить.

Хоча я й була здивована, я була щира, коли сказала:

— Я також за тобою сумуватиму.

Подзвонили в двері. Я встала з дивана, щоб відчинити.

Це була Бріджет. Не пам'ятаю, щоб вона колись дзвонила в двері.

— Привіт, — сказала вона.

— Привіт.

Вона тримала накриту фольгою тарілку. Віддала її мені, а я зазирнула під фольгу.

— Печиво, — сказала вона. — Зі шматочками шоколаду. Ми з мамою щойно спекли. Я мала б запросити тебе допомогти нам... але... іншим разом.

— Іншим разом, — погодилася я. — Заходь.

Бріджет пішла зі мною до дивана. Роззулася й сіла біля мене, підмостивши під себе ноги. Я відгорнула фольгу й взяла печивце. Воно все ще було тепле, а шоколад — розтоплений. Печиво було саме таким, яким має бути найкраще печиво — витриманим у духовці рівно стільки, щоб бути ніжним і м'яким. Воно було бездоганим.

З хвилину Бріджет дивилася на те, як я їм.

— Обрі?

— Так?

— Ти — мій найкращий друг.

— Я знаю, — сказала я. — А ти — мій.

Бріджет помовчала ще з хвилину.

— Ти ще не знаєш, правда?

Я похитала головою. Потім відставила тарілку з печивом на журнальний столик, і ми просиділи в тиші ще кілька хвилин.

— Бріджет?

— Так?

— Можу я тобі щось сказати?

— Так.

— Я справді хочу поїхати додому.

Бріджет чекала, не відводячи від мене погляду.

— Іноді я уявляю, як їду у Вірджинію. Сама їду поїздом.

— Чому поїздом?

— Тому що саме так я дісталася сюди.

— Тебе справді відправили б саму?

— Ні, бабуся сказала, що поїхала б зі мною. Але коли я уявляю, то їду сама. І коли поїзд зупиняється на моїй станції, я виходжу. Дивлюся в

один бік. Потім дивлюся в інший. Виглядаю маму. А там нікого немає.

— Такого не станеться, — сказала Бріджет.

Я перевела погляд на підлогу і ледь чутно промовила:

— Я знаю. Чи принаймні намагаюся сама себе переконати в цьому. Але коли я уявляю, бачу саме це.

— Обрі, усе буде добре.

Бріджет підсунулася до мене ближче й обійняла мене. І довгий час не відпускала. Потім встала. Я також встала, а вона взулася й пішла до дверей.

— Не забувай, що ти — мій найкращий друг, — сказала вона.

— Не забуду, — пообіцяла я.

Я підняла руку, підставляючи їй долоню. Вона лягнула по ній.

Коли ми опустили руки, Бріджет сказала:

— Па-па, Обрі.

— До побачення.

Після того, як Бріджет, не озираючись, спустилася з ганку, я зачинила двері.

Дім

Бабуся дала мені достатньо часу на роздуми, тож я була здивована, коли одного пізнього вечора вона зайшла до мене в кімнату.

— Тобі прийшов лист, — сказала вона.

— Справді? — спитала я, не встаючи з ліжка. — Від кого?

— Від мами.

Бабуся поклала два конверти мені на ліжку. Я не дивилася на них, лише на неї. Я трохи припіднялася й потягнулася до бабусі, поки вона не пішла. Обійняла її.

— Я люблю тебе, бабусю.

Бабуся усміхнулася.

— Я також люблю тебе, дурненьке дівчатко. А тепер відкривай листи й читай, що там написано.

Вона пішла з кімнати, зачинивши за собою двері, а я розірвала конверти.

Здавалося, що більший конверт уже розпечували, а потім заклеїли знову. Спочатку я відкрила його.

На мене дивилися чотири обличчя. Хоча вони й були дуже знайомі, здавалося, що вони з іншого часу. Це були ми: я, Саванна, мама й тато. Це була фотографія, яку я взяла у мами в кімнаті й забула на столі у Вірджинії.

Я відклала фото, щоб розірвати інший конверт. Листа написала мама.

~ ~ ~

Моя люба Обрі!

Не так давно я знайшла і відкрила загадковий конверт, на якому не було адреси. Так я дізналася, куди зникла фотографія з мого комода. Я задумалася лише на хвилину, поки зрозуміла, що ти хотіла її мати. Навіть якщо моє припущення було помилковим, я хочу, щоб вона була в тебе.

Хочу, щоб ти знала, що у мене тут все добре. Я пофарбувала вітальню та ідальню. Зараз обидві кімнати сонячно-жовті. Мушу сказати, що тепер вони мають інакший вигляд, ніж раніше. Я навела лад у твоїй кімнаті, але ще не пофарбувала її — хочу, щоб ти сама вибрала колір.

Мені все більше й більше подобається моя робота. Це так приємно — допомагати людям, а немовлята, звичайно, просто чудові. Зараз я працюю весь день, але коли ти повернешся, мені дозволять працювати по кілька годин — так довго, як мені треба буде, тож ми зможемо якийсь час побути разом.

Знай, що я думаю про тебе, щодня.

З любов'ю, мама

~ ~ ~

Я тричі прочитала листа. Потім відклала його. Взяла фотографію і підійшла до столу, поближче до вікна, щоб роздивитися її на світлі.

Там були ми всі разом, застигли в тій одній миті, такі щасливі. Я думала, що нас вже немає, але це неправда. Моя сім'я ніколи не повернеться до мене, але все ж у мене є різні дрібнички, маленькі нагадування. Оця фотографія. І мама тут, і їй вже краще. І мої спогади.

Тримаючи фото перед собою, я заплющила очі. Я все ще могла його бачити. Я відчувала, що спогади були дуже близько. Не так, як іноді, коли я в них занурювалася, відгороджуючись від решти світу. Можливо, тому що я змінилася. Я думала про маму і про те, чи я мала їхати до неї, про тата й Саванну, а потім обрала бажаний спогад і почекала, поки він заповнить мене повністю.

Я хворію вже три дні.

Мама каже, що це якась весняна інфекція. Вона каже, що деякі люди хворіють, коли змінюються пори року. Можливо, я — одна з таких людей, а може, й ні. Уже середа, а я на цьому тижні ще не була в школі. Мені вже набридло цілий день валятися на дивані, але подушка все ще м'яка, простираadlo гладеньке й прохолодне, а коли я встаю — паморочиться в голові.

Мама всаджує мене, примушує пити воду з дитячої чашки-поїльнички, яку ми чомусь так і не викинули. Її витягають, якщо ми недобре почуваємося. Така собі «хвора» чашка.

— Мамо...

— Так, дитинко?

— Мені недобре.

— Ти спітніла. Знаєш, що це означає?

Я знала. Тато завжди говорить про це, що, коли лихоманить, тіло стає дуже гарячим. Коли ти починаєш пітніти, це означає, що лихоманка відступає.

— Вставай, пішли до машини — поїдемо по Саванну.

Я хитаю головою.

Мама забирає волосся з мого чола. Хвилину тримає на ньому своєю руку.

— Добре. Ти ще не готова. Лягай. Я повернуся за п'ятнадцять хвилин.

Коли я знову розплющую очі, Саванна вже тут, дивиться телевизор. Вона вдягнена у рожевий картатий комбінезон поверх зеленої спідниці. На ногах — малючачі блакитні кросівки з райдугами та хмарками.

— Ти вдягалася сама? — питаю я.

— Мама мені дозволила, — відповідає вона, не обертаючись.

У вітальню вертається мама й каже:

— Ходімо надвір.

— Па-па, Саванно.

— Ти також, — мама звертається до мене. — Тобі стане краще на свіжому повітрі.

Вона допомагає мені піднятися, і я перевдягаюся в чистий одяг, який мама принесла мені, включно з білизною, прямо у вітальні. Потім вона випускає мене і Саванну, яка тримає в руках купу іграшок, на подвір'я перед будинком.

— Давай бавитися в «дім», — пропонує Саванна.

Я сідаю на траву і вирішую, що не посунуся ані на дюйм.

Саванна відчиняє крихітний будиночок для ляльок і дістає зсередини малесеньких людей. Блідий дерев'яний хлопчик із жовтим кучерявим волоссям із ниток. Дерев'яний хлопчик коричневого кольору з чорним волоссям. Худюща пластикова балерина.

— Це брати й сестра, — пояснює Саванна.

Вона витягає пластикову коротульку і високого дерев'яного чоловічка з рудим мотузяним волоссям. А потім — ще й винний корок із намальованим обличчям.

— Мама, тато, немовлятко.

— Саванно, ці люди не пасують одне до одного. Вони не можуть бути сім'єю.

Саванна цим не переймається.

— Вони живуть разом.

— Це не має значення.

— І вони щасливі разом.

Занадто змучена, щоб сперечатися, я кладу дітей у ліжечка. Підпираю голову рукою і опираюся ліктем на схрещені ноги.

На заїзді з'являється татова машина. Я не встаю, а Саванна біжить йому назустріч. Разом вони йдуть до мене.

— Як почувається моя дівчинка? — питає тато. — Що робите?

— Граємо у дім. Але Саванна створила якусь ненормальну сімейку.

— Ну, часом таке трапляється. Але я впевнений, що це хороша сім'я, так?

Я стенаю плечима.

— Тобі краще?

— Можливо, — кажу я.

— Можливо, — повторює тато. — Ну що ж, це краще, ніж нічого. Це краще, ніж нічого.

Хоч мені дев'ять і я вже завелика, тато піднімає мене на руки, і моя голова опиняється у нього на плечі.

— Ти видужаєш, дівчинко, — каже він.

— Я люблю тебе, тату, — озиваюся я.

— Я також тебе люблю.

— А мене? — кричить Саванна знизу, тримаючи тата за руку. — Мене ти любиш?

— І тебе, Саванно, — каже тато.

Саванна щасливо пищить і тулиться до татової руки.

— Я люблю обох моїх дівчаток. Саванно, збери свої іграшки.

Вона згрібає усіх ляльок у будиночок, зачиняє його й знову хапає тата за руку.

Саванна веде нас сходами, штовхає двері й не дає татові зайти. Тато заносить мене всередину і знову вмощує мене у мій затишний кокон на дивані. Саванна ставить поруч зі мною ляльковий будиночок.

Мама кличе тата й Саванну їсти, вони лишають мене, але я чую, як вони говорять, їдять, сміються разом. Я відчиняю ляльковий будиночок і уважно роздивляюся кожне обличчя, гадаючи, чи можуть вони бути гарною сім'єю, як сказав тато.

Коли я підняла голову зі свого столу, стала витирати з обличчя сльози. Більше їх не було. Я вже все виплакала.

Коли стирала калюжу зі столу, під долонею легенько чвакнуло. Щоб переконатися, що стіл сухий, витерла його ще й рукавом светра.

Я взяла фотографію й усміхнулася кожному: Саванні, татові й мамі. Потім притулила фото до стіни, щоб бачити, коли писатиму.

~ ~ ~

Люба мамо!

Я знаю, що ти готова, щоб я повернулася додому. Я справді щаслива, що ти хочеш, аби я була з тобою.

Але я ще не готова.

Я щаслива тут із бабусею. Вона дуже добра до мене, навіть якщо я поводжуся як вередливе маля. Мені подобається школа, і я маю гарних друзів. Я хочу хоча б закінчити цей навчальний рік тут, у Вермонті. Сім'я, що живе по сусідству, також дуже добра до мене. Там живе моя найкраща подруга.

Я почуваюся тут, як удома.

Я сумую за тобою. І знаю, що й ти сумуєш за мною, що любиш мене і хочеш, аби я була з тобою. Обіцяю, що одного чудового дня приїду додому, до тебе, але я ще не готова. Знаю, ти хочеш, щоб ми знову були сім'єю. Я також цього хочу. Але я поки що не готова покинути сім'ю, яку маю тут. Будь ласка, приїзди до нас іще. Сподіваюся, у тебе все гаразд, і своєю новою роботою ти все ще задоволена, і будеш готова до мого повернення у Вірджинію.

Усе буде добре.

З любов'ю, Обрі

~ ~ ~

Про автора

У дуже юному віці Сюзанн Лафлер закохалася у книжки. Вона любила їх так сильно, що вирішила: якщо вже вона мусить вирости, то писатиме книжки для дітей. «З любов'ю, Обрі» — її перша книжка.

Сюзанн працює з дітьми у Нью-Йорку і Бостоні.

Її сайт — suzannelafleur.com

1

День незалежності США.

2

Світильник, переважно у формі циліндра, наповнений прозорою олією і напівпрозорим парафіном, часто ще й з фігурками зірок. У нагрітій лампі парафін перекочується, що дуже схоже на розтікання лави, а підсвічений вміст циліндра відображається на стелі чи стінах. Очевидно, Обрі теж мала лампу з зірками, які «сяяли» на стелі.

3

Софтбол (від англ. soft — м'який і ball — м'яч) — різновид бейсболу, де м'яч більший та значно м'якший за бейсбольний. Альтернатива бейсболу для дівчат і жінок.

4

Столиця штату Вермонт.

5

Більшість американців сушать білизну в електричних сушарках, які стоять поруч із пральними машинками.

6

Дуже м'який жовтий сир, який легко плавиться.

7

У США школи ділять на молодшу, середню і старшу. Зазвичай це різні будівлі, хоча часом молодша і середня розташовані в одному приміщенні.

У США на Геловін, 31 жовтня, вбрані в костюми різноманітних героїв діти ходять по хатах і кажуть: «Trick or treat?», тобто: «Цукерки або смерть?» Звісно, нікому не хочеться жартів від розмальованих монстриків, тому дітлахам пропонують цукерки.

9

Персонаж дитячих віршків.

10

Настільна гра, де з літер потрібно скласти слова.

У США напередодні Нового року часто пишуть список планів-обіцянок на наступний рік. «Щодня бігати впродовж півгодини», «Їсти лише здорову їжу», «Читати не менше однієї книжки щотижня» тощо.

12

Традиційно дрібні подарунки на Різдво кладуть у спеціальні мішечки у формі шкарпеток чи чобітків.

13

Настільки популярний у Великобританії та США виробник пилососів, що часом «хувер» є синонімом пилососа.

СЮЗАНН ЛАФЛЕР

з любов'ю, Одри

видавництво
СТАРОГО ЛЕВА

